

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN BÄRTEL

fra

Frederiks sogn

om

Johan Georg Bärtel, født 1823,

og hustru

deres forfædre og efterkommere

Som dybest brønd gi'r altid klare vand,
og lifligst drik fra dunkle væld udrinder,
saa styrkes slægtens marv hos barn og mand
ved folkets arv af dybe, stærke minder.
Din egen dag er kort, men slægtens lang;
læg øret ydmygt til dens rod forneden;
aartusind toner op i graad og sang,
mens toppen suser imod evigheden.

Vi søger slægtens spor i stort og smaat,
i flinteøksen efter harvens tænder,
i mosefundets smykke, plumpt og raat,
i kirkens kvadre, lagt af brede hænder.
Hvert skimlet skrift, hver skjoldet alterbog
har gemt et gran af slægtens ve og vaade;
nu skal de røbe mig, hvad vej jeg drog,
og løfte mig en flig af livets gaade.

Lad mig kun flagre hen som blad i høst,
naar du mit land, min stamme, frit maa leve,
og skønne sange paa den danske røst
maa frie, stærke sjæle gennembæve.
Da staar en ny tids bonde paa sin toft
og lytter ud mod andre lærkesange,
mens himlen maler blaat sit sommerloft,
og rugen gulnes tæt om vig og vange.

Jeppe Aakjær.

Forord.

Den velkendte venstrepolitiker konsejlspræsident J.C.Christensen har engang sagt: "Det er en ringe slægt, der ikke har slægtsminder, og det er en ringe slægt, der ikke efterlader sig saadanne. Men den mand og den slægt er endnu ringere, som ikke vil værne om sine minder, saa de kan gaa videre til børn og børnebørn, slægt efter slægt". Ved at foranledige nærværende slægtsbog udarbejdet har den nulevende slægt ikke blot vist viljen til at ville værne om sine minder, men ogsaa skabt et eftermæle, som vil leve langt ind i fremtiden og være til uvurderlig glæde for kommende generationer.

Under denne synsvinkel bør man først og fremmest vurdere slægtsbogen, selv om den selvfølgelig ogsaa gerne skulle være til glæde for den nulevende slægt. Skulle De imidlertid under læsningen faa den tanke: "Hvad glæde har jeg egentlig af en saadan bog med dens omtale af en mængde forfædre, som jeg jo slet ikke har kendt? Vedkommer disse mennesker i det hele taget mig?" saa husk paa, at vor tid med alle dens nok saa tekniske fremskridt bygger paa fortiden, og at alt - ogsaa en selv - er et produkt af denne fortid. Rigsarkivar Johan Hvidtfeldt har engang sagt: "Vil mennesket forstaa sig selv og prøve at faa rede paa forudsætningerne for de mange forskellige, ofte modstridende evner og tilbøjeligheder, som findes hos den enkelte, maa han søge tilbage i slægtens fortid for at finde forklaringen. - Det slægts-historiske studium er derfor ikke et pedantisk samleri, der kun egner sig for folk med god tid. - Det er i virkeligheden et udslag af menneskets trang til at prøve at finde en indre sammenhæng i livets mangeartede foreteelser, den samme trang, som er forudsætningen for kunst og videnskab".

En slægtsbog er ingen roman, men en samling minder om ens forfædre, minder, som kan hjælpe en til midt i den forjagede og rodløse tid at finde et staasted. Løb bogen igennem og tag den saa frem, naar der er god tid til at fordybe sig i dens indhold. De fleste af de personer, der er omtalt, er ganske vist forlængst døde og begravede, men De kære læser, har

et meget nært fællesskab med dem den dag i dag, ikke blot ved blodets baand, men ogsaa ved Deres tanker, ord og handlinger. Færdes man ad gader og veje i f.eks. Frederiks sogn, saa er det - selv om billedet har ændret sig noget - paa de samme gader og veje, slægtens gamle har gaaet, ligesom de bygninger, man passerer, er de samme, som dem ens forfædre har henlevet deres liv i. Her har de slidt og slæbt for det daglige brød, og her har de oplevet saavel mørke som lyse timer.

En slægt som denne kan sætte stærke præg paa den egn eller by, den kommer til at leve i. Det mærkes maaske ikke saa meget i det daglige, men hver dag er da ogsaa kun et lille led i den enkeltes liv, dagene skal lægges sammen i aar, og disse aar tæller slægten op i generationer. - Ud fra denne synsvinkel kan det være sundt for mennesket at bedømme sig selv, ikke som enkeltperson, men blot et led i kæden af generationer. Dette vil kunne bidrage til at hindre utidigt hovmod og samtidig give den enkelte en sund og livsbekræftende tro paa eget værd.

En døgnvise spaar, at om hundred aar er alting glemt, og det er sikkert rigtigt, naar det drejer sig om døgnviser og andet ligegyldigt. Enkelthederne forsvinder, men tilbage staar summen af de enkelte dages trofaste virke med den jord, de bygninger og de evner som slægten gav den enkelte at forvalte og give videre.

Til slut skal rettes en tak til slægtens medlemmer for den interesse hvormed udarbejdelsen af slægtsbogen er blevet omfattet, og for den hjælp, som fra alle sider er blevet ydet med hensyn til oplysninger og udlaan af billeder.

Med ønsket om at denne slægtsbog maa blive til gavn og glæde for nulevende og kommende generationer.

Skals, den 11. februar 1974
A/S Nordisk Slægtsforskning

Orientering.

Denne slægtsbog er opdelt i to afsnit. Første afsnit, anetavlen, omhandler ægteparret Johan Georg Bårtel og Susanne Margrethe Bitsch med forfædre, medens andet afsnit, efterkommeroversigten, bringer en omtale af efterkommerne efter nævnte ægtepar.

Ved udarbejdelsen af anetavlen er bl.a. anvendt kirkebøger, folketællingslister, skifteprotokoller, skøde- og panteprotokoller, justitsprotokoller, tingbøger og jordebøger samt forskellige personal- og lokalhistoriske værker.

Hver slægtslinie er fulgt saa langt tilbage, som det har været muligt ved hjælp af de bevarede kilder, og naar en linie standser helt op, maa det derfor forstaas saaledes, at enten svigter kilderne helt - kirkebøger og andre arkivalier findes ikke - eller de paagældende personer ses ikke døbt i det sogn, hvori de har levet, ligesom heller ikke deres forslægt har nogen tilknytning til sognet. Almindeligvis er i saadanne tilfælde ogsaa omliggende sognes kirkebøger undersøgt.

Om nummereringssystemet i anetavlen gælder, at alle mandspersoner har lige numre og alle hustruer de umiddelbart derefter følgende ulige numre. En persons fader findes ved at gange denne persons nummer med to, hvorved altsaa ane nr. 6's fader har nr. 12 og moderen nr. 13, nr. 12's forældre har nr. 24 og 25, nr. 13's forældre nr. 26 og 27 etc., hvis man omvendt vil finde f.eks. barnet af ægteparret med numrene 30 og 31, saa halverer man det lige nummer. Barnet er altsaa ane nr. 15 gift med nr. 14, deres barn er nr. 7 gift med nr. 6, deres barn igen nr. 3 gift med nr. 2. For overskuelighedens skyld findes vedlagt en skematisk oversigt, hvorefter slægtsforbindelsen fremgaar.

Vedlagt findes endvidere en sol. Medens den skematiske anetavleoversigt redegør for slægtsforbindelsen tilbage i tiden fra stamfaderen (se

ovenfor), giver solen med stamfaderen i midten en oversigt over hans børn, børnebørn og oldebørn, mærket med henholdsvis romertal, store bogstaver og arabertal, og saaledes at laveste tal eller første bogstav i alfabetet er ældste barn i en søskendeflok. I bogens tekst videreføres dette system, saaledes at børn af arabertal er mærket med smaa bogstaver, disses børn med arabertal efterfulgt af en parentes etc. Man opnaar derved, at enhver person i efterkommeroversigten faar sit eget registreringsnummer, et nummer der redegør for forbindelsen tilbage til stamfaderen og dermed for slægtsforbindelsen til alle øvrige nævnte personer. Eksempel: II.F.2.b.. Nummeret angiver, at den paagældende er andet barn af II.F.2., som igen er andet barn af II.F., mens II.F. er sjette barn af II., som er andet barn af stamfaderen. Sætter man sig grundigt ind i dette system, kan man stedfæste enhver af de i efterkommeroversigten nævnte personer i forhold til sig selv.

For efterkommeroversigtens vedkommende gælder iøvrigt, at denne hovedsagelig er udarbejdet paa grundlag af opgivne oplysninger fra slægtens medlemmer, oplysninger som det ikke har været muligt ad anden vej at efterkontrollere eller supplere. Naar stoffet saaledes visse steder kan forekomme lidt mangelfuldt, skyldes dette enten, at de af slægtens medlemmer, der er blevet adspurgt, ikke har vidst mere, eller at nogle af vore mange skriftlige forespørgsler ikke er blevet besvaret.

Hartkorn - landgilde.

Hartkorn var oprindelig fællesbetegnelsen for de afgifter, bønderne ydede i naturalier - landgilde - til godserne. De forskellige afgifter var i godsernes jordebøger angivet i forhold til 1 td. rug eller byg, der var "haardt" korn i modsætning til havre, "blødt korn".

Forholdene paa de forskellige godser var afvigende, men normen for den almindelige beregning var følgende:

1 td. rug eller byg	1 td.	hartkorn
1 " gryn eller hvedemel	2 "	"
1 " hvede eller ærter	1½ "	"
1 " havre	½ "	"
1 " humle	½ "	"
4 læs enghø	1 skp.	"
12 gæs	1 td.	"

Efter enevældens indførelse 1660 indkaldtes jordebøgerne, og paa grundlag heraf udarbejdedes en fælles jordebog for alle landets ejendomme, den saakaldte matrikel af 1664, hvori ejendommene skyldsattes i hartkorn.

Denne skyldsætning viste sig snart at være uretfærdig, idet ligningen paa godserne som nævnt havde været noget forskellig, og man paabegyndte derfor i 1681 udarbejdelsen af en matrikel baseret paa jordens ydeevne - boniteten - der sattes i forhold til arealet og saaledes angav det hartkorn, der skulle svares.

Ved boniteringen sattes agerjorden i klasse efter godhed; enge, overdrev og skove takseredes efter udbyttet, de kunne frembringe, f.eks. antal hølæs, græsning, svins-olden m.m. Ogsaa mølleriet og enkelte andre erhverv blev inddraget heri og vurderedes efter indtægt, men enhedsbetegnelsen var stadig hartkorn. Trods mangelfuld opmaaling og kortlægning var denne hartkornsskyldsætning i begyndelsen god og retfærdig, men da den i halvandet hundrede aar blev benyttet som basis for grundskatten paa landet, blev den paa grund af jordernes forbedring m.m. efterhaanden mere og mere uretfærdig, hvorfor man i aarene 1806-1822 udarbejdede Danmarks sidste matrikel, der dog først kom til at gælde fra 1844. Boniteringen var denne gang langt mere om-

hyggelig, og al agerjorden sattes i takst fra 1 til 24. Af de bedste jorder beskattedes $6 \frac{1}{6}$ tdr.land (å 14.000 kvadratalen) til at yde 1 td. hartkorn. Paa Lolland og Falster gik der $9 \frac{4}{5}$ tdr.land og i Ringkøbing amt 45 tdr. land til 1 td. hartkorn. Gennemsnittet for hele landet var 18 tdr. land pr. td. hartkorn.

Vurderingen tog ikke hensyn til beliggenheden, hvilket i forbindelse med den tekniske udvikling medførte, at de daarlige jorders værdi ved opdyrkning, transportanlæg m.v. steg stærkt, uden at dette medførte takstændring og følgelig heller ikke skatteforøgelse. Hartkornskatten blev derfor utidssvarende, hvorfor man i 1903 vedtog loven om ejendomsskyld, hvilket betød en fuldstændig ophævelse af hartkornet som grundlag for skatter til stat og kommune.

Anetavle

for

Johan Georg Bärtel

og

Susanne Margrethe Bitsch's
børn

Interessen for nærværende slægtsbog samler sig vel naturligt nok først og fremmest om anetavlen, den del af bogen som omhandler forfædrene tilbage i tiden, og som er udarbejdet paa grundlag af de bevarede danske arkivalier. Maaske skuffes De og finder, at de resultater, der her er opnaaet, er meget sparsomme og mangelfulde og ikke staar i forhold til det, De har maattet betale for denne bog. Muligt er det ogsaa, at De er fuldt tilfreds og finder resultaterne baade gode og fyldestgørende.

Da disse divergerende opfattelser sikkert i de fleste tilfælde skyldes et naturligt manglende kendskab til forskningsarbejdet paa vore arkiver, skal vi her give en kortfattet redegørelse for arbejdets omfang og de kilder, som herunder benyttes.

I Danmark findes fem almindelige statsarkiver, nemlig Rigsarkivet i København og de fire landsarkiver (dækkende Sjælland og de sydlige øer), Odense (for Fyn m.m.), Viborg (omfattende hele Nørrejylland København ned til Kongeaaen) og Aabenraa (dækkende Sønderjylland). I Rigsarkivet opbevares Centraladministrationens arkiver (kongebreve, kancellikorrespondance, folketællinger etc.), medens landsarkiverne rummer de lokale embeders akter (kirkebøger, godsarkivalier etc.).

Den uindviede, der første gang aflægger besøg paa f.eks. landsarkivet i Viborg og her faar lejlighed til at kigge bag kulisserne, vil med største forundring konstatere, at denne store bygning rummer kilometer ved kilometer af boghylder fyldt med haandskrevne bøger og protokoller, prentet med gotisk, en skrift som forekommer nutidsmennesker komplet ulæselig.

I tilslutning til arkivet findes en stor læsesal, ved hvis borde man dagen lang ser folk sidde bøjet over de gamle arkivalier, ivrigt optaget af at grave stof frem om de hedengangne. Her sidder manden, der kun har været her nogle faa gange, og for hvem det hele endnu er saa nyt og uforstaaeligt, hvorfor han holder sig til de nyere kirkebøger. Her finder man den mere drevne amatør, som i flere aar har tilbragt al sin fritid med at forske, som efterhaanden har faaet lært at læse gotisk, og som foruden kirkebøgerne ogsaa gør brug af andre arkivalier. Og endelig sidder her den professionelle forsker, ekspert, som kan spille paa alle strengene, dels fordi han tilfulde behersker gotisk, og dels fordi han kender brugen af alle typer arkivalier og de muligheder, disse giver. For alle tre kategorier gælder imidlertid, at de i deres forskning konstant støder paa problemer og vanskelig-

heder. Størstedelen af tiden gaar da ogsaa med undersøgelser, som giver negative resultater, men saa meget større er forskerglæden, hvis omsider løsningen paa problemerne foreligger.

Anetavlen i denne slægtsbog er udarbejdet af eksperten, som har lagt al sin professionelle kunnen og masser af tid i arbejdet. Skuffes De over resultatet, maa De saaledes huske paa, at det ikke er forskeren, der har svigtet Dem, men derimod de arkivalier, han har haft til sin raadighed.

Hvilke arkivalier, der i det væsentligste er tale om, og hvorfor disse ofte svigter, fremgaar af det følgende.

Kirkebøgerne er slægtsforskerens vigtigste kilde. I hvert af Danmarks ca. 1300 sogne har præsterne igennem tiden i disse kirkebøger indført oplysninger om sognets beboere saasom fødsel, daab, konfirmation, vielse, død og begravelse. Kirkebogsføringen blev ved lov paabudt i 1646, og i en snes tilfælde kan den jyske halvø endog opvise endnu tidligere førte og til vore dage bevarede kirkebøger, hvorefter den ældste er fra 1573 og stammer fra Hjortkær sogn i Sønderjylland. Dette betyder imidlertid ikke, at kirkebøgerne normalt findes fra 1646 og ned til i dag. I de ældste tider førtes kirkebogen nemlig kun i ét eksemplar, der som regel opbevaredes i præstegaarden. Krige, plyndringer, brand og manglende omtanke for disse arkivaliers betydning resulterede i masser af tilfælde i, at kirkebøgerne gik tabt. Normalt er kirkebøgerne saaledes kun bevaret tilbage til ca. midten af 1700-tallet, og alene i Nørrejylland findes 50 sogne, hvor alle kirkebøger er gaaet tabt før 1814, det aar hvor der blev paabudt dobbelt kirkebogsføring i samtlige sogne.

Dels dette og dels den omstændighed, at mange af de ældre kirkebøger er ret mangelfulde og i perioder slet ikke har været ført, er ting, der vanskeliggør forskerens vilkaar meget.

Folketællingerne fra 1787, 1801, 1834, 1840 og 1845 er udmærkede hjælpeklender, dersom kirkebøgerne svigter. Især er tællingen fra 1845 af betydning, idet det af denne ogsaa fremgaar, hvor folk er født, medens de øvrige tællinger kun oplyser om navn, alder, stilling, ægtefælle og hjemmeværende børn.

Skøde- og panteprotokollerne fortæller os om ejendomshandeler og optagelser af laan etc. Protokoller af denne art blev paabudt ved forordning af 1738, men en stor del er gaaet tabt. Det siger sig selv, at disse arkivalier

kun har betydning, naar man beskæftiger sig med personer, der ejer fast ejendom, saasom bedrestillede borgere og selvejerbønder.

Fæsteprotokollerne er af væsentlig betydning, idet den altovervejende del af landbefolkningen i tiden frem til omkring 1800 var fæstere under en eller anden herregaard. Disse protokoller indeholder fæstebrevene, dokumenter, som udfærdigedes hver gang godset bortfæstede en af sine ejendomme. Fæsteprotokollerne er at finde i godsarkiverne og er mange steder bevarede fra første halvdel af 1700-tallet. Ofte maa man imidlertid konstatere, at arkivalier fra det gods, som de paagældende forfædre har været fæstere under, helt eller delvis er gaaet tabt. Det kan nok generelt siges, at de større østjyske godskomplekser med deres bedre gennemførte administration kan opvise det største antal komplette og velbevarede godsarkiver, hvori- mod det er smaat med godsarkiverne i Vestjylland. Til gengæld kan Vestjylland opvise en langt tidligere overgang til selveje, end tilfældet er i Østjylland.

Skifteprotokollerne omhandler skifte- og arvegang og fortæller os, hvad folk har efterladt sig ved deres død, samt paa hvilken maade efterlænderne fordeles arvingerne imellem. I et skifte vil saaledes afdødes børn være nævnt, en omstændighed der kan tjene som bevis for et slægtsskab, som ellers ikke paa grund af manglende kirkebøger lader sig paavise. Skifteprotokollerne er at finde i de enkelte jurisdiktioners arkiver, i godsarkiverne og i de gejstlige arkiver, alt afhængig af hvilken kategori de paagældende personer har tilhørt.

Tingbøgerne er en kilde, hvorigennem det nu og da lykkes at føre en bondeslægt endnu flere led tilbage - ofte til 1500-tallet. Dette kan f.eks. ske paa den maade, at der opstaar en strid om ejendomsforholdet til en mark, og ved den i den anledning foretagne tinghøring vil de afgivne vidneforklaringer nøje være gengivet i tingbogen. Man kommer saa ud for, at Peder Jensen fremstaar paa tinge og vidner, at den paagældende mark har tilhørt hans far Jens Pedersen, som har overtaget den fra sin far o.s.v.

Justitsprotokollerne fortæller os, om forfædrene har været indblandet i retssager, medens jordebøgerne og matriklerne giver oplysninger om de enkelte gaardes størrelse, om ejer- og fæsteforhold etc.

Trykte kilder omfatter tidligere trykte stamtavler og anetavler, historiske aarbøger, stater, købstadshistorie, sogne- og egnsbeskrivelser etc.

Hvis man saaledes i en forslægtslinie kommer ind i et miljø, der ligger uden for den egentlige bondestand, det være sig degne, præster, proprietærer, godsejere, herredsfogeder, herredsskrivere, prokuratorer, officerer og underofficerer samt embeds- og bestillingsmænd i by og paa land, saa viser der sig for forskeren gode muligheder for gennem de trykte kilder at finde stof om disse personer og deres forfædre.

Med denne indledning har vi forsøgt saa kortfattet og enkelt som muligt at fortælle lidt om arkivverdenen og de problemer, som møder slægtsforskeren med det formaal at give Dem indblik i arbejdets omfang og bringe Dem en vis viden om slægtsforskning, en viden, som muligvis vil være Dem til gavn ved gennemlæsningen af anetavlen.

Det omraade, der senere betegnedes Alheden, blev efter middelalderens slutning, da pesten - den sorte død - totalt havde affolket omraadet, som herreløs jord lagt ind under kongens ejendom. I den efterfølgende tid, hvor landet jævnlgt hærgedes af krige, erobrede lyngen større og større omraader af den forladte jord, og grænserne imellem de gamle hedesogne forsvandt. Efterhaanden var tusinder af tønder land forvandlet til en lyngørken, hvor natmandsfolket, eller rakkerne som de kaldtes, fandt sig et fristed.

Efter afslutningen af den store nordiske krig 1700-1721 henlaa landet i en ynkelig forfatning. Mange gaarde var afbrændte, andre stod tomme, og markerne laa uopdyrkede, ligesom statens finanser var i en sørgelig forfatning. Det var derfor en nødvendighed for landets øvrighed at foretage sig et eller andet, saaledes at man igen kunne faa landet paa fode, og flere af tidens foretagsomme mænd paapegede de muligheder, som de mente maatte ligge i en opdyrkning af Alheden. Ideen var rigtig nok, og kongen var ogsaa lydhør, men alene det at faa ideen praktiseret, viste sig at være meget vanskelig. I tiden før 1718 var en del franske familier kommet til Danmark og havde faaet ophold i Fredericia, hvor de med stort held havde opdyrket øde strækninger og forvandlet disse til frugtbare marker. Man forsøgte nu at overtale franskmændene til at kolonisere Alheden, men dette viste sig umuligt. I 1723 forsøgte man at hverve hjemsendte soldater til arbejdet med en udstedt kongelig forordning, hvori der blev tilbudt hedeopdyrkerne mange friheder og store skattelettelser. Der meldte sig imidlertid kun én mand, hvorfor planen blev en fiasko. I 1751 forsøgte man atter at overtale danskere til at bosætte sig paa Alheden, men endnu engang viste det sig umuligt, simpelt hen fordi den danske bonde kendte de magre heder for godt.

I 1756 modtog man imidlertid et forslag fra den tyskfødte kaptajn Ludwig von Kahlen, der ville vie sine evner til opgaven og overbevise sin samtid om ideens rigtighed. Han ville selv tage fat med de bare næver, ligesom han fra Mecklenburg ville hente Europas dygtigste folk til opdyrkningen. Regeringen gik ind for hans idé, og midtvejs mellem Sejbæk og Grønhøj lod man i 1756 opføre en gaard til ham, Kongenshus. Det lykkedes von Kahlen at fremskaffe nogle medarbejdere, men snart viste det sig, at disse ikke var i besiddelse af den glød, som han selv besad. Samarbejdet blev kort og dramatisk, og inden aarets udgang sad han alene paa gaarden, hvor han nu i ca. 10 aar arbejdede energisk som hedebonde fra tidlig morgen til sen aften.

Regeringen hjalp ham af og til, men tilsidst maatte han som en gammel og udslidt mand opgive, hvorefter han fik tildelt en militærpost i Frederikshavn, hvor han døde 1774. Hans arbejde gav ikke det store resultat, men han fulgte sin plan med eksempelløs energi og fortjener i høj grad at mindes som hedens første kolonist.

Omtrent samtidig havde nogle tyske nationaløkonomer, heriblandt Johan Henrik Justi, undersøgt heden og paavist, at der var baade muld og vand nok, hvorfor alle muligheder for en menneskelig eksistens skulle være til stede, og de opildnede nu regeringen til hurtigst muligt at paabegynde opdyrkningen. Justi fremlagde saaledes det synspunkt, at man ved at opdyrke 200 kvadratmil hede opnaaede det samme som ved at erobre et hertugdømme. Man nedsatte nu atter en kommission med kancelliraad Hans de Hofmann fra Fredericia som leder, idet han betragtedes som den mand som kunne gennemføre sagen, og for hvem opgaven da ogsaa efterhaanden blev en hjertesag. Han allierede sig med legationschef Johan Frederik Moritz, der som regeringens udsending opholdt sig i Frankfurt am Main, hvorfra han hjemsendte en beretning til regeringen, hvori han skildrede de der boende bønders utaalelige forhold paa grund af religionskrige, plyndringer og ekstra skatteudskrivninger. Efter Moritz's mening burde man udnytte chancen for hvervning af kolonister til Alheden herfra, og formedelst en passende godtgørelse for ulejligheden ville han gerne paatage sig opgaven, hvilket han efter svære overvejelser fik bemyndigelse til.

Moritz havde afsendt sit brev den 1. marts 1759, og allerede den 27. i samme maaned modtog han et svar, hvori han fik løfte om en passende belønning pr. indvandrere, nemlig 1 luisdor pr. stk. Allerede 3 uger senere havde han sin hvervekampagne igang, og store spalter i aviserne og plakater paa gaderne fortalte bønderne om den enestaaende chance, som den danske regering ville give indvandrerne. Folk strømmede til, og Moritz og hans underagenter fik travlt med at forklare forholdene nærmere. Han lovede kolonisterne, at de skulle være fæstere under kongen, at der ventede nyopførte gaarde, som de blot skulle overtage, og at der til hver gaard laa store arealer af uopdyrket jord med græs til knæene. Endvidere lovede han, at gaardene med tiden kunne overgaa til børnene, og der sikredes indvandrerne religionsfrihed samt skattefritagelse i 20 aar. Ved ankomsten til Danmark ville blive udbetalt 30 rdr. til hver voksen mand, 20 rdr. til hver voksen kvinde, 20 rdr. til stør-

re børn og 10 rdr. til de mindre børn.

Kun 5 maaneder efter denne kraftige agitations paabegyndelse ankom de første kolonister til Danmark. Trætte og udasede var de efter den lange rejse med datidens ukomfortable befordringsmidler, og modtagelsen, som de fik, var maaske deres livs største skuffelse. Præsten Fr. C. Carlsen tegner i sit skrift om Alheden 1839 følgende triste billede: "Man forestiller sig med hvilken Rædsel, disse stakkels Folk nu endelig langt om længe saa Maalet for deres Rejse. Fra Mainflodens smilende Bredder til Alhedens øde Sletter. Her var ingen oplivende Natur ingen venlige Boliger, ingen Frænder eller Venner, som bød de trætte vandrende et hjerteligt Velkommen! Fortvivlet stirrede de paa det aldrig før anede Lynghav."

"Hvad var nu aarsagerne til, at saa mange lod sig friste af Moritz' plakat og straks var rede til at forlade deres skønne hjemland for at søge lykken i det fremmede? Dette spørgsmaal melder sig allerede her, ligesom dets behandling er nødvendig for den rette forstaaelse af udviklingen paa Alheden.

Kurfyrstendømmet Pfalz var dengang et selvstændigt regeringsomraade, et lille rige paa størrelse med Sjælland, men tæt bebygget og omfattende nogle af Sydtysklands skønneste egne. De mange borgruiner paa bjerghøjderne stod allerede da som vidnesbyrd om en bevæget historisk fortid; mange af disse borge blev ødelagt under den saakaldte bondekrig i 1525, en bondeopstand med revolutionær tendens, der dog i løbet af nogle maaneder blev slaaet ned. Reformationen delte den pfalziske befolkning i et katolsk mindretal og et protestantisk flertal, der atter spaltedes i en luthersk og en calvinistisk lejr, og mellem disse sidstnævnte opstod der snart alvorlige brydninger, som o. 1546 fik en formel afslutning ved, at den handlekraftige kurfyrst Frederik III, trods talrige lutheranere, indførte den calvinistiske (reformerte) lære som landsreligion. Under Trediveaarskrigen erobredes Pfalz af Tilly, hvis hære under frygtelige ødelæggelser indtog by efter by, haardest gik det ud over Heidelberg, den calvinistiske læres højborg. I 1627 var der kun to professorer tilbage ved byens berømmelige universitet, og der blev aaret før kun indskrevet een student. Aarhundredets sidste halvdel bragte nye krigsbegivenheder. Da Ludvig XIV af Frankrig i 1674 kom i krig med det tyske rige, besatte franske tropper, trods kurfyrstens neutralitetserklæring, straks Pfalz, og landet led haardt under dette overgreb af

sin mægtige nabo, der ved sit tilbagetog gjorde det pfalziske land til gennemmarch-omraade for de efterfølgende tyske hære. Endelig udbrød i 1685 den pfalziske arvefølgekrig, hvorunder Frankrig atter besatte landet, idet Ludvig XIV paaberaabte sig arveret. Inden de franske tropper trak sig tilbage, ødelagde de paa den mest barbariske maade byerne Heidelberg, Mannheim, Speier o.s.v.

Pfalz var efter disse mange ufredsaaer o. 1700 et land i ruiner, men ogsaa befolkningen var blevet præget af de onde tider. Pfalzerne mistede under krigens haarde og langvarige byrder ikke saa lidt af deres oprindelige karaktertræk og blev under de elendige levevilkaaer tvunget ud i demoralisering. Da der endelig oprandt roligere tider, fulgtes de ikke af den længe ventede genopblomstring, tværtimod tog samfundsudviklingen i første halvdel af 1700erne en saa uheldig retning, at ethvert fremskridt for de forarmede borgere og bønder syntes udelukket.

Under Karl Philip (1716-1742) blev den franske paavirkning i Pfalz stadig mere iøjnefaldende. Inden for landets beskedne rammer dannede kurfyrsten efter den franske konges forbillede en ganske uhyrlig hofstat omfattende flere hundrede personer, der under allehaande titler skulle besørge fyrstens opvartning. Hertil knyttede sig en vældig stab af embedsmænd, der holdt sig nær til hoffet og lod forretninger udføre af underordnede stedfortrædere. Under dette bureaukrati, hvis medlemmer levede af landets indtægter, og som fornyedes gennem familieforbindelser efter et indviklet ekspatancesystem, regeredes de lavere klasser, de underordnede arbejdende "beamter" samt borgere og bønder. Navnlig bønderne blev udsuget uden skaansel gennem stadig voksende skatter og afgifter. At klage til landets overhoved var utænkeligt, da fyrsten var omgivet af en "dreifache Mauer" bestaaende af embedsmænd, hoffolk og jesuitter. De sidstes tilstedeværelse ved hoffet i det, som nævnt, protestantiske kurfyrstendømme kunne synes overraskende.

Under pres fra fransk side havde Pfalz i 1697 maattet fraskrive sig den religionsfrihed, der var sikret landet ved den westfalske fred 1648. Nu kom katolikkerne atter til magten, og med den mægtige kirkelige organisation bag sig kunne nu det katolske mindretal rejse en sand terrorisme mod protestanterne, der stod svage i kampen, da de endnu ikke havde kunnet sikre sig hverken gods eller pengemidler, men maatte nøjes med frivillige ofre. Afgørende var det dog, at den daværende kurfyrste saavel som hans to efterfølge-

re, ialt spændende over tiden 1690-1799, sluttede sig til katolikkerne. Det blev selvsagt en periode med vedvarende kirkelige stridigheder, hvorunder aandslivet stagnerede. Undertrykkelsen af protestanterne blev gennemført med jesuitisk grundighed; i alle raad skulle mindst 50% være katolikker.

Allerede under Trediveaarskrigen begyndte Pfalzerne at udvandre, især til Holland, hvor der var beskyttelse at finde. Under arvefølgekrigen og de efterfølgende religiøse forfølgelser maatte igen mange forlade hjemstavnen og drog til Nordtyskland samt egnen omkring Magdeburg. Da kom kvækeren Penn til Pfalz, og han fortalte begejstret om Amerika, de vide sletter og de fredelige urskove, hvor man levede lykkeligt og roligt. Hans taler gjorde indtryk paa Pfalzerne, som i saa høj grad savnede netop disse goder, og inden længe kom en udvandring i gang; mange drog af sted; trods rejsens vanskeligheder og ofte en usigelig elendighed naaede man det forjættede land. Denne udvandring fortsatte i stigende grad - hvad der jo ogsaa var tilfældet fra andre europæiske lande - men det var sikkert betegnende, naar en udvandrer dengang kaldtes en "Pfalzer". I Amerika dannede de pfalziske emigranter staten Pennsylvanien, men andre drog østpaa, til Rusland, hvor der opstod en tysk koloni ved Volga. Endelig blev der o. 1750 i Pfalz hvert kolonister til Spanien, hvor man ønskede nogle omraader ved Sierra Morena kultiveret.

Da den danske repræsentant i 1759 begyndte sin agitation for udvandring til Danmark, var tanken om at skifte hjemland altsaa langt fra fremmed for den pfalziske befolkning. De alvorlige problemer, politiske, sociale og især religiøse, der havde fremkaldt udvandringen i det forudgaaende aarhundrede, var endnu uløste. Politisk var Pfalz ved sin geografiske beliggenhed mellem Frankrig og Tyskland paa forhaand udsat for tryk. Siden 1690 havde landet ikke været ramt af egentlige krigshandlinger; bortset fra en fransk besættelse i 1734-35 og atter i 1740, som i begge tilfælde skyldtes regeringens franskvenlige holdning, havde de sidste 70 aar været en forholdsvis rolig tid. Dog maa det erindres, at bondebefolkningen hovedsagelig var protestantisk og derfor tyskorienteret, idet man jo huskede, hvorledes den religiøse undertrykkelse i sin tid var kommet fra Frankrig.

Fr.C.Carstens beretter, hvorledes en af kolonisterne paa Alheden, en gammel mand i firsaarsalderen, havde fortalt ham (ca. 1835) om grunden til, at man brød op og forlod hjemstavnen: "Kunde vi i to aar faa lov til selv

at bjerge vor høst, maatte vi regne med, at fjenden kom og tog den det tredje." Denne forklaring, som manden ikke kunne have kendt af egen erfaring, men havde faaet overleveret, bunder tilsyneladende i et nedarvet had til franskmændene - den religiøse fjende for de pfalziske protestanter. Naar de franske tropper besatte landet eller kom der paa gennemmarch, var dette naturligvis en alvorlig gene for bønderne, men disse var, i modsætning til den pfalziske regering, der lagde vægt paa et venskabeligt forhold til Frankrig, paa forhaand fjendtligt indstillet, hvorfor ethvert overgreb fra troppernes side uvilkaarligt forstærkedes og gik ind i traditionen som noget langt værre, end det rimeligvis var. Det blev i nogen grad til en genoplivelse af de gamle beretninger om fortidens brand og ødelæggelser. Faktisk havde Pfalzerne ikke kendt til egentlige krigsbegivenheder i de sidste 70 aar, og mange vesteuropæiske omraader var paa denne tid, ca. 1760, haardere ramt af krigens hærgen.

De sociale forhold, der holdt de pfalziske bønder undertrykte og forarmede, kunne synes mere nærliggende som aarsag til udvandring. Skønt bønderne nok saa meget kunne have grund til at protestere mod den tilværelse, man bød dem - skatteudsugning, plager af det fredede vildt og andre jagtforanstaltninger, tvang til, ogsaa for protestanter, at overholde de mange katolske helligdage o.s.v., var protesternes tid endnu ikke inde, men det udelukkede dog ikke, at frihedsdrømmen i pfalzerens sind ogsaa kom til at omfatte disse problemer.

Et var legemets behov, noget andet og vigtigere var sjælens. Ogsaa i kirkelig henseende var Pfalz ved reformationen blevet et grænseland, hvor modsætningerne antog en egen skarphed. Kirkens intolerance nærede den folkelige fanatisme, og for Pfalzeren, "af natur en kraftig, rigt begavet gren af den frankiske stamme", førte denne udvikling til konflikt med ikke blot hans racemæssige ophav, men ogsaa med landets regering, samt den kirkelige autoritet, og der kan ikke være tvivl om, at det var trangen til den religiøse frigørelse, som i 1759 fik pfalzeren til at forlade sin hjemstavn og give sig en usikker skæbne i vold. Herom vidner ogsaa, at kolonisterne, inden de drog af sted, fik løfte om kirkelig frihed og, hvis der kunne samles 30 familier af samme tro, kirkelig betjening i overensstemmelse med denne.

Netop paa den tid var den pfalziske regering blevet opmærksom paa en tilbagegang i befolkningstallet og søgte nu at afbøde denne fare. Der blev

af regeringen oprettet en række fabrikker af forskellig art, saaledes en betydelig porcellænsfabrik i Frankenthal, en by, som yderligere fik hjælp gennem skattenedsættelser o.s.v., desuden begunstigede man indvandringen af fremmede arbejdere, althimens der udstedtes skarpe forbud mod udvandring.

Dette betød, at den, der lod sig lokke af Moritz' plakater og udvandrede fra Pfalz, ikke havde nogen vej tilbage. Naar der alligevel var en næsten overstrømmende tilslutning, ser man heri det bedste bevis paa, at dette skridt, udvandringen, i hvert fald for de flestes vedkommende, var en løsning, man havde længtes efter, en beslutning af største alvor. Selvfølgelig var der i strømmen, som gik mod nord, ogsaa en del løse fugle, eventyrere, der imødesaa en sorgløs fremtid uden dermed at forbinde nogen videregaaende ide. Disse var, som regelen, de mest højtrøstede og fremtrædende, naar der var noget at kritisere, men flertallet af dem, som naaede Alheden, var utvivlsomt hæderlige, maalbevidste, mere eller mindre fattige mennesker, der af omstændighederne havde lært at være paa vagt imod al autoritet.

Landgrevskabet Hessen-Darmstadt laa i 1760 som en nordlig nabostat til Pfalz og var af omtrent samme størrelse, ligesom der ogsaa i de to staters historie findes flere fællestræk. Begge blev de centrer for reformationstidens stærke brydninger og derefter for Trediveaarskrigens ødelæggelser, men hertil kom i Hessen forskellige indre stridigheder, der især skyldtes en uheldig deling af et relativt lille landomraade imellem flere fyrstelige arvinger og den heraf følgende samlingspolitik.

1567 var landet Hessen blevet delt mellem fire brødre, saa der herefter var lige saa mange smaastater: Hessen-Kassel, Hessen-Darmstadt, Hessen-Rheinfels og Hessen-Marburg. Efter at de to sidstnævnte fyrstehuse var uddøde i henholdsvis 1604 og 1583, opstod der arvestridigheder mellem H.-Kassel og H.-Darmstadt. Splittelsen uddybedes yderligere under Trediveaarskrigen, idet Kassel støttede protestanterne, mens Darmstadt, skønt landgreven, Ludvig V, var lutheraner, sluttede sig til den kejserlige hær. Resultatet blev, at H.-Darmstadt udsattes for angreb og plyndringer af baade "venner" og fjender, ligesom en pfalzisk hær erobrede byen Darmstadt og tog den flygtende landgreve til fange. H.-Kassel blev til gengæld hærget af de kejserlige hære og maatte 1623 afstaa et mindre omraade til Darmstadt, men efter kejserens nederlag i 1648 maatte erobringen tilbagegives, og den lange ufredstid fik endelig ende. Den havde været ledsaget af hungersnød og pest, saa hele byer uddøde, og mange hessiske kirkebøger blev ikke førte i 10-

15 aar.

Den franske hofskik med al dens overdaadighed, der bredte sig uhindret af alle politiske grænselinier, naaede til Hessen under landgrev Ernst Ludwig (1678-1739). Han genopbyggede det i 1715 nedbrændte slot i Darmstadt med Versailles som forbillede, med orangerier og store haveanlæg. Sine pengevanskeligheder søgte greven at afhjælpe ved ihærdig dyrkelse af guldageriet, men mere indbringende var dog de kobbergruber, som var blevet aabnet 1710.

Under hans søn Ludwig VIII (1739-1768) udbrød den preussiske syvaarskrig, 1756-63, og han stillede sig straks paa Østrigs side, hvorved han gjorde sit land til en af krigens skuepladser.

I modsætning til Pfalz er Hessen, navnlig den sydøstlige, højtliggende del, Odenwald, d.v.s. øde skove, ikke særlig frugtbart land, kendetegnet ved et ret barskt klima. Det var navnlig fra denne egn, kreis Erbach, der blev reflekteret paa Moritz' tilbud om udvandring til Danmark.

"I Odenwald lever en kraftig mennesketype med god legemsbygning, men man kan ogsaa i fattige smaabyer, hvor flertallet af indbyggerne, trods svært arbejde, kun er i stand til at skaffe sig en sparsom og daarligt nærende kost, træffe mindre mennesker med bøjet nakke, indsunket bryst og krumme lemmer, en følge af anstrengende arbejde i for tidlig alder. Karakteren hos odenwalderen er en sølsom blanding af trohjertethed og fiffighed, sund natur og grovhed, ærligt enfold og tilbageholdende væsen. Manden arbejder godt og drikker gerne brændevin, dog vinder nutildags øllet frem paa brændevinens bekostning. Forbindelsen mellem de ledige af begge køn er fri, sædeligheden er ikke stor, og der er byer, hvorfra de fleste piger tager tjeneste i byerne som amme for, naar de har sammensparet en sum, at vende tilbage og stifte hjem.

Levemaaden i Odenwald er forskellig hos bønder og daglejere. De mere velhavende spiser melretter, saltet og tørret kød o.s.v., mens daglejeren maa nøjes med kartofler, og brød, bestaaende halvt af kartofler og halvt af mel. - Boligen er hos odenwalderen lav og ikke særlig lys, stuen er i regelen mørk og oplyses ved lyspinde af bøge- eller birketræ. Renligheden er ikke stor, vinduerne bliver sjældent lukket op, og om vinteren opvarmes stuen saa stærkt, at den indtrædende er nær ved at falde om. Den nærmeste stol ved ovnen tilhører bedstefaderen (den Herchen), den næste plads er hus-

faderens. Naar forældrene afstaar deres ejendom til børnene, forbeholder de sig ret til stadig at være medbestemmende og delagtig i udbyttet, eller de gaar paa aftægt og modtager en aarlig ydelse, der retter sig efter omstændighederne."

Denne beskrivelse af forholdene i Odenwald er fra 1854, altsaa et lille aarhundrede efter udvandringen fra Erbach til Alheden, men der er næppe tvivl om, at den givne karakteristik er af almen gyldighed. Uden at hæfte sig ved enkelthederne, hvortil der vel dengang mange steder kunne findes sidestykke, ogsaa her i landet, faar man et tydeligt indtryk af, at Odenwald var en fattig egn, hvor kampen for tilværelsen var haard, og mulighederne for at arbejde sig frem til forbedrede kaar var yderst ringe.

Parforcejagten var et særligt udslag af den herskende franske mode og naaede et højdepunkt i Hessen under Ludwig VIII. Det var en form for jagt, som var forbeholdt fyrster, der kunne rejse et vældigt opbud af jægere, heste og hunde og iøvrigt kunne tillade sig at lade jagten foregaa over et større terræn uden hensyntagen til markernes afgrøde, ja, maaske knap nok til bonden og hans dyr. Naar man tager i betragtning, at parforcejagten var et ret pludseligt opdukkende fænomen, som den hessiske bonde stod uforstaaende men magtesløs over for, har man maaske ogsaa her en af grundene til den utilfredshed, der fremkaldte tanken om udvandring.

Føjer man endelig hertil de ubehageligheder og ødelæggelser, som Syvaarskrigen medførte, har man formentlig de alvorligste aarsager til udvandringen fra Hessen i den her omhandlede periode. Forinden var der - som fra Pfalz - udvandret mange til Amerika. Herom vidner den odenwaldske udvandrer-sang:

Jetzt ist die Zeit und Stunde da,
jetzt ziehn wir nach Amerika;
die Wagen stehn schon vor der Thür,
mit Weib und Kindern ziehen wir.

Alle die mit uns anverwandt
geben uns zum letzten Mal die Hand.
Ihr Brüder, weinet nicht so sehr,
wir sehn uns nun und nimmermehr.

Und wenn das Schiff im Meere schwimmt,
so werden Lieder angestimmt.
Wir fürchten keinen Wasserfall
und denken: Gott ist überall.

Drum wendet euren trüben Blick
wir hoffen auf ein bessres Glück.
Den tausend Seelen geht es gut -
Dies tröstet uns und macht uns Muth.

Det vil af det foranstaaende fremgaa, at Alhedens første kolonister, skønt de kom fra et ret snævert geografisk omraade, var temmelig forskellige, baade af milieu og aandelig indstilling, og de to hovedgrupper, de kunne inddeles i, pfalzere og hesser, havde tilsyneladende hver sine bevæggrunde for udvandringen og vel ogsaa derfor hver sine forestillinger om den tilværelse og lykke, de ventede at finde paa Alheden.

Efter de første kolonisters ankomst fulgte stadig flere, saaledes at antallet i december 1761 var oppe paa 1146. Regeringen foruroligedes, og Moritz - der gentagne gange havde faaet besked paa at holde inde - maatte have en kraftig opfordring om helt at stoppe. Hans kraftige agitation om "græs til knæene", hvad der - som det blev udtrykt - viste sig at være "lyng til enden", havde baaret frugt.

I Danmark gik det imidlertid ikke saa godt. Kolonisterne indsaa straks, at de var blevet ført bag lyset, og en del - velsagtens de mest velstillede - rejste hjem straks, medens de øvrige maatte stille sig afventende. Sandheden var nemlig den, at regeringen overhovedet intet havde gjort for at forberede modtagelsen af kolonisterne, ligesom Moritz paa sin side ikke havde taget spor hensyn til, hvem han sendte, idet han jo fik sin kontante dusør pr. stk. Efter en masse genvordigheder fik man imidlertid indkvarteret de første kolonister, ligesom man fik bragt orden paa forsyninger af den mest paatrængende forplejning.

Da den første forvirring efterhaanden havde lagt sig, ligesom man havde faaet sorteret de mest uegnede fra, begyndte vandringen rundt i lyngen med kommissæren for at finde de steder, hvor man gerne ville bo. Man valgte Havredal og Grønhøj, og da kolonisterne ville bo sammen med ca. 30 gaarde i hver by, saaledes som de var vant til fra deres hjemland, var man nødt

til at lade dem faa deres vilje. I begyndelsen maatte de fleste indvandrere bo ligesom taterne, i hytter opbygget af ler med lyngtag, men omsider blev de lovede gaarde bygget færdige, saaledes at kolonisterne fik mere taalelige forhold.

I de første aar udsattes kolonisterne for forskellige reaktioner fra den danske befolknings side: forundring, foragt og ikke mindst misundelse. Man havde selv sagt nej til at paatage sig opgaven med at opdyrke heden, og nu kom saa disse fremmede, som paatog sig en umulig opgave. Det viste sig imidlertid snart, at de fremmede ikke var saa daarlige endda, og med sig bragte de vor nationalspise kartofflen, hvad der gav dem det endnu kendte tilnavn "kartoffeltyskere".

Paa Frederiks kirkegaard staar en sten til minde om de indvandrede kolonister, som kom til Alheden 1759-1762. Stenen har følgende indskrift: "1759-1959. Fra fremmed Land de kom og Danmarks Sønner blev, her i Sten dem Slægten Minderuner skrev. Agricola - Betzer - Bitsch - Braüner - Barthel - Cramer - Dickes - Dürr - Frank - Harritz - Herbel - Schmidt - Hermann - Herold - Jung - Krath - Kriegbaum - Laier - Lauth - Marquard - Moul - Morratz - Märcher - Philbert - Rost - Schønhlider - Wachter - Wendel - Winkler - Würtz."

Litteratur: Vald. Andersen: "Alheden" og "Den jyske Hedekolonisation".

Ane 3
Susanne Margrete Bitsch

1. GENERATION.

Ane 2 Johan Georg Bärtel

er født den 1. april 1823 i Sandkærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 15. februar 1892 samme sted.

Han blev hjemmedøbt den 1. april 1823, og faddere var husmand og væver Johan Georg Risch og dennes hustru Anne Margrethe Christensdatter fra Frederikshøj, gaardmand Johan Georg Maul, ligeledes fra Frederikshøj, og gaardmand Johan Georg Bitsch fra Frederikshede.

Johan Georg Bärtel blev gift den 19. december 1844 i Frederiks med

Ane 3 Susanne Margrethe Bitsch

Hun er født den 6. februar 1822 i Benslehøj, Frederiks sogn, og hun døde den 12. april 1913 i Sandkærgaarde.

Hun ses at være blevet hjemmedøbt den 7. februar 1822, og faddere var mormoderen Susanne Gantzhorn, morbroderen Johann Phillip Risch fra Frederikshede, gaardmand Thomas Bitsch fra Frederikshøj og gaardmand Peter Cramer sen. fra Benslehøj.

Af folketællingen 1845 fremgaar det, at Johan Georg Bärtel og hustru da opholdt sig hos hans forældre paa Sandkærgaard, som de derefter overtog fæstet paa i 1848, hvilket aaret efter bekræftedes med følgende fæstebrev:

"Underskrevne Niels Christian Morville virkelig Kammerraad, Amtsforvalter over Wiborg Amt og Coloniforvalter paa Alhedens Colonier Gjør hermed vitterligt: At da Daniel Bärtel i Sandkjærgaarde eller Øster Frederikshøj ved Afstaaelsescontract af 13. August 1848, som in originali er dette Fæstebrev vedhæftet har afstaaet sin hidtil i Fæste havde Coloniegaard i Sandkjærgaarde, hvilken Gaard i den nye Matricul er anført under No. 20^b i Grønhøj med Gammelskat 7 Rdr. 66 skill. og nyt Hartkorn 1 Td. 1 Skpr. og ½ alb., til sin Søn Johan Georg Danielsen Bärtel, saa har jeg paa Embeds Vegne stedet, fæstet, ligesom jeg og herved steder og fæster til Johan Georg Danielsen Bärtel den af hans Fader sidst i fæste havde Gaard paa følgende Vilkaar nemlig:

1. Johan Georg Danielsen Bärtel og Hustrue maae saa længe de leve, bruge

og i Fæste beholde bemelte Coloniegaard, hvis Bygninger bestaar af 8 Fag Vaaningshuus og 8 Fag Udhuus.

2. Gaardens Bygninger holder Fæsteren stedse i forsvarlig Stand og Jorderne dyrker og driver paa bedste Maade, Fæsteren bliver ansvarlig for Besætning og Inventarium eller sammes Værdie 45 Rbd. Ved Gaarden holdes stedse saa meget Qvæg, især Køer, Stude og Faar, at samme ikke alene svarer til ovennævnte Værdi 45 Rdr., men ogsaa er tilstrækkelig til Gaardens Drift. Forøvrigt forpligtes Fæsteren til at beflitte sig paa Qvægtillægning til Avlingens Fremme.

3. Fæsteren er forpligtet til, lige med de øvrige Fæstere at holde Byens Brønd i forsvarlig Stand.

4. Til rette Forfaldstider udreder Fæsteren alle af Gaarden og dens Ejendom gaaende Skatter og Afgifter samt hvad videre der af samme skal svares i Overensstemmelse med det kgl. Rentekammers Skrivelse af 23. Oktbr. 1802 og den kgl. Resolution af 16. Marts 1796.

5. Fæsteren er forpligtet til at underkaste sig alle de bestemmelser, som ved bemeldte Resolution enten allerede eller som en Følger deraf herefter maatte blive fastsatte ved Alhedens Colonisteneders Overdragelse til fuldkommen Ejendom i sin Tid.

6. Gaardens bygninger er Fæsteren forbunden til stedse at holde forsikret i Landets alm. Brandkasse.

7. Gaarden og dens Ejendomme er Fæsteren berettiget til at afstaa til hvem han vil, naar blot den til hvem Afstaaelsen sker, er duelig til at forestaae og drive Gaarden, dog bliver saadan Afstaaelse paa Amtets Approbation, der reserveres forinden nyt Fæstebrev udstedes.

8. Fæsteren er iflg. Fr. af 8. Juni 1787 forpligtet til at vise sine foresatte Hørlighed og Lydlighed og i enhver Henseende at efterkomme sine Forpligtelser samt at holde sig hans Majestæts Love og Anordninger efterrettelig, Alt under dette Fæstes Forbrydelse og Tab.

Til Bekræftelse under min Haand og Embedssegel.

Wiborg Amtsstue den 26. Februar 1849.

Morville.

Ligelydende Originalfæstebrev modtaget og forbinder jeg mig herved til at efterkomme, de mig herved paalagte Pligter i enhver Henseende.

Skrevet paa Wiborg Amtsstue den 6te Febr. 1849.

J.D.G. Berthel.

Note: At der til Dato ikke er nogen Gaard eller noget Sted fæste ledigt paa Alhedens Colonier, bliver herved iflg. Forordningen af 9. Febr. 1820 paragr. 7 attesteret.

Wiborg Amtsstue d. 6te Februar 1850.

Morville."

Johan Georg Bärtel drev nu fødegaarden, den ene af de to Sandkærgaarde, indtil 1886, da den afstodes til sønnen Daniel.

Johan Georg Bärtel og Susanne Margrethe Bitsch havde i deres ægteskab børnene: I. Daniel, født 1845, II. Ane Margrethe, født 1848, III. Marie Cathrine, født 1850, død 1859, IV. Marie Christine, født 1852, død 1853, V. Conradt, født 1854, død 1857, VI. Johan Georg, født 1856, VII. Marie Cathrine, født 1859, død 1867, VIII. Marie Christine, født 1862, død 1865, og IX. Susanne Margrethe, født 1865, død 1867. Det var endnu paa den tid almindeligt, at børn døde som smaa, men som regel da kort efter fødslen. Det kan derfor undre, at ægteparret mistede ialt 6 af deres 9 børn, skønt de 4 heraf naaede en alder paa fra tre til ni aar. De 3 børn, der blev voksne, og deres efterkommere er nærmere behandlet i bogens andet afsnit.

2. GENERATION.

Ane 4 Daniel Bärthel

er født ca. 1783 i kolonien Frederikshøj (Grønhøj), Frederiks sogn, og han døde den 4. april 1849 i Sandkærgaarde, Frederiks sogn.

Han blev gift før 1813 med

Ane 5 Anne Margrete Risch

Hun er født ca. 1782 i kolonien Frederikshede (Havredal), Frederiks sogn, og hun døde den 3. juli 1852 i Sandkærgaarde.

Ægteparrets fødsel og vielse har ikke kunnet findes, da kirkebogen for Frederiks først begynder 1813.

Daniel Bärthel overtog i 1801 efter faderen fæstet paa den ene af de to Sandkærgaarde, som senere fik matrikel nr. 20, og som havde et hartkorn paa 1 td. 1 skp. Samtidig hermed overtog Daniel Bärthels broder Andreas den anden Sandkærgaard, og den 27. april 1801 blev begge gaarde af Viborg amts branddirektør og to taksationsmænd vurderet som følger:

"No. 7. En Gaard paa Byens Mark el. Øster Frederikshøi, beboes af Daniel Baerdel, uden Matr. No.

a. Stuehuset i Sønder, 9 Fag, 9½ alen dyb, deels Ege og deels Fyr Undertømmer og Fyhr Overtømmer, murede Vægge med brændte Steen, deels Straae og deels Lyngtag, til Stuer, Kamre og Kjøkken med Lovt, Vinduer og Dørre, 2 Jernbielæggerkakkelovne, een Skorsteen og en Bagerovn af vindtørrede Steen, men Piben af brændte Steen samt en Kobberindmuret Kiedel paa en Tønde, taxeret a. Fag 30 Rdr., er 270 Rdr; ved dette Huuses væster Ende er byggt et Udsbud til Svinestie, taxeret for 10 Rdr. Ialt 280 Rdr.

b. det nordre Huus 11 Fag, 9 1/4 alen dyb, deels Ege og deels Fyhr Under - og Fyhr Overtømmer, murede Vægge, Lyngtag, til Lade og Stald, taxeret a. fag 20 Rdr., er 220 Rdr. - ialt 500 Rdr.

No. 8. En Gaard paa Byens Mark el. Østre Frederikshøi, beboes af Andreas Baerdel, uden Matr. No.

a. Stuehuset i sønder, 8 Fag, 9 1/4 alen dyb, deels Ege - og deels Fyhr Undertømmer - og Fyhr Overtømmer, murede Vægge, Straatag, til Stuer, Kamre og Kjøkken, med Lovt, Vinduer og Dørre, een Skorsten - og Bagerovn af vind-

tørrede Sten, men Piben af brændte Steen, taxeret a. Fag 30 Rdr., er 240 Rdr. b. det nordre Huus, 10 Fag, 7 3/4 al. dyb deels Ege- og Fyhr Under - og Fyhr Overtømmer, murede Vægge, deels Straa - og deels Lyngtag til Stald og Lade, takseret a. fag 22 rdr., er 220 Rdr. - Ialt 460 Rdr."

Daniel Bärthel drev nu gaarden indtil 1848, da han ifølge en afstaaelseskontrakt af 13. august afstod fæstet til sønnen Johan Georg.

Daniel Bärthel og Anne Margrete Risch havde i deres ægteskab børnene:
1. Marie Christine, født 1804, gift første gang 1828 med Philip Fr. Kradt, gift anden gang 1832 med Peter Besser, 2. Johan Philip, født 1806, gift første gang med Ane Nielsdatter, gift anden gang 1860 med Bodil Lauridsdatter, 3. Johan Daniel, født 1810, 4. Anna Margrethe, født 1812, gift 1836 med Frederik Würtz, 5. Johan Jacob, født 1815, 6. Andreas, født 1817, 7. Johannes, født 1820, og 8. Johan Georg (ane 2).

Ane 6 Johan Conrad Bitsch

er født ca. 1800 i Benslehøj, Frederiks sogn, og han døde den 20. april 1847 samme sted.

Han blev gift den 30. september 1820 i Frederiks med

Ane 7 Marie Cathrine Risch

Forlovere ved vielsen var J.M. Keller og Frederik Kradt, begge af Frederikshøj.

Marie Cathrine Risch er født ca. 1798 i Frederikshede, Frederiks sogn, og hun døde den 5. oktober 1878 hos datteren og svigersønnen i Sandkærgaarde, Frederiks sogn.

Johan Conrad Bitsch overtog i 1829 efter faderen fæstet paa gaard nr. 16 i Benslehøj, som bestod af et stuehus paa 10 fag og et udhus paa 8 fag, et hartkorn paa 1 td. 1 skp. 1 fjdkr. 2 5/16 alb. og en besætning vurderet til 45 rdr. sølv. Han drev nu gaarden indtil sin død, hvorefter den formentlig overtoges af sønnen Johannes, der ihvertfald 1858 nævnes som fæster her.

Ved folketællingen 1845 for Benslehøj havde Johan Conrad Bitsch og hustru følgende hjemmeboende børn: Johan Philip, 20 aar, Conrad, 17 aar, Jacob, 15 aar, Peder, 14 aar, Maria Magdalena, 12 aar, Maria Cathrina, 10 aar, Ellen Marie Christine, 7 aar, Daniel, 4 aar, og Johan Georg, 3 aar gammel.

3. GENERATION.

Ane 8 Jacob Bärthel

er født ca. 1737 i Hessen-Darmstadt omraadet i Tyskland. Han nævnes endnu i folketællingen 1801 for Frederiks, men maa være død før 1813, idet de bevarede kirkebøger fra det aar intet har om hans død.

Jacob Bärthel var gift første gang med Maria Magdalene Baster (ane 27), der døde kort før den 29. februar 1780, paa hvilken dag der afholdtes skifte efter hende. Jacob Bärthel blev derpaa gift anden gang ca. 1781 med

Ane 9 Anna Cathrine Philbert

Hun er født ca. 1. januar 1762 i Frederikshøj, og hun døde den 13. april 1842 som aftægtskone i Sandkærgaarde.

Lokket af løfter om en gylden fremtid forlod Jacob Bärthel og hans første hustru sidst paa aaret 1761 eller i begyndelsen af 1762 deres hjemegn i Hessen-Darmstadt omraadet og begav sig medbringende deres 1-aarige datter Eva til fods til Danmark, "hvor kørerne gik i græs til knæene". Her blev de sammen med de øvrige tyske kolonister placeret paa Alheden, hvor de antagelig i begyndelsen har boet i en hytte opbygget af ler og med lyngtag. Omsider blev de af regeringen lovede hedegaarde bygget færdige, og i 1763 fik Jacob Bärthel udstedt fæstebrev paa gaard nr. 22 i kolonien Frederikshøj. Fæstebrevet er affattet paa gammeltysk og ret vanskeligt oversætteligt, men lyder i oversættelse nogenlunde saaledes:

"Vi underskrevne Hans Kongl. Majestæt til Danmark og Norge m.m.'s aller-naadigst anordnede Commisair over opdyrkningen af en af de jyske heder kundgør og oplyser hermed, at jeg paa Hans Kongl. Majsts. bekostning betaler kolonisten Iacob Berthel udgiften ved omtalte opdyrkning og bosættelse i Jylland paa den saakaldte Alhede, og det i landsbyen Frederikshøj og overgiver ham paa det sted de nødvendige bygninger saasom 8 fag stuehus og 8 fag lade- og staldbygning nr. 22 samt trækdyr og andet kvæg, nemlig 4 okser, 2 køer og nogle faar, landbrugsredskaber med tilstrækkeligt jordegods, mose, hedeland og have, ligesom han ogsaa skal noteres jordegodset, saa snart opmaalingen er færdig, anslaaet skyldig til hartkorn, og dette dernæst er noteret paa fæstebrevet til brug for skat, da bliver han, Iacob Berthel, givet dette

fæstebrev derover paa følgende conditioner:

1) At han, og efter ham hans kone, børn eller følgende arvinger, har en saadan af 8 fag stuehus og 8 fag lade- og staldbygning bestaaende bondegård i fæste som oven for omtalt med det tillagte jordegods, mose, hede-land og have, trækdyr og andet kvæg, saasom 4 okser, 2 køer, nogle faar og landbrugsredskaber og kan bruge dette som sin ejendom, saa godt som han paa det bedste ved og kan, dog maa ved indtræffende døds- eller andre tilfælde intet i nogen maade af dette gods og hvad dertil hører afhændes uden et højpriseligt Rente-Kammers vidende og derfra forud indhentedes samtykke.

2) Saa skal han fra nu af og 20 aar frem være fri for alle skatter, contributioner, tiender, indkaldelse til militærtjenester, indkvarteringer og hoveritjenester, og i fald han efter denne frists udløb yderligere har behov for at være befriet for en eller anden af disse afgifter, saa vil han endnu en tid findes at blive benaadet dermed, og

3) da det endnu ingen klækkelig nytte tjener til med hans agerdyrkning, saa nyde han indtil videre den allernaadigst bevilgede dagløn.

4) Hans med her ind i landet bragte børn faar altid de lovede rejsepenge udbetalt, saa snart de gifter sig og tiltræder en gaard i kolonien.

5) Hermed bliver han tillige forsikret, at der tæt herved skal blive truffet de nødvendige foranstaltninger til kirke og skole for samtlige kolonister.

Paa ovenanførte benaadninger og privilegier som Hans Kongl. Majst. saaledes allernaadigst bevilger, er dette fæstebrev udfærdiget til kolonisten Iacob Berthel, hvorimod han imidlertid forpligter sig til paa et heraf i alle punkter og clausuler ligelydende exemplar, at han ikke blot med al flid vil forbedre og bevare den ham betroede landejendom, bygninger landbrugsredskaber og drage omsorg for kvæget, derimod ogsaa, at han vil adlyde Hans Kongl. Majst. og den foresatte øvrighed, saavel som ogsaa forvalteren og øvrige inspektionshavende og i det hele taget allernaadigst rette sig efter Hans Kongl. Majsts. lov og forordning eller i modsat fald vil være at miste dette fæstebrev, der gælder for hans person.

Fridericia, den 21. Sept. 1763."

Jacob Bärthel sad nu som fæster af gaard nr. 22 i Frederikshøj i nogle aar, hvorpaa han før 1780 flyttede til gaard nr. 23 samme sted. At familien de første aar har levet en yderst kummerlig tilværelse, er der vist ingen tvivl om, men efterhaanden som Jacob Bärthel fik mere og mere hede lagt under plov, bedredes forholdene betydeligt, hvilket ogsaa fremgaar af neden-

staaende skifte fra 1780. Det er derfor utvivlsomt rigtigt, naar en efterkommer i dag betegner ham som en ordentlig, nøgtern og stræbsom bonde.

"Den 29. Febr. 1780 indfandt sig Hans Kiersgaard fra Nørlund, Kongelig Majestæts Forvalter over Alhedens Colonier udi Frederikshøi under Halds Amt udi Jacob Bertels Gaard og Bopæl, for der at holde Skifte og Deeling efter bemelte Mands for kort Tid siden ved Døden afgangne hustrue Maria Magdalena Bastian imellem enkemanden paa den ene side og hans i Ægteskab med bemelte afdøde Hustrue sammenavlede Børn, som ere: En Søn Johannes, 15 Aar, en ditto Jacob, 12 Aar, en Ditto Andreas, 5 Aar, en Datter Eva, 18½ Aar, en Do. Maria Christina Margreta, 1½ Aar, paa den anden Side." Til stede paa skiftet var enkemanden samt en for de umyndige børn udpeget tilsynsværge, idet afdøde "slet ingen Slægtsskab haver her i Landet". Paa skiftet foretog man en registrering og vurdering af samtlige boets effekter, hvorfra kan nævnes:

I den søndre stue: 1 egetræsbord med aaben fod, vurderet til 4 rdr., 2 fyrretræsskamler, 2 træstole, 1 gammel kistebænk, 1 jernvindovn, 1 lille gammelt slagur, sat til 3 rdr., 1 stort brunmalet fyrretræsskab med laas og nøgle, 2 rdr. 2 mk., 1 lille malet hængeskab med laas, 4 rdr., 1 firkan-tet hængeskab, 1 rdr., 1 stolpesengested med tilhørende sengetøj samt 1 grønt hjemmegjort omhæng med kappe, 1 lille amagerhylde, 1 væv med tilbehør, 2 rdr., 1 tinfad, 10 tinskeer til 2 sk. stykket, 1 kobberpotte, 1 rdr. 1 gammel messinglysestage, 1 gammel messingkedel, 2 par uldkarter og 1 lille spejl samt 1 malet halvkiste med laas og nøgle, som indeholdt 26 alen hvidt vadmel, 1 alen groft hørgarn, 1 drejlsdug i 2 bredder, 1 lærredsdug, 5 haand-klæder, 8 lagner og 1 par tavlede dynebetræk samt følgende bøger: 1 bibel, 2 testamenter, 2 salmebøger, 1 tysk grammatik, 1 katekismus, "Davids Psalmer", 2 forklaringer og 1 gammel tysk bog.

I den nordre stue fandtes bl.a.: 1 fyrretræs stolpesengested, 1 rdr., med tilhørende sengetøj bestaaende af 1 hjemmegjort overdyne, 2 rdr., 2 bolsters hovedpuder og 2 blaargarnslagner, 1 mindre sengested med stolper, 3 mk. 8 sk., og dertil hørende sengetøj, 1 gammel halvtønde, 1 spinderok, 1 lille fyrretræsbord med skuffer under og 1 stor skovl samt 1 hakke.

I køkkenet var bl.a. 1 kobber bryggerkedel, vurderet til 7 rdr., 1 mindre kobberkedel, 2 rdr. 3 mk., 3 oksehoveder, 1 halvtønde, 1 køkkenskab med laas og nøgle, 1 jernbilæggerkakkellovn, forskellige gryder, potter og pander samt 1 slibesten, 1 hakke, 1 møggrab, 1 lyngle, 1 lille sav, 4 nave-re, 3 harver, 2 knibtænger, 1 gammel fil, 1 mejsel, 1 baandkniv og 2 økser.

Da skifteprotokollen sine steder er stærkt beskadiget, er det ikke muligt at faa et helt klart overblik over gaardens redskaber og besætning, men det fremgaar dog, at der ihvertfald var 4 vogne med tilbehør og 1 hakelseskiste, medens besætningen ihvertfald bestod af 6 køer, vurderet til fra 4 til 7 rdr., 1 tyr, 3 rdr., 4 ungnød, 1-3 rdr., 1 kalv, 3 mk., 20 faar, "som dog icke ere fri for Smitte", 2 mk. stykket eller ialt 6 rdr., og endelig 2 svin, vurderet til ialt 5 rdr.

Boets værdi blev herefter ialt opgjort til 169 rdr. 4 mk. 14 sk., hvorpaa skifteretten forespurgte enkemanden om der fandtes andre effekter, som skulle regnes boet til indtægt, hvortil enkemanden svarede, "at han havde vel lidet tilgode hos en og anden, dog ikke af stor Betydenhed og frygtede at samme skulle blive uvis og derfor holdte det ikke nyttig samme at anmelde, derimod hvad rede Penge angik, da ville han langt fra ikke forurette sine Børn og derfor herved angav at hans sal. Hustrue for næsten 4 aar siden havde været i Tydskland og derfra hjemhentet en Arvepart efter hendes Forældre Et halvt Hundrede Rigsdaler efter danske Penge at regne og skønt han siden som Boens Værge deraf havde udgivet En deel til Kornkiøb og i andre Maader efter Fornødenhed ville han dog selv svare til bemelte Summa, ligesom Pengene allerede maatte være forhaande, og altsaa deele ret og lige med sine Børn, hvorfor herefter bliver at beregne Stervboen til Indtægt indbemelte Summa 50 Rdr. Og da Enkemanden erklærede at hand ej videre videre i nogen Maade at melde Boen til beste, saa bedrager Stervboens Indtægt alt ialt den Summa 211 Rdr."

Man lavede herefter en oversigt over udgifterne, som primært omfattede den besætning og de redskaber, som oprindeligt havde været paa Gaarden. Det drejede sig om 4 stude á 10 rdr., 2 køer á 6 rdr., 8 faar á 1 rdr., 1 trævogn til 4 rdr., 1 plov med tilbehør, 2 rdr., og 1 træharve, 1 rdr., hvilket ialt gav en udgift paa 67 rdr. Gaardens bygninger blev eftersat, og vurderingsmændene fandt, at de var "holdt i en god og schichelig Stand", men skønnede dog, at der skulle tilsidesættes et mindre beløb til vedligeholdelse. Afdødes begravelse havde kostet 9 rdr., og et tilsvarende beløb blev sat til side til Jacob Bärthels begravelse, naar den tid kom. Endelig var der udgifterne i forbindelse med skiftets afholdelse, og boets samlede passiver løb herefter op i 96 rdr. 2 mk. Paa et eller andet tidspunkt under skiftet maa aktiverne paa 211 rdr. været blevet yderligere forhøjet, for den stærkt beskadigede skifteprotokol udviser, at man ved skiftets afslut-

ning opererede med en nettobeholdning paa 123 rdr. 2 mk. 14 sk., der blev udloddet med halvdelen til enkemanden, ca. 15 rdr. til hver af sønnerne og 7½ rdr. til hver af døtrene. Skiftet sluttedes med at skifteretten paalagde enkemanden at give sine umyndige børn en kristelig og sømmelig opdragelse, saaledes som han ville være det bekendt overfor gud og øvrigheden.

Udover de 50 rdr., som Jacob Bärthels første hustru Maria Magdalene Baster ca. 1775 havde arvet efter sine forældre i Tyskland, indgik paa et senere tidspunkt til stiftsbefalingsmand Hauch yderligere 41 rdr. og 40 sk., hvorfor der i 1787 indkaldtes til skiftesamling paa Marsvinslund. Det hedder herom i protokollen bl.a.: "Anno 1787 d. 24. Marts blev her paa Marsvinslund af Skifteforvalteren Major og Colonistforvalter Moldrup i Overværelse af Colonisten Jacob Berthel og hans Børns Formynder Peter Pitsch, med tiltagne Vitterligheds mænd, nemlig Iver Bertelsen og Rasmus Nielsen, begge af Marsvinslund i Anledning af en Colonisten Jacob Berthels Børn i Frederikshøj efter deres ved Døden afgangne (mors afgangne) Forældre Johannes Baster og Marie Baster i Landskabet Hessen Darmstadt, Lichtenberger Amt i Byen Rorhback, tilfaldne Arv, af hvilken efter det højkongelige Rentekammers Foranstaltning og Pro memoria til Hr. Stiftsbefalingsmand Hauck, 41 Rdr. og 40 skill. er indkommet og tilstillet Høybemelte Hr. Stiftsbefalingsmanden for at uddeles til de forbemelte Arvinger, bem. Jacob Berthels Børn, denne Skifteforretning foretaget og blev denne Arv saaledes delt og skiftet imellem disse Jacob Berdels Børn, som ere: 1 Søn Johannes Bertel, 21 Aar, 1 Do. Andreas Bertel, 11 Aar, 1 Dtr. Eva, gift med Johannes Pitsch i Frederikshøj, 27 Aar, en Søn Jacob Bertel, 18 Aar, en Dtr. Christina Margreta, 7 Aar, ialt 3 Sønner og 2 Døtre, disse blev tillagt hver af Sønnerne 10 Rdr. og 34 Skill. og hver af Døtrene 5 Rdr. og 17 skill."

Umiddelbart efter skiftets afholdelse ses sønnen Johannes og datteren Eva at have udstedt afkald til deres fader, hvorefter det fremgaar, at de havde faaet, hvad de kunne tilkomme. For de tre øvrige og umyndige børns vedkommende blev det bestemt, at deres arv skulle blive staaende hos faderen, indtil de blev myndige.

Før 1786 overtog Jacob Bärthel nu fæstet paa gaard nr. 28 i Frederikshøj og flyttede ind paa denne gaard, samtidig med at han dog videredrev gaard nr. 23 indtil 1793, da han i stedet for sidstnævnte overtog gaard nr. 29, saaledes at han nu sad paa gaardene nr. 28 og nr. 29. Samme aar blev begge

gaarde udflyttet fra Frederikshøj til øst for byen, hvorved opstod de to Sandkærgaarde, der senere fik matrikel nr. 20 og 20 a og som havde et areal paa henholdsvis 19 og 47 ha. Jacob Bärthel drev nu begge gaarde indtil 1801, da han afstod hovedparcellen nr. 20 med 19 ha til sønnen Daniel og nr. 20 a til sønnen Andreas.

Jacob Bärthel havde i første ægteskab med Maria Magdalene Baster børnene: 1. Eva, født ca. 1761, 2. Johanne, født ca. 1764, 3. Jacob, født ca. 1769, 4. Andreas, født ca. 1774, og 5. Dorteia Christina Margretha, født ca. 1778. I sit andet ægteskab med Anna Cathrine Philbert havde han ihvertfald børnene 6. Daniel, født ca. 1782, 7. Philip, født ca. 1785, 8. Thomas, født ca. 1789, 9. Maria Cathrina, født ca. 1792, 10. Jacob, født ca. 1794, 11. Friederick, født ca. 1797, og 12. Anna Margreta, født ca. 1799. Ved hjælp af kirkebøgerne har vi gjort et stort stykke arbejde for at følge disse børns videre skæbne, men arbejdet vanskeliggøres i allerhøjeste grad af, at de samme navne gaar igen konstant, saaledes at det er meget vanskeligt at skille efterkommerne fra hinanden. For nogle af børnenes vedkommende har det dog givet et vist resultat, medens det ikke har vist sig muligt at finde nærmere oplysninger om 7., 8., 9., 11. og 12. barn i flokken. Om de øvrige kan oplyses følgende:

1. Eva (ane 13), født ca. 1761, gift med Johannes Bitsch (ane 12).
2. Johannes, født ca. 1764, døde den 22. december 1822. Han var gaardmand i Haurdal og havde i sit ægteskab børnene: a. Cathrine Margrethe, født ca. 1796, gift 1825 med Johann Georg Bitsch, b. Philip, født ca. 1801, død 1837, gift 1830 med Anne Marie Kriegbaum, c. Jacob, født 1804, gift 1832 med Cathrine Margrethe Kriegbaum, d. Johan Georg, født 1806, og e. Eva Magdalene, født 1807, gift 1830 med Kristoffer Kriegbaum. Om disse børn kan oplyses, at sønnen Philip i sit ægteskab fik datteren Cathrine Marie, født 1831, sønnen Johannes, født 1833, død samme aar, sønnen Johannes, født 1834, gift med Anne Marie Würtz, og endelig sønnen Johan Philip, født 1837, gift med Ane Marie Bräuner. De to sønner vides at have faaet en del efterkommere.
- c. Jacob synes ikke at have faaet børn i ægteskab, og d. Johan Georg ses hverken gift eller bosat i Frederiks sogn, medens derimod e. Eva Magdalene i sit ægteskab ses at have faaet ihvertfald syv børn, der ikke skal nærmere omtales, idet de naturligvis hed Kriegbaum til efternavn.
3. Jacob, født ca. 1769, maa antages at være død ung, idet der som ovenfor

omtalt atter er en Jacob i søskendeflokken i 1794.

4. Andreas, født ca. 1774, døde den 28. februar 1835. Han var gift med Elisabeth Bräuner og overtog i 1801 efter faderen den ene af de to Sandkær-gaarde (matrikel nr. 20 a). I sit ægteskab havde han ihvertfald følgende børn: a. Elisabeth, født 1804, død 1822, b. Andreas, født 1808, gift 1837 med Anna Margrethe Lauth, c. Anna Maria, født 1810, gift 1836 med Christen Jensen, enkemand af Iller, d. Marie Magdalene, født 1812, e. Johan Jacob, født 1814, død 1833, f. Philip Friederich, født 1817, død samme aar, g. Johannes, født 1819, gift 1841 med Anne Margrethe Bräuner, h. Cathrine Margrethe, født 1821, j. Marie Elisabeth, født 1823, død 1827. Om sønnen Johannes, født 1819, kan oplyses, at han efter faderen overtog den udflyttede Sandkærgaard, som senere overgik til hans søn Johan Jacob, født 1849. Fra Johan Jacob gik gaarden videre til sønnen Johannes og dennes søster Erika Andrea. Disse to var imidlertid begge ugifte, men Erika Andrea, der var født 1893, fik sønnen Johannes Østergaard Berthel, der fødtes 1930, og han er den nuværende ejer af Sandkærgaard nr. 20 a.

5. Dorthea Christina Margreta, født ca. 1778, døde den 14. oktober 1838. Hun var gift med Johan Georg Maul.

6. Daniel, født ca. 1783, er identisk med ane nr. 4 i nærværende tavle.

10. Jacob, født ca. 1794, død den 31. maj 1854. Han var gift med Marie Bøllte Christensdatter og overtog ved vielsen hendes faders gaard i Sejbæk, Daugbjerg sogn, af hartkorn 4 tdr. 4 skpr. 3 fjdkr. 1 alb. Ifølge folketællingen 1845 havde ægteparret døtrene Bodil, Ane Cathrine, Marie og Karen. Om datteren Marie, født den 16. juli 1829 i Sejbæk, vides det, at hun blev gift 1850 med Jacob Nielsen Østergaard, født 1816 i Fly, ejer af Østergaard i Fly.

I avisen "Vestkysten" fra den 3. juli 1971 findes en artikel skrevet af journalist Knud Sunesen efter et besøg paa den ene Sandkærgaard (matrikel 20 a), der som ovenfor omtalt ejes af Johannes Østergaard Berthel. I artiklen hedder det bl.a.:

"Johannes Berthel er en lykkelig mand. Han har ni køer, tre kalve, lige saa mange katte, en dyb brønd med hejseværk, et hyldetræ, der vokser i en røn, en laset familiebibel paa tysk, et monogram fra Frederik V's tid, og en fætter der hedder Richard.

Dertil kommer, at Johannes Berthel er sjette og sikkert ogsaa sidste generation af kartoffeltyskerne. Og det er han stolt af.

- Det var et dygtigt folk, siger han.

De blev af Frederik V lokket til Danmark for at opdyrke Alheden. Det blev lovet dem, at de ville komme til at gaa i græs til knæene, men det de mødte, var den danske ørken, og de blev nødt til at lave jordhuler for at faa tag over hovedet.

Johannes Berthel og fatteren bor lige saa tarveligt i dag som deres forfædre gjorde, da de kom omkring aar 1760. De to har indrettet sig i ruinerne af den i fordums tider saa flotte Sandkjærgaard. Et fremskridt har de dog opnaaet: De har faaet et lille gasapparat til at varme maden paa i deres hytte paa ca. 10 kvadratmeter. Et vaskefad staar uden for døren. Her foretager de den nødvendige morgentoilette. Hvis de skal i bad, da foregaar det ude i stalden, hvor de saa hælder en spand vand ned over kroppen.

- Jo, det er primitivt, erkender Johannes Berthel. Det er nok ogsaa derfor jeg aldrig er blevet gift. Men jeg er tilfreds. Jeg tror ikke folk i nye villaer er lykkeligere end mig, og saa længe jeg klarer mig helbredsmæssigt, mener jeg ikke, der er nogen, søm bør have noget imod, at jeg lever under saadanne forhold.

Johannes Berthel har store fremtidsplaner, der skal realiseres, naar han engang faar tid. Af ruinerne skal Sandkjærgaard genopstaa, men der er travlt i landbruget, og desuden er der til stadighed de mange turister, der kommer for at faa rundvisninger.

Og det er netop rundvisning, der er sagen. Den begynder i stuen. Det lader sig gøre, naar kattene og fatter Richard rykker sammen, saa den store kuffert med "materialerne" kan komme frem.

Johannes Berthel, der er 40 aar, har meget at fortælle om sin slægt. Han er født i dette hus, hvor hans mor passede en bror og tog fatter Richard til sig, da han var spæd. Nu er Richard 60 aar og har aldrig været andre steder end paa Alheden, mens Johannes har været ude i Verden, nemlig i Frederikshavn, Roskilde og Aalborg som soldat.

Det fornemme Frederikmonogram som Johannes har indrammet, har siddet paa Sandkjærgaards hoveddør, da den endnu havde en saadan. I dag er blæsten ikke noget problem, den kan fare uhammet gennem det lille rum. Ingen tager notits af den, bortset fra at spindelvævet faar en lille svingtur og kattene en smule hoste.

Men alt skal blive anderledes, naar Johannes faar tid."

Ane 10 Johan Phillip Wendel-Risch

er født ca. 1753 antagelig i nærheden af Saarbrücken i Tyskland, og han døde den 24. november 1820 i Frederikshede.

Af folketællingen 1787 fremgaar det, at han var gift første gang med

Ane 11 Christine Keller

der ifølge aldersangivelsen i nævnte folketælling maa være født ca. 1759, og som døde ca. 1797. Johan Phillip Wendel-Risch indgik derpaa nyt ægteskab ca. 1798 med Susanne Gantzhorn (ane 15). Hun er født 1772 i Over Frederiksmose, Torning sogn, og hun døde den 23. marts 1847 i Ø. Frederikshede som enke efter Jacob Brauner, med hvem hun blev gift 1832.

Johan Phillip Wendel-Risch var fæster af gaard nr. 26 i Frederikshede, der i 1784 takseredes med en brøstfæld paa 15 rdr. (nødvendigt beløb til bygningernes istandsættelse) og en besætning paa 64 rdr.

Paa en auktion i 1778 over afdøde Adam Boechlers bo i Frederikshede købte Johan Phillip Wendel-Risch en skammel for 1 mk. og 14 sk. samt 3 jernskeer for 6 sk., og paa en anden auktion i 1788 efter Phillip Raut erhvervede han en anden skammel for 10 sk. samt 2 kornsegl for 1 mk. og 4 sk.

I folketællingen 1787 nævnes Johan Phillip Wendel-Risch og Christine Keller med børnene Anne Margrethe, 5 aar, og Elisabeth Barbara, 1 aar gammel. Paa gaarden havde de da endvidere den 17-aarige tjenestekarl Hans Kriegbaum og den 23-aarige tjenestepige Elisabeth Mejerin. I folketællingen 1801 figurerer Johan Phillip Wendel-Risch med sin anden hustru Susanne Gantzhorn og børnene Johan Georg, 12 aar, Christina Margretha, 7 aar, og Maria Catharina, 4 aar gammel.

Ane 12 Johannes Bitsch

er født ca. 1762 i Frederikshøj, og han døde den 4. januar 1834 i Benslehøj.

Han blev gift ca. 1782 med

Ane 13 Eva Bärthel

Hun er født ca. 1761 i Hessen-Darmstadt omraadet i Tyskland, og hun døde den 8. marts 1836 i Benslehøj.

Johannes Bitsch ses i 1793 at have faaet fæste paa gaard nr. 16, der faa maaneder forinden af den forrige fæster Johan Conrad Rost var blevet udflyttet fra Frederikshøj til Benslehøj. Johannes Bitsch drev nu gaarden, der havde et hartkorn paa 1 td. 1 skp. 1 fjdkr. 2 5/16 alb., indtil 1829, da fæstet overgik til sønnen Johan Conrad.

Af Lysgaard-Hids herreders auktionsprotokol fremgaar det, at Johannes Bitsch paa en auktion den 11. juni 1788 i boet efter colonisten Phillip Raut købte en spinderok for 12 sk., en stor tysk bibel for 5 mk. 7 sk., to hamre for henholdsvis 12 og 8 sk. samt en stiksav for 8 sk.

Af folketællingen 1801 fremgaar det, at Johannes Bitsch og Eva Bärthel da havde følgende hjemmeboende børn: Catharina Margrethe, 18 aar, Maria Magdalena, 13 aar, Jacob, 9 aar, Peter, 7 aar, Johannes, 3 aar, og Conrad, 1 aar gammel.

Ane 14 Johan Phillip Wendel-Risch

er identisk med ane nr. 10, hvor det oplyses, at han blev gift anden gang ca. 1798 med

Ane 15 Susanne Gantzhorn

Hun er født 1772 i Over Frederiksmose, Torning sogn, og hun døde den 23. marts 1847 paa Ø. Frederikshede.

Hun blev fremstillet i kirken i forbindelse med daabens offentlige bekendtgørelse anden søndag i advent 1772, idet "Daaben skeete forhen i Nødsfald af Susanna, Jordemoderen i Frederikshede, hvor da vare til Stede Fader og Moder, Susanna Margrethe Ibidem og Jens Christensens Hustru sst."

Ved fremstillingen i kirken blev hun baaret af fornævnte Susanna Margrethe, medens Strange Christensen, Philip Moratz og Christina Krigerin var faddere.

Efter Johan Phillip Wendel-Risch's død indgik Susanne Gantzhorn den 30. januar 1832 nyt ægteskab i Frederiks med aftægtsmand og enkemand Jacob Brauner, der da var 76 aar gammel og boede i Ø. Frederikshede.

4. GENERATION.

Ane 18 Johan Phillip Philbert

er født ca. 1737 i Gronau i Hessen, Tyskland, og han døde antagelig før 1801.

Af folketællingen 1787 for Frederikshøj fremgaar det, at han var gift med Agathe Bitsch, der ifølge aldersangivelsen var født ca. 1748. I samme folketælling nævnes ægteparrets børn Anna Barbara, 17 aar, Johan Peter, 14 aar, Johan Phillip, 13 aar, Anna Margrethe, 10 aar, Magdalene, 8 aar, Christopher, 5 aar, og Agathe, 2 aar gammel. Da datteren Anna Cathrine (ane 9) er født 1761-1762, kan Agathe Bitsch ifølge sagens natur ikke være hendes moder. Enten har faderen Johan Phillip Philbert altsaa været gift en gang før ægteskabet med Agathe Bitsch, eller ogsaa er denne datter født uden for ægteskab.

Johan Phillip Philbert ankom i november 1759 til Danmark med sine forældre og sine otte yngre søskende. Familien fik anvist en gaard i Frederikshøj, men kort efter døde faderen, og det maa formodes, at Johan Phillip Philbert som den ældste af søskendeflokken derpaa har overtaget fæstet paa denne gaard. Ihvertfald nævnes han i 1763 som fæster af gaard nr. 18 i Frederikshøj. I 1765 hedder det imidlertid om gaarden, at den var ubeboet, og i 1774 ses han at have beboet gaard nr. 15. I 1784 opføres han med to gaarde i Frederikshøj med en brøstfæld paa 34 rdr. og en besætning vurderet til 131 rdr. I 1786 betegnes gaard nr. 30 i Frederikshøj som Johan Phillip Philberts tidligere gaard, og i 1787 hedder det, at den da atter var beboet af ham. Denne gaard ses i 1801 at være blevet overtaget af sønnen Johan Phillip.

Faa aar efter faderens død maa moderen have forladt landet med nogle af børnene, men tilbage blev børnene Christoffer, Johannes og Anna Cathrine, der da alle var mindreaarige, hvorfor deres storebroder Johan Phillip Philbert sikkert har forsørget dem. Fra 1775 findes iøvrigt i arkiverne en sag vedrørende Johan Phillip Philberts lillesøster Anna Cathrine, der var født ca. 1751. Af nedenstaaende klageskrivelse fremgaar det, at Anna Cathrine Philbert havde indgaaet forlovelse med Christoffer Wackerhausen med sine to brødre Johan Phillip og Christoffers tilladelse, og at datoen for tro-

lovelsen var berammet. Da Christoffer Wackerhausen paa selve dagen mødte op i Johan Phillip Philberts gaard for at afhente sin forlovede og bringe hende med til kirken, nægtede hun imidlertid med den begrundelse, at hendes broder Johan Phillip ikke længere ville tillade forbindelsen, uanset hvad det saa skulle koste. I de forskellige skrivelser sagen vedrørende hedder det:

"Hoch Wohlbohrner, hochgeerter herr Vervalter.

Nachdem es sich nun Zugetragen dass ich mich Mit der tugendsamen jungfrau Anna Cathrina Filbert, Recht und ausrichtig verlobt und versprochen habe mit ihren und ihren beiden Brüdern Ihren Willen denn ich u. Mathias Herhold waren selbst bey Phillip Filbert im seinem Hause und haben ihn darum gefragt, so gab er uns zur Antwort. Er thät sich ihrer Nichts annehmen sie könnte thun was Sie wolte, So haben auch darnach gericht und haben alles Zurechtgemacht und Wolten als gestern Wie ihnen und dem herre Pastor bekand ist uns bey dem herre Pastor Kobeliren lassen vollen. Wie ich nun gestern hinkam und volte Sie abholen, So sagt sie Nein, und nahm zu ausrede ihr bruder der Phillip volte es nicht zulassen und solte es Hundert Reichsthaler Kosten, so volte er es ausmachen und solte absolut nicht geschichen. Nun bitte sie volten Mir doch helfen So gut sie könnten.

Hochwohlgebohrner hochgeehrter Herr Vervalter. Underthäniger kon.

Christoffer Wackerhausen."

Som en følge af dette brev fra den svigtede og krænkede Christoffer Wackerhausen foretog koloniforvalteren en undersøgelse, hvorefter han rettede henvendelse til højere instans, idet han ikke selv turde dømme i sagen. Det hedder herom:

"Ved min Nærværelse i Frederikshøj sidste 18de Juni, har jeg forhørdt Johan Christoffer Wackerhausens Klage, da Pigen Cathrine Philbertin tilstaaet Sagens Rigtighed, at hun nemlig var virkelig forlovet med bemelte unge Karl, og ville gierne havde havt ham til ægte, men maatte ikke for hendes eene Broder Philip Philbert, Dend anden Broder Christoffer Philbert havde i Begyndelsen gjort sit Minde dertil, thi Forældrene ere i Tyskland.

Største Urett er det at narre nogen i saa betydelig een Sag, og lade Karlens Moder den afdøde Wackerhauses Encke gjøre Omkostninger til Trolovelsen. Item især ei afsige Ægteskabet før netop Trolovelsesdagen, som Præsten havde berammet. Encken og Søn bør da derfor billigen have Erstatning for den forgæves gjorte Bekostning. Jeg har og befalet Pigen og hen-

des 2de Brødre at betale Enken i allermindste 4 eller tre Rigsdaler.

Men langt fra disse Folk lyder min Ordre, thi de lyder sieldent el. snart aldrig Høyere Øvrigheds Befalinger. Og som jeg saaledes ikke kan afgøre Sagen, Er det Aarsagen, Dend Klagende gjør Underdanigst Ansøgning om højere Assistance.

Nørlund d. 22. Juni 1775.

Hans Kiersgaard.

Da Joh. Christoffer Wackerhausen har været forlovet med Cathrine Filbertin, som brødrene har afverget, hvortil ikke ansees ringeste Aarsag, Men da Wackerhausens Enke desværre forud har gjort Bekostning til Trolovelse, saa bør begge Brødrene og Pigen betale til Wackerhausens Enke for denne Bekostning 3 Rdr., vil de ei betale, kand samme udpantes og i fald samme ei indløses inden 14 Dage, de ved Auction bortsælges.

Fredericia d. 6. Juli 1775.

J.J. Koppmann."

Den paa det tidspunkt 24 aar gamle Anna Cathrine Philbert fik ikke sin Christoffer Wackerhausen, hvad hun maaske, naar det kommer til stykket, heller ikke har været interesseret i. I stedet blev hun gift med Conrad Marquard, og efter dennes død indgik hun ægteskab med Thomas Jung, der var fæster af gaard nr. 26 i Frederikshøj.

Ane 20 Johan Wendel-Risch

er født ca. 1730, antagelig i nærheden af Saarbrücken i Tyskland, og han døde efter 1787, hvor han nævnes i folketællingen, men før 1801, idet han ikke er opført i folketællingen fra det aar.

Johan Wendel-Risch var gift med

Ane 21 Anna Margrethe Delph

Hun er født ca. 1724, og hun døde efter 1801, hvor hun nævnes i folketællingen som bosat hos sønnen, men før 1813, hvor kirkebogen begynder.

Johan Wendel-Risch indvandrede ca. 1761 med hustru og børn og overtog i 1763 fæstet paa gaard nr. 20 i Frederikshede. I 1764 fik han udstedt fæstebrev paa gaarden, der var paa 8 fag stuehus og 8 fag kohus, og som hav-

de en besætning paa 4 køer, 2 stude og nogle faar. Han nævnes endnu paa gaarden i 1784, da brøstfælden opgjordes til 5 rdr., medens besætningen vurderedes til 93 rdr., af hvilke tal man umiddelbart i sammenligning med de øvrige gaarde kan udlede, at han har holdt bygningerne i særdeles god stand og desuden har forstaaet at øge den besætning, som han overtog sammen med gaarden.

I 1777 døde colonisten Adam Boechler, og umiddelbart efter døde hans hustru. Ægteparrets fæstegaard skulle have været overtaget af den ældste søn Johan Phillip, som imidlertid stak af fra stedet og lod sig hverve som soldat i Viborg, efterladende sin 18-aarige lillebroder Johannes i gaarden. Da han imidlertid var for ung til at videredrive gaarden, og da der hverken var penge eller foder til besætningen, besluttede coloniforvalteren for en periode af 2 aar at overdrage gaardens drift til Johan Wendel-Risch "som er en god Bonde". Det hedder herom i coloniforvalterens indberetning:

"Da Skiftets Slutning efter afdøde Colonist Boechlers Kone i Frederikshede førstkommande Fredag den 17. Octobr. og den ældste af Sønnerne Johan Phillip Boechler tillige at blive indsat i Gaarden ifølge Deres Højvelbaarneheds gunstigheds Ordre, saa fremt hand ellers til dend Tiid kunne have stillet Caution for Stervboens anmeldte og tilstaaede retmæssige giæld, Er imidlertid dette ariveret, at indbemelte unge Karl Johan Phillip Boechler har sidste Løverdag den 11te Octobr. ladet sig hverve til Soldat i Viborg - alt foranlediget af hans egen Beretning i Desparation, fordi han af Præsten var forhadet og beskiemmet. Dette blev mig meldet af Bønderne i Søndags Hvorpaa jeg strax samme Dag ved min Skriver Karl føjede anstalt at Vagt blev holdt ved og udi Gaarden at intet af Stervboens Løsøre skulle udpraktiseres ved Nattetid, indtil jeg kunne komme i Gaarden. Jeg eftersaa alle Ting og befandt hvert Stykke in loco undtagen der var fortæret og bortsolgt to tønnder Rug, og de skabede Faar slagtede samt til Husholdningen forbrugt, thi som hele Byens Faar ære besmittede, skal De og alle afskaffes og friske Faar igien af en hver til Foraaret indkøbes. - Soldaten var da tilstede, tillige med en anden gammel Soldat, der arbejder for Murmester i Colonien, ventelig hand og andre saadan Frie mænd ligger dem efter at hverve Karle paa Landet. Med dennem jeg mig icke om det passerende ville indlade, Allene de berettede at Generalmajor Kreber agtede med det første at tilskrive Hr. Cammerherre i denne Begivenhed.

Skiøndt Jeg end ikke mig under denne Boechler at komme nogle Aar under Krigsdisciplin (thi vist nok beder han om kort Tid Pater Peccarde) bør saadan Hvervning dog ingenlunde taales paa Colonierne, saafremt man skal beholde Mandskabet til Godsets Tieneste, beder derfor underdanigst, at dersom Hr. Generalen end maae beholde denne Boechler 5 a 6 aar, som Dependerer af høylovlig Rentekammeret efter Hr. Cammerherrens Forestilling, Karlen dog ikke destomindre skal og bør være følgagtig til Godsets Tjeneste, naar hand efter de tilladte Aars Forløb reclamationes fra Regimentet; Item at der herefter ingen saadanne Hvervninger sker paa Colonierne om end nogen sig frivillig skulle ville engagere, der ikke formodes. Denne Boechler siges at skulle have faaet 40 Rdr. i Hvervningspenge og Capituleret paa 8 Aar, om det ellers er saa i sig selv.

Hvad nu Gaarden angaar, vidste jeg ingen bedre Anstalt at føje end denne, at Avlingens tilbørlige Drift behøves i 2de Aar af Johan Wendelrisch, som er en god Bonde, hand faar derfor ingen Betaling i Rede Penge, Men alene beholder det afforskne Korn, som kand blive fra Sædekorn tilovers. Fodret derimod skal udtæres i Gaarden af 2 Stude og 2 Kiør, eller 3 Stude og 1 Koe.

Afdøde Boechlers mindste Søn Johannes, som dog er 18 Aar gammel tager hand i eget Huus, og forsørger ham i bemelte 2 Aar med Føde og Klæde. Og da denne Johannes Boechler har god Lov af Naboerne for skikkelig Opførsel, har jeg for at opmuntre ham til Flid og Stræbsomhed gjort ham forhaabning efter disse 2 Aars Forløb at faae sin Faders Gaard i fæste (maaske hand med Tiden kand bekomme Wendelrisches Datter til ægte eller een anden skikkelig Mands Barn) hvormed Johannes Boechler var overmaade velfornøjet; thi han er baade fader og moderløs og har ingen Slægt el. Kynding i Landet.

Jeg formoder underdanigst denne Foranstaltning blive naadigst approberet samt mig endvidere tilladt saa hastig skee kand at holde Auction over Stervboens Indboeskab til Gældens betaling, Ligesom og, at naar De ovenmelte 4 stkr. Kvæg conserveret ved Stedet, thi der skjønnes ikke, at mere kand fødes i Vinter og Knap dette, Det øfrige da maatte bortsælges ved Auction og Pengene for Kvæget til Johan Boechlers Nytte, naar hand Gaarden antræder, thi at det var ubillig forlægt, at Wendelrisch skulle kiøbe Foder til fremmed Kvæg. Gaardens Redskab tager Wendelrisch ogsaa under Ansvar disse to Aar og i Dag anfanger med Rugsæden. - Herom i alt udbedes Forholdsordre det snart nogenlunde skee kand for at beramme Auctionen.

Nørlund d. 14. Octbr. 1777."

Kort efter blev der afholdt auktion i gaarden, og som andet steds nævnt var baade Jacob Bärthel (ane 8) og Johan Phillip Wendel-Risch (ane 10) blandt køberne. Iøvrigt ligger et bilag ved auktionsforretningen, ved hvilket Johan Wendel-Risch paa koloniforvalterens forespørgsel oplyser, at han blandt andet har laant Johannes Boechler 2 tdr. 6 skpr. korn 1 td. 1 skp. ærter 1 td. hvede 1 td. havre og 6 tdr. 4 skpr. kartofler.

Ane 22 Johan Georg Keller

er født ca. 1725 i Mannheim, Tyskland, og han døde efter 1787 men før 1801.

Han var gift med

Ane 23 Anna Margrethe Hahn

Hun er født ca. 1724, antagelig ligeledes i Mannheim, og hun levede endnu 1787 men ikke i 1801.

Johan Georg Keller var oprindelig skomager af profession. Ægteparret indvandrede og bosatte sig i Odense, hvor han arbejdede paa fabrik. I 1764 flyttede parret imidlertid til kolonien Frederikshede paa Alheden, hvor han blev skoleholder og forsanger i Frederiks. Det hedder om ham, at han var "en ret ordentlig Mand, der skrev og regnede godt, var Sognets egentlige Cantor og sang godt; hans Huus var virkelig et meget pænt og ordentligt Huus, thi han havde en meget vakker Kone".

Skolebygningen, som laa i Frederikshede, var paa 7 fag, hvoraf de 3 fag var skolestue, medens resten var beboelse. Her udover fik Johan Georg Keller af staten stillet 1 ko og 4 faar til raadighed, medens den øvrige løn til ham skulle udredes af kolonisterne. I folketællingen 1787 nævnes han og hustruen endnu som bosat i skolehuset, og han opgives som værende skolemester.

Ane 24 Johan Peter Bitsch

er født den 9. november 1731 (kl. 21⁰⁰) i Reichenbach über Bamsheim, Tyskland, og han døde efter 1787 men før folketællingen 1801.

Han ses at være blevet døbt den 11. november 1731, og som fadder ved daaben optraadte hans ugifte farbroder Johan Peter Bitsch.

Johan Peter Bitsch blev gift ca. 1762 med

Ane 25 Eva Jung

Hun er født ca. 1742 i Darmstadt, Tyskland, og hun døde efter 1787 men før 1801.

Johan Peter Bitsch ankom ca. 1. maj 1760 til Fredericia med sine søskende og moderen. Han nævnes som familiens overhoved, idet faderen var død paa vejen til Danmark. I 1763 sad han som fæster paa gaard nr. 19 i Frederikshøj, men i 1765 var gaarden ledig, og det vides ikke, hvilken gaard han i de følgende aar beboede. Fra omkring 1779 var han imidlertid fæster af gaard nr. 18, og faa aar efter overtog han endvidere fæstet paa gaard nr. 17, hvorefter han drev begge gaarde sammen. I 1800 nævnes sønnen Thomas som fæster af de to gaarde.

Af folketællingen 1787 fremgaar det, at Johan Peter Bitsch og Eva Jung da havde følgende hjemmeboende børn: Phillip, 21 aar, Thomas, Anna Elisabeth, 15 aar, Johan Peter, 11 aar, Daniel, 9 aar, Georg, 5 aar, Jacob, 2 aar, og Phillip Frederich, 1 aar gammel.

Ane 26 Jacob Bärthel

er identisk med ane nr. 8. Som nævnt her var han gift første gang med

Ane 27 Maria Magdelene Baster

der døde kort før den 29. februar 1780. Ældste barn i dette ægteskab var datteren Eva (ane 13).

Ane 30 Johan Adam Gantzhorn

er født ca. 1739 i Bammenthal i Pfalz, Tyskland, og han døde den 11. maj 1783 i Over Frederiksmose, Torning sogn.

Navnet paa hans første hustru kendes ikke, men efter hendes død blev

han gift anden gang ca. 1772 med

Ane 31 Anna Barbara Michelsdatter

der muligvis var datter af en Michel Dürr. Hun er født ca. 1745, og hun døde den 16. maj 1814 i Gl. Frederiksmose, Torning sogn.

Johan Adam Gantzhorn ses i 1764 at have faaet fæstebrev paa en gaard i Over Frederiksmose, og kort efter overtog han fæstet paa endnu en gaard, hvorpaa han drev de to gaarde sammen indtil sin død. I 1779 oplyses det om ham, at han var en stræbsom og lovende kolonist.

Efter Johan Adam Gantzhorns død blev der afholdt skifte mellem enken og børnene Johan Jacob, 8 aar, og Susanne, 10 aar, hvilke børn begge opholdt sig hjemme hos moderen. Paa skiftet oplystes det, at afdøde havde en søn fra første ægteskab ved navn Johan Adam, der var bortrejst, men som iøvrigt paa et tidligere afholdt skifte efter hans moder havde faaet tillagt 4 faar. Selve skiftet efter Johan Adam Gantzhorn blev paabegyndt den 12. maj 1783 under ledelse af koloniforvalter Hans Kiersgaards søn Wilhelm Deichmand Kiersgaard, og som lavværge for enken og børnene mødte Jacob Dürr fra V. Frederikshøj, medens Johan Georg Keller og Jørgen Christensen var registrerings- og vurderingsmænd.

Af løsøre kan nævnes 1 fyrretræsbord med skuffe, 1 rdr., 1 fyrretræsskab med laas og nøgle, 1 rdr. 2 mk., 2 fyrretræskister med laas, nøgler og hængsler, 1 rdr. 4 mk., 1 helt og 2 halve fyrretræssengesteder med dertil hørende sengetøj, 1 kakkelow, 3 rdr. 2 mk., 1 bæk, 1 træstol, 1 mallet fyrretræsskab og 1 halmstol samt 1 jernkakkelovn, som var sat i pant hos Michel Store i Oustrup for 10 rdr. Af mindre og mere specielle effekter kan nævnes: 1 spejl, 1 lille lommeflaske, 1 spanskrør, 1 messingdaase, 2 rageknive, 1 fire lispunds vægt, 1 tinfad, 2 ølankre, 1 vadderskind og 1 messingkedel samt 1 tysk bibel, 1 gl. tysk huspostil, 1 huspostil, som var laant af Adam Würtz i Frederikshede, 2 tyske reformerte salmebøger og 1 tysk "anvisning til christelig religion".

Af klæder efterlod afdøde sig 1 par skindbukser, 1 par vadmelbukser, 2 par blaa strømper, 1 blaa klædeskjole, 1 ulden damaskes brystduk, 1 hvid vadmelskjole, 1 hvid vadmelstrøje, 1 hat og 1 fløjlshue. I gaarden fandtes af redskaber 1 plov med tilbehør, 2 trævogne og 2 træharver samt 1 hel del mindre redskaber og 1 hestesadel, medens gaardens besætning bestod af 1

gl. aag, 6 rdr., 1 blakket stud, 13 rdr., 1 sorthjelmet stud, 9 rdr., 2 graahjelmede køer, 9 rdr. 3 mk., 1 rød kvie, 5 rdr., 1 galt, 2 rdr. 4 mk., 10 faar med lam, 10 rdr., 5 faar uden lam, 3 rdr. 2 mk..

Hertil kom bl.a. 1 par sko med spænder og 1 par støvler, som var udlaant til Jens Jespersen, 1 væv, som var udlaant til Jens Fynboe i Gl. Frederiksdal, og 1 jerngryde, som var pantsat til Anders Hansen i Voer. Man opgjorde herefter boets samlede værdi til 107 rdr. 3 mk. 11 sk.

Skiftets afslutning blev udsat et aarstid, og i mellemtiden flyttede Johan Adam Gantzhorns svoger Jacob Dürr, der antagelig var broder til Anna Barbara Michelsdatter, ind som fæster af de to gaarde i henhold til følgende skrivelse:

"Over Fridrichsmoese i Torning Sogn.

Da afgangne Adam Gantzhorn i sin Dødsstund begjærede at hans Svoger Jacob Dürr fra Vester Frederikshøi ville antage hans i fæste havte 2 Stæder her sammesteds og sørge for hans efterladte svage Hustrue og Børn, Er dette da og Skeed saa Bemeldte Jacob Dürr nu staar for begge gaarde No. 1 og No. 5, som bliver sammenbyggede, dog indrettet til 2 Familier, hvorimod Gantzhorns Enke som billig sin Aftægt og Ophold Liivstiid der i Gaarden.

Hvilken Forandring ey er kommen den Kongelige Cassa til nogen Udgift, da Jacob Dürr paa egen Bekostning istandsætter Husene med videre."

Den 13. maj 1784 mødtes man atter til afsluttende skiftebehandling efter Johan Adam Gantzhorn, og nu havde enken som lavværge antaget Johan Georg Keller, medens børnenes formynder var deres formodede morbroder Jacob Dürr. Boets aktiver var uforandrede 107 rdr. 3 mk. 11 sk., og man gik nu i gang med at opregne passiverne, hvoriblandt den besætning og de redskaber som havde været paa gaardene, da Johan Adam Gantzhorn overtog fæstet. Dette beløb sig til 107 rdr. incl. skatter, hvortil kom 40 rdr. til istandsættelse af gaardens bygninger. Endvidere oplyste enken, at hendes afdøde mands begravelse havde kostet 4 rdr., at hun ønskede 4 rdr. sat til side til sin egen begravelse, og at hendes mand havde haft forskellig løs gæld paa ialt 64 rdr. Til disse beløb kom udgifterne i forbindelse med skiftets afholdelse paa ialt 3 rdr. 1 mk., hvorefter boets samlede passiver beløb sig til 222 rdr. 3 mk. Det hedder herefter i skiftet: "Naar da Udgiften 222 rdr. 3 mk. balanceres imod Indtægten 107 rdr. 3 mk. 11 sk., Erfares heraf at intet bliver at arve for Børnene, Men Enken paalagt at opføde sine Børn som hun agter at være bekiendt for Gud og Mennesken og for sin egen Samvittighed

og iøvrigt at betale sin Gæld uden Skifterettens Ansvar i mindste Maade saa Skifteretten bliver anger og kravesløs i alle optænkelige Maader, og ligeledes betaler Enken dette Skiftes Omkostninger, og saaledes bliver dette Skifte med samtliges Minde sluttet og bekræftet med Hænders Underskrifter."

Straks efter meddelte Jacob Dürer skifteretten, at han nu havde betalt sin svoger Johan Adam Gantzhorns gæld, saaledes at der kun resterede 12 rdr. til Jens Michelsen i Ll. Oustrup, af hvilket beløb han ville betale halvdel, medens enken havde lovet at betale den anden halvdel.

Anna Barbara Michelsdatter blev imidlertid ikke boende ret længe hos Jacob Dürer, for den 8. maj 1786 indgik hun nyt ægteskab med Johann Michael Agricola i Gl. Frederiksmose, og ved hendes død oplyses det, at hun da var enke efter ham.

5. GENERATION.

Ane 36 Johan Peter Philbert

er født den 27. september 1708 i Gronau i Syd-Hessen, og han døde den 23. maj 1761 i kolonien Frederikshøj.

Han blev gift den 25. august 1733 i Gronau med

Ane 37 Anna Marie Stöck

der fødtes den 8. september 1716.

Johan Peter Philbert og familie var blandt de første 37 tyske familier, der indvandrede til Danmark med henblik paa kolonisering af Alheden. Den 2. november 1759 ankom han til Fredericia medbringende hustru og 9 børn i alderen 23 til 4 aar, og ligesom de øvrige først ankommende kolonister blev familien indkvarteret i Fredericia for vinteren. Johan Peter Philbert var smed af profession, men i en foreløbig liste over indvandrerne betegnedes han som hørende til i kategorien "formodentlig af de bedste Agerdyrkere". Først paa aaret 1760 fortsatte familien rejsen fra Fredericia, og den 26. februar naaede man frem til Alheden, hvor familien boede i en hastigt opført lerhytte indtil februar 1761, da Johan Peter Philbert fik fæste paa en gaard i Frederikshøj. Faa maaneder senere døde han imidlertid, og hans enke maa herefter have forladt landet med flere af børnene og er antagelig returneret til Tyskland, hvor hun ihvertfald skal have opholdt sig i 1775. Den ældste søn Johan Phillip nævnes allerede 1763 som fæster i Frederikshøj og maa vel have overtaget faderens fæstegaard. De øvrige børn, der ligeledes blev i kolonien og sikkert er opvokset hos storebroderen, var Christoffer, født ca. 1753, Johannes, født ca. 1758, og Anna Cathrine, født ca. 1751. Sidstnævnte og hendes ægteskaber er nærmere behandlet under ane nr.18, og om de to sønner kan oplyses, at de begge blev fæstegaardmænd i Frederikshøj, og at Christoffer blev gift med Magdalene Krigbaum, medens Johannes indgik ægteskab med Barbara Rost.

Ane 40 Adam Wendelrisc

indvandrede fra Pfalz og ankom med hustru og børn til Fredericia omkring

den 1. maj 1760, paa hvilket tidspunkt han var 62 aar gammel. Senere paa aaret naaede familien kolonien Frederikshede, hvor de fik fæste paa en gaard.

Ane 48 Johan Georg Bitsch

er født den 30. maj 1703 i Reichenbach über Bansheim, og han døde først paa aaret 1760 i Altona paa vej til Danmark.

Han ses at være blevet døbt trinitatis søndag 1703, og som fadder nævnes Christian Bitsch's yngste søn Hans Jørgen fra Railnbach.

Johan Georg Bitsch blev gift den 9. maj 1730 i Reichenbach med

Ane 49 Anna Barbara Kock

fra Elmhausen.

Familien boede først i Reichenbach, men flyttede senere til annekssognet Railnbach, hvorefter de i 1760 udvandrede til Danmark.

Som et kuriosum kan oplyses, at præsten ved parrets vielse i 1730 talte over teksten fra 2. mosebog, kapitel 3, vers 19, hvori det hedder: "Jeg ved vel, at Egypterkongen ikke vil tillade Eder at drage bort uden med Magt", en tekst, der saa udmærket passede paa en slægt, der udvandrede.

Ane 50 Johannes Jung

er født ca. 1717, muligvis i Neustadt i Rhinlandet, hvor familienavnet Jung kendes fra omkring aar 1500. Han nævnes endnu i folketællingen 1787, men maa være død kort efter.

Han var gift med

Ane 51 Anna Cathrine Laier

Hun er født ca. 1719, og hun døde ligeledes efter 1787.

Familien indvandrede fra Darmstadt medbringende bl.a. sønnen Johannes, født ca. 1746, og datteren Eva (ane 25) født ca. 1742. I 1762 nævnes Johannes Jung som forstander i kolonien Frederikshøj, og i 1763 fik han fæste paa gaard nr. 12 samme sted. Fra 1765 nævnes han som fæster paa gaard

nr. 10, der i 1779 blev udflyttet til Firhuse, hvor gaarden fik nr. 3. I 1801 nævnes sønnen Johannes som fæster af denne gaard, hvis nuværende areal iøvrigt er 106 ha.

6. GENERATION.

Ane 72 Nickel Philbert

eller Niclas Philbert er født den 21. september 1682 i Gronau, og han døde den 4. april 1721 samme sted.

Han blev gift den 20. november 1705 i Gronau med

Ane 73 Agnes Hess

Hun er født den 8. februar 1687 i Gronau, og hun døde den 26. februar 1747 samme sted.

Nickel Philbert betegnes i kirkebøgerne som "Steinsetzer" i Gronau, en stillingsbetegnelse der vel nogenlunde svarer til vor tids murere.

Ane 96 Jacob Bitsch

er født den 5. april 1671 i Railnbach, og han døde den 29. april 1737 i Reichenbach.

Han var gift med

Ane 97 Margrete Bitsch.

Hun er født den 9. maj 1665 i Reichenbach, og hun døde den 19. februar 1735 samme sted.

Ane 98 Johannes Kock

der boede i Elmshausen, nævnes 1730 ved datterens vielse.

7. GENERATION.

Ane 144 Johan Balthasar Philibert

er født den 4. april 1657 i Neustadt, og han døde den 27. september 1693 i Gronau.

Han blev gift den 11. september 1677 i Gronau med

Ane 145 Anna Barbara Metzger

Hun er født den 20. juni 1656 i Schanenbach, og hun døde den 29. april 1731 i Gronau.

Johan Balthasar Philibert var som ung beskæftiget som bødker i Neustadt. Senere blev han imidlertid grevelig "Schlossküfer" ved slottet i Schöneberg.

Ane 192 Christian Bitsch

er født 1644, formodentlig i landsbyen Bitsch i Vallis i Schweitz, og han døde den 12. marts 1708 i Railnbach.

Han blev gift den 6. februar 1666 i Railnbach med

Ane 193 Anna Cathrine Zehfuss

Hun er født 1648 i Railnbach, og hun døde den 12. februar 1718 samme sted.

Det maa anses for overvejende sandsynligt, at Christian Bitsch var broder til den Mathias Bitsch fra landsbyen Bitsch i Schweitz, som den 6. august 1662 blev gift med Anna, en datter af Gabriele Langendorf fra Breitenwiesen. Familienavnet Bitsch er formentlig først blevet antaget efter ankomsten til det nye opholdssted i Odenwald, og dette stemmer godt med Odenwalds opdyrknings historie. Efter 30-aars krigen var landet fuldstændig affolket, flere landsbyer var som følge af krig og pest fuldstændig uddøde, og der indvandrede derfor en mængde schweitzere, hvis familienavne stadig eksistere paa egnen. Blandt disse hørte ogsaa Bitsch'erne. I den lille idylliske landsby Gardernheim findes der saaledes en gaard med navnet "Bitschhof", og i sognet Reichenbach findes mange personer med navnet Bitsch.

I Breitenwiesen bor en Peter Bitsch, som er i besiddelse af en slægtsbog over "Stamhuset af den fra Schweitz indvandrede Bitsch omkring 1640". Bogen er skrevet af Johan Adam Bitsch, født 1756, og indledes med ordene: "Denne af mig Johan Adam Bitsch skrevne Bog skal være Stam bog for min hele Familie, hvori ethvert navn, saavel mine Forældres, Bedsteforældres, Kones og Børns, ligesom ogsaa deres Fødselsdage skal være at finde. Derudover hvad der i min Tid har tildraget sig af mærkværdigt; ligesaa hvad der kommer til mit Hus som Arv eller Besiddelse ligesom mine Børn skal skrive deres Familie ind i denne Bog og til enhver Tid ved Tilbageblik paa det tidligere skrevne tænke paa Salomons Ordsprog: At alt i Verden er forgængeligt og fokrænkeligt, og stadigvæk det bekendte Ordsprog i Hjertet: Søg først og fremmest Guds Rige, og er gudfrygtigheden nyttig til alting, og har forjættelsen om dette og det fremtidige Liv. Naar man saaledes er tro og flittig i et Hverv, saa vil alt gaa vel til Enden." Efter denne indledning begynder slægtsbogen med følgende oplysning: "Der kom i det forrige Aarhundrede, Aarstallet er ikke nøje bekendt, to Brødre fra Schweitz under Krigen til den nærliggende Landsby, Breitenwiesen, og slog sig ned som Undersaat-ter her."

8. GENERATION.

Ane 288 Hans Vilbert

er født 1617 i Neustadt, hvor han var bagermester.

Ane 290 Peter Metzger

der boede i Schanenbach, en naboby til Gronau, var gift med

Ane 291 Barbara Rettig.

9. GENERATION.

Ane 576 Vilhelm Vilbert

er født ca. 1560 i Neustadt.

Han var gift med

Ane 577 Margrethe N.N.

om hvem intet vides.

Vilhelm Vilbert nævnes som fadder ved barnedaaber i 1587 og 1589 samt 1600, da han var bagermester i Neustadt.

Efterkommere

efter

Johan Georg Bärtel

og

Susanne Margrethe Bitsch

I. Daniel Berdel

er født den 23. februar 1845 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 7. august 1924 i Sandkjærgaarde. Han blev gift første gang den 6. december 1870 i Frederiks med Bodil Marie Laustsen. Hun er født den 12. februar 1853 i Frederikshøj Dal, Frederiks sogn, som datter af husmand Laust Christensen (Pisselhøj) og hustru Bodil Kirstine Jensdatter, og hun døde den 28. januar 1889 i Sandkjærgaarde. Daniel Berdel blev derpaa gift anden gang den 7. januar 1890 i Frederiks med Ane Cathrine Jensen. Hun er født den 22. maj 1869 i Knudsgaardhede, Daugbjerg sogn, som datter af husmand Niels Jensen Dahl og hustru Ane Maria Jacobsen, og hun døde den 19. juli 1900. Daniel Berdel indgik derpaa sit tredie ægteskab den 30. juli 1901 i Frederiks med Eva Katrine Lauth. Hun er født den 25. august 1874 i Frederikshøj, Frederiks sogn, som datter af gaardejer Frederik Lauth og hustru Anna Margrete Dørr.

Daniel Berdel drev nogle aar en ejendom i Ll. Kongenshus. I 1886 overtog han fødehjemmet i Sandkjærgaarde, som han drev til sin død, hvorpaa gaarden blev overtaget af sønnen Johan Georg.

I hans tre ægteskaber er børnene I.A.-I.AA.

I.A.

Johan Georg Bertel er født den 24. februar 1872 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og han døde den 11. januar 1958 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Han blev gift den 26. maj 1896 i Frederiks med Silvie Marie Bertel. Hun er født den 5. september 1876 i Sandkjærgaarde som datter af gaardejer Johan Jakob Bertel og hustru Maria Katrine Eriksen, og hun døde den 21. juni 1941 i Sandkjærgaarde.

Ved Johan Georg Bertels 80 aars fødselsdag skrev avisen bl.a.:

"Bertel er født i Ll. Kongenshus, men kom som lille til sine bedsteforældre i Sandkjærgaarde, hvor han var, til han blev konfirmeret og kom ud at tjene. Han tjente en tid hos hofjægermester Krabbe, Hald Hovedgaard. I 1896 blev han gift med Marie Bertel fra Sandkjærgaarde, og de begyndte paa en lille ejendom i Storedalen. Johan Georg Bertel har opdyrket adskillige heder. Han begyndte at køre med sine køer og senere med heste. Han har altid interesseret sig meget for heste, og mange hestehandeler har han gjort. Baa- de Johan Georg Bertel og hans hustru var dygtige og nøjsomme mennesker med et godt humør. Da der ikke var saa store indtægter, var det nødvendigt for

dem at tjene lidt udenfor hjemmet, og i nogle aar arbejdede Georg Bertel i Sparkær Tørvemose om sommeren og gik ud at tærsk om vinteren. Men det meste af tiden kørte han mælk, først til Faarbæk Mejeri og senere til Frederiks. Sidst kørte han mælk fra Sandkjærgaard til Skelhøj Mejeri. - Senere flyttede han til Kongenshus, og ejendommen her solgte han i 1914 til Hans Dahl, der anlagde rensdyrparken. Johan Georg Bertel købte en ejendom i Havredal By, hvor han boede, til han ved faderens død i 1925 overtog slægtsgaarden i Sandkjærgaarde."

Ved Marie Bertels død skrev avisen følgende:

"Marie Bertel er født i den ene af de to bekendte Sandkjærgaarde. Hendes far var gaardejer Jakob Bertel og hendes mor stammede fra Hauge i Vinderslev sogn. Da Marie og Johan Georg Bertel blev gift, købte de et lille husmandshjem i Stordalen i Grønhøj. Marie Bertel var et hjemmets menneske, som gjorde alt for hjemmet og børnene."

I ægteskabet er børnene I.A.1.-I.A.9.

I.A.1.

Johan Jacob Bertel er født den 8. januar 1897 i Frederikshøj Stordal, Frederiks sogn, og han døde den 21. april samme aar.

I.A.2.

Dagmar Bodil Marie Bertel er født den 23. juli 1898 i Frederikshøj Stordal, Frederiks sogn.

Bosat: Tohuse, Karup.

Dagmar Bodil Marie Bertel gik i skole i Grønhøj. Hun var husassistent hjemme til sit 23. aar og var derpaa husbestyrerinde forskellige steder, bl.a. 10 aar hos slagtermester Peter Chr. Henriksen i Kjølsten. Siden 1936 har hun været husbestyrerinde hos Marius Laier, Tohuse. - Dagmar Bodil Marie Bertel har faaet et diplom samt en sølvske fra landboforeningen i Viborg for 30 aars tro tjeneste.

I.A.3.

Johannes Jacob Bertel er født den 12. september 1900 i Frederikshøj Stordal, Frederiks sogn, og han døde den 28. september samme aar.

I.A.4.

Bertel Georg Bårtel er født den 20. december 1902 i Frederikshøj Storedal, Frederiks sogn. Han blev gift den 4. marts 1924 med Amanda Mogensen, der er født den 26. oktober 1903 i Havredal, Frederiks sogn, som datter af landmand Jacob Mogensen og hustru Ane Margrethe Bitsch.

Bosat: Skansen, Skelhøje, Viborg.

Bertel Georg Bårtel gik i skole i Grønhøj og Havredal. Han uddannedes ved landbruget dels hjemme, dels i forskellige pladser, og i 1924 købte han en ejendom i Havredal paa 18 tdr. land, som han drev til 1929. I 1928 købte han 19 tdr. land hede i Skansen, som han opdyrkede, og efter at have bygget ejendom her flyttede han ind i 1931. I 1942 tilkøbte han 10 tdr. land, og i 1950 tilbyggede han en lade og et maskinhus.

Amanda Mogensen gik i skole i Havredal. Hun lærte husgerning og var beskæftiget som husassistent indtil giftermålet.

I.A.4.a.

Erik Bårtel er født den 20. juni 1924 i Havredal, Frederiks sogn, og han døde i 1925.

I.A.4.b.

Inger Olivia Bårtel er født den 22. maj 1925 i Havredal, Frederiks sogn. Hun er gift med Tage Rydahl Sørensen, der er født den 13. januar 1921 i Skrå, Torning sogn, som søn af husmand Søren Sørensen og hustru Johanne Kirstine Rydahl.

Bosat: Enslev, Ulstrup.

Inger Olivia Bårtel gik i skole i Frederiks. Hun lærte husgerning og var beskæftiget som husassistent i forskellige pladser indtil giftermålet.

Tage Rydahl Sørensen gik i skole i Skrå samt i Torning Vestermark. Han arbejdede 1 aar ved landbruget og stod i lære som smed i Skrå, hvor han udlærtes i 1945. Efter et ophold paa en haandværkerskole arbejdede han som svend forskellige steder, bl.a. i Skelhøje og Torning, og i 1952 købte han smede- og maskinforretning i Enslev.

I.A.4.b.1)

Kirsten Moustsen er født den 8. august 1945 i Kjellerup. Hun blev gift den 3. marts 1973 i Essenbæk med Kurt Flemming Jakobsen, der er født den 11.

juni 1944 i Almind som søn af tømrermester Kristian Jakobsen og hustru Ella Margrethe Astrup Laursen.

Bosat: Kløvervej 18, Assentoft, Randers.

Kirsten Moustsen er ekspeditrice, og Kurt Flemming Jakobsen er tømrer.

I.A.4.b.2.)

Arne Moustsen er født den 22. december 1946 i Neder-Hvam, Vium sogn. Han blev gift den 25. februar 1973 i Hvorslev med Sonja Marie Rasmussen, der er født den 22. januar 1953 i Ulstrup, Sdr. Vinge sogn, som datter af fabriksarbejder Ejler Lapdrup Rasmussen og hustru Mary Krista Kristensen.

Bosat: Overgaardsvej 6, Aidt, Thorsø.

Arne Moustsen er pølseemager.

I.A.4.b.2)a) Henrik Alex Moustsen er født den 22. november 1972 i Viborg.

I.A.4.b.3)

Svend Rydahl Sørensen, der er gartnererelev, er født den 21. november 1954 i Enslev, Vellev sogn.

I.A.4.b.4)

Britta Rydahl Sørensen er født den 22. januar 1958 i Enslev.

I.A.4.c.

Anna Marie Bårtel er født den 16. april 1927 i Havredal, Frederiks sogn. Hun blev gift den 9. august 1952 i København med Eskær Rasmus Sørensen, der er født den 3. februar 1927 i Geraa, Asaa-Melholt sogn, som søn af landmand Søren Sørensen og hustru Anna Magdalene Juul Jensen.

Bosat: Folemarksvej 70, Glostrup.

Anna Marie Bårtel er rengøringsassistent, og Eskær Rasmus Sørensen er postbud.

I.A.4.c.1) John Steen Sørensen er født den 19. september 1953 i København.

I.A.4.c.2) Jytte Sørensen er født den 31. maj 1958 i København.

I.A.4.d.

Karen Grethe Bårtel er født den 8. april 1938 i Havredal, Frederiks sogn.

Hun blev gift den 8. januar 1960 i Mesa, Arizona, USA, med Orla Vind Pedersen, der er født den 16. september 1936 i Skive som søn af Ejnar Viktor Pedersen og hustru Rosa Raghild Vind.

Bosat: 2539 Kentucky Ave., Salt Lake City, Utah 84117, USA.

Orla Vind Pedersen gik i skole i Skive, hvor han bestod realeksamen. Han udlærtes som rør lægger og klejnsmed, og han er nu salgsingeniør.

I.A.4.d.1) Bertel Vind Pedersen er født den 13. oktober 1960 i Provo, Utah.

I.A.4.d.2) Barbara Rosa Pedersen er født den 13. marts 1962 i Salt Lake City.

I.A.4.d.3) Elisabeth Amanda Pedersen er født den 7. januar 1964 i Salt Lake City.

I.A.4.d.4) Esther Bartel Pedersen er født den 20. februar 1966 i Salt Lake City.

I.A.4.d.5) Grant Bartel Pedersen er født den 13. august 1968 i Salt Lake City.

I.A.4.d.6) Daniel Bartel Pedersen er født den 7. marts 1970 i Salt Lake City.

I.A.4.d.7) Diana Bartel Pedersen er født den 7. marts 1970 i Salt Lake City.

I.A.4.e.

Ruth Bårtel er født i september 1945, og hun døde i 1946.

I.A.4.f.

Dødfødt pige.

I.A.5.

Johannes Bertel er født den 17. august 1905 i Frederikshøj Støredal, Frederiks sogn. Han blev gift den 4. august 1929 i Vroue med Ingeborg Laursen. Hun er født den 21. oktober 1909 i Ilsø som datter af landmand Kristian Laursen og hustru Kristine Nielsen, og hun døde den 16. marts 1967 i Tohusse, Frederiks sogn.

Bosat: Skottenborg 46, Viborg.

Johannes Bertel gik i skole i Grønhøj og Havredal. Han uddannedes ved landbruget og kørte mælk til mejeriet i 4 aar. I 19 aar drev han en ejendom

paa 20 tdr. land i Vium, hvorefter han købte en gaard paa 40 tdr. land i Tohuse, som han i 1961 afstod til sønnen Kristian.

I.A.5.a.

Ernst Bärtel er født den 5. maj 1933 i Hornskov, Vium sogn. Han blev gift den 25. marts 1959 med Else Thorsen Jacobsen, der er født den 21. maj 1937 i Assens, Falslev sogn, som datter af gaardejer Svend Boye Malling Jacobsen og hustru Thora Katrine Thorsen.

Bosat: Stenaas 9, Greve Strand.

Ernst Bärtel gik i skole i Vium. Han arbejdede en tid ved landbruget og uddannedes derpaa som væver paa Dollerup Mølle i 1952. Sin værnepligt aftjente han fra 1953 til 1955 i Viborg samt i Tyskland, og efter at have opholdt sig en kort tid hjemme fik han ansættelse ved postvæsnet, hvor han blev postbud i Gentofte. Siden 1966 har han været kontorpakmester ved postkontoret i Tietgensgade i København, og han har desuden gennemgaaet nogle kurser inden for postvæsnet.

Else Thorsen Jacobsen gik i skole i Assens, Vindblæs og Raaby. Hun lærte husgerning og var beskæftiget som husassistent forskellige steder paa landet samt i hjemmet i Raaby, afbrudt af et ophold paa husholdningsskole i Rudkøbing i 1957.

I.A.5.a.1) Kaj Erik Bärtel er født den 26. april 1960 i Hellig Kors sogn, København.

I.A.5.a.2) Niels Jørgen Bärtel er født den 14. juli 1962 i Hellig Kors sogn, København.

I.A.5.a.3) Svend Aage Bärtel er født den 20. oktober 1967 i Roskilde.

I.A.5.b.

Kristian Bertel er født den 22. juni 1934 i Hornskov, Vium sogn. Han blev gift med Inge Lise Klüver, der er født den 16. oktober 1950 i Salten Skov, Them sogn, som datter af Johs. Markus Jensen og hustru Beaverly Jensen.

Bosat: Tohuse, Karup.

Kristian Bertel gik i skole i Vium. Han lærte landbruget i forskellige pladser og aftjente sin værnepligt i Aalborg, Viborg samt i Tyskland. Efter at have været beskæftiget forskellige steder ved landbruget overtog han i 1961 faderens ejendom i Tohuse paa 40 tdr. land. I 1965 tilkøbte han en ejendom paa ca. 14 tdr. land.

Inge Lise Klüver gik bl.a. i skole i Morud samt i Korsør og havde i 1968 et ophold paa Ringe Efterskole. I 1969 var hun elev paa Espergærde Husholdningsskole, og efter at have arbejdet ca. 1 aar paa lædervarerfabrikken i Korsør var hun i ca. ½ aar beskæftiget paa Jysk Tricotage, Silkeborg. I 1971 blev hun husbestyrerinde hos sin tilkommende mand.

I.A.5.c.

Jenny Bertel er født den 15. september 1936 i Hornskov, Vium sogn. Hun blev gift den 4. juli 1958 med Villy Christian Sørensen, der er født den 30. juni 1933 i Stanghede, Dollerup sogn, som søn af arbejdsmand Chr. Marinus Sørensen og hustru Kristine Hansine Poulsen.

Bosat: Skansen, Karup.

Jenny Bertel gik i skole i Vium og Grønhøj. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige åladser, bl.a. i Sjørup samt i Vroue.

Villy Christian Sørensen gik i skole i Dollerup. Han lærte landbruget i bl.a. Finderup og aftjente 1953-1954 sin værnepligt i bl.a. Viborg og Tyskland. Fra 1955 til 1956 var han elev paa Lægaard Landbrugsskole, og i 1958 købte han sin nuhavende ejendom, der er paa 25 tdr. land.

I.A.5.c.1) Jens Christian Sørensen er født den 13. februar 1962 i Kjellerup.

I.A.5.c.2) Lissy Sørensen er født den 11. december 1964 i Kjellerup.

I.A.5.c.3) Esben Sørensen er født den 8. oktober 1968 i Kjellerup.

I.A.5.d.

Martha Bårtel er født den 14. april 1939 i Hornskov, Vium sogn. Hun blev gift den 4. juli 1958 i Frederiks med Ole Jensen, der er født den 5. april 1938 i Herrup, Sevel sogn, som søn af gaardejer Martin Jensen og hustru Sigrid Pedersen.

Bosat: Lundby, Avlum.

Martha Bårtel gik i skole i Vium og Grønhøj. Hun lærte husgerning hjemme samt i forskellige pladser og var beskæftiget som husassistent i Sydjylland indtil giftermålet.

Ole Jensen gik i skole i Herrup. Han stod 1 aar i mekanikerlære og opholdt sig 1 aar hjemme ved landbruget, hvorpaa han var landbrugsmedhjælper, afbrudt af militærtjeneste 1957-1958 i Søgaard. I 1959 købte han sin nuhavende landejendom i Lundby, der er paa 27 tdr. land. Efter at have arbej-

det ved forskelligt har han siden 1962 været beskæftiget i byggebranchen.

I.A.5.d.1) John Kristian Bårtel Jensen er født den 29. november 1958 i Herup, Sevel sogn.

I.A.5.d.2) Inger Margrethe Jensen er født den 21. april 1960 i Lundby, Avlum sogn.

I.A.5.d.3) Lis Mona Jensen er født den 1. juli 1961 i Lundby.

I.A.5.d.4) Per Martin Bårtel Jensen er født den 20. november 1965 i Lundby.

I.A.5.e.

Kirsten Marie Bårtel er født den 21. oktober 1946 i Hornskov, Vium sogn. Hun blev gift den 21. oktober 1967 i Frederiks med Ole Birk Jørgensen, der er født den 25. april 1945 i Brønderslev som søn af bogbindermester Børge Johannes Jørgensen og hustru Dagmar Agerbæk Iversen.

Bosat: Burmeistersgade 14, København K.

Kirsten Marie Bårtel gik i skole i Frederiks. Hun tjente 1½ aar som husassistent og var derefter beskæftiget i bagerforretning, bl.a. 1 aar i Viborg samt 1 aar i Aarhus. Efter at have været syerske 1 aar i Holstebro var hun i 4 aar syerske i Aarhus.

Ole Birk Jørgensen gik i skole i Jerslev samt i Brønderslev og bestod i 1962 realeksamen. Han udlærtes i 1966 som mekaniker ved Jysk Telefon, og i 1970 dimitteredes han som svagstrømsingeniør fra Aarhus Tekniskum. Efter at have aftjent sin værnepligt i Karup og Værløse er han nu ingeniør hos L.M. Erichsson A/S, København.

I.A.5.e.1) Kari Birk Jørgensen er født den 21. februar 1971 i Aarhus.

I.A.6.

Valborg Katrine Margrete Bårtel er født den 2. marts 1908 i Frederikshøj Storedal, Frederiks sogn. Hun blev gift den 23. juni 1929 i Frederiks med Jens Chr. Pedersen, der er født den 29. juli 1899 i Sdr. Resen som søn af gaardejer Jacob Phillip Pedersen og hustru Louise Kristiansen.

Bosat: Sdr. Resen, Karup.

Valborg Katrine Margrete Bårtel gik i skole i Havredal. Hun lærte husgerning hjemme og var beskæftiget paa planteskole i bl.a. Ulvedal. Senere var hun beskæftiget ½ aar som husassistent i Esbjerg samt i en bladkiosk.

Jens Chr. Pedersen gik i skole i Sdr. Resen. Han lærte landbruget og aftjente 1920-1921 sin værnepligt i Kastrup, hvorpaa han var beskæftiget som daglejer. I 1929 overtog han faderens ejendom, der er paa 37 tdr. land.

I.A.6.a.

Mary Louise Pedersen er født den 7. juni 1930 i Sdr. Resen, Resen sogn. Hun blev gift den 6. december 1958 i Gladsaxe med Svend Bernhardt Madsen, der er født den 7. november 1932 paa Frederiksberg som søn af Thorvald Richard Bernhardt Madsen og hustru Viola Anna Martha Marie Jensen.

Bosat: Skyttestien 33, Søborg.

Mary Louise Pedersen gik i skole i Sdr. Resen. Hun tjente som husassistent, bl.a. ½ aar i Norge, og var i 1952 køkkenpige paa Viborg Sygehus. Efter at have været husbestyrerinde i Resen Fælle har hun i ca. 18 aar været ansat paa Automatic, Søborg.

Svend Bernhardt Madsen gik i Katrinedalsskole. Efter at have været beskæftiget som arbejdsmand forskellige steder aftjente han 1953-1954 sin værnepligt ved Civilforsvaret, og han var derefter bl.a. ansat paa akkumulatorfabrikken i Bagsværd. Han er nu specialarbejder ved G. Schou & Co., Bagsværd.

I.A.6.a.1) Conni Annette Madsen er født den 14. oktober 1959 i København.

I.A.6.b.

Lilly Pedersen er født den 21. marts 1932 i Sdr. Resen, Resen sogn. Hun blev gift den 29. juli 1950 i Gladsaxe med Harry Bruno Jensen, der er født den 23. februar 1924 i Ullits som søn af Karl Johannes Jensen og hustru Ingeborg Hansen.

Bosat: Ibsvej 164, Bagsværd.

Lily Pedersen gik i skole i Sdr. Resen. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser og har bl.a. i ca. 2 aar været ansat paa fabrik i Bagsværd. Siden 1965 har hun været kantinebestyrer, ligeledes i Bagsværd.

Harry Bruno Jensen gik i skole i Vordingborg. Han udlærtes i 1943 som gartner, og efter at have været gravemester var han beskæftiget ved vej anlæg paa bl.a. Færøerne. Efter at have været beskæftiget ved forskelligt har han siden 1968 været formand paa en byggeelementfabrik i Rødovre.

I.A.6.b.1)

Mona Jensen er født den 2. oktober 1951 i Vaag, Suderø, Færøerne. Hun blev gift den 11. september 1971 i Lyngby med Jens Peter Mortensen, der er født den 4. september 1950 i Bagsværd som søn af dyrepasser Jørgen Mortensen og hustru Doris Nielsen.

Bosat: Vejlegaardsparken 32, Brøndby Strand.

Mona Jensen gik 8 aar i skole og stod derefter 3½ aar i lære som ekspeditrice.

Jens Peter Mortensen udlærtes som skorstenfejer og er nu beskæftiget som saadan.

I.A.6.b.1)a) Mette Mortensen er født den 27. april 1973 i Glostrup.

I.A.6.b.2)

Lissi Jensen er født den 3. december 1954 i Skive.

I.A.6.b.3)

John Ole Jensen er født den 22. februar 1957 i København.

I.A.6.c.

Louise Pedersen er født den 9. juni 1938 i Sdr. Resen, Resen sogn. Hun blev gift den 16. december 1961 i Herning med Peder Nielsen Søgaard, der er født den 25. oktober 1927 i Sdr. Resen som søn af gaardejer Anders Nielsen Søgaard og hustru Dagny Skyum.

Bosat: Islandsvej 41, Herning.

Louise Pedersen gik i skole i Sdr. Resen og havde fra 1953 til 1954 et ophold paa Lægaard Ungdomsskole. Hun lærte husgerning hjemme, og efter at have været telefonistinde og husassistent paa Faarbæk Central var hun beskæftiget paa Haderup Central og senere paa Serup Central. Hun er nu assistent paa Karup Flyvestation.

Peder Nielsen Søgaard gik i skole i Sdr. Resen. Han lærte landbruget og var beskæftiget ved dette i forskellige pladser, afbrudt af et ophold paa Krabbesholm Højskole i 1946 samt af militærtjeneste 1948-1949 ved Livgarden. I 1962 gennemgik han specialarbejderskolen, og efter at have været arbejdsmand i byggebranchen har han siden 1969 været fastansat opmaaler ved DASF.

I.A.6.c.1) Hanne Søgaard er født den 17. marts 1962 i Herning.

I.A.6.c.2) Torben Søgaard er født den 25. januar 1966 i Herning.

I.A.6.d.

Anni Frida Pedersen er født den 2. februar 1948 i Sdr. Resen, Resen sogn.

Bosat: Dronningensgade 72, Odense.

Anni Frida Pedersen var fra 1962 til 1963 elev paa ungdomsskolen Lægaarden i Holstebro. Efter at have været køkkenpige paa gymnastikhøjskolen i Viborg lærte hun syning i Herning, hvor hun var beskæftiget 7 aar paa en fabrik. Siden 1971 har hun været deltidsbeskæftiget som syerske paa en kjolefabrik i Odense, samtidig med at hun har taget teknisk forberedelseseksamen.

I.A.7.

Marie Cathrine Bärtel er født den 20. december 1910 i Frederikshøj Støredal, Frederiks sogn, og hun døde den 8. januar 1911 samme sted.

I.A.8.

Johan Jacob Bärtel er født den 20. december 1910 i Frederikshøj Støredal, Frederiks sogn, og han døde den 30. januar 1911 samme sted.

I.A.9.

Emma Cecilie Bertel er født den 28. maj 1914 i Frederikshøj Støredal, Frederiks sogn. Hun blev gift den 22. maj 1937 i Frederiks med Ingvar Marinus Nielsen, der er født den 27. oktober 1911 i Grønhøj, Frederiks sogn, som søn af Morten Nielsen og hustru Ane Petrea Bertel.

Bosat: Sandkjærgaarde, Frederiks, Karup.

Emma Cecilie Bertel gik i skole i Havredal samt i Grønhøj. Hun lærte husgerning hjemme samt som husassistent ude.

Ingvar Marinus Nielsen gik i skole i Højslev samt i Grønhøj. Han lærte landbruget og var beskæftiget ved dette i forskellige pladser, bl.a. i Vium samt hos sine tilkommende svigerforældre, hvis gaard han i 1937 overtog og siden har drevet.

I.A.9.a.

Cecilie Birte Nielsen er født den 4. maj 1947 i Sandkjærgaarde, Frederiks

sogn. Hun blev gift den 31. juli 1970 i Frederiks med Mogens Flemming Bager, der er født den 2. september 1949 i Allinge-Sandvig som søn af mekaniker Frederik Gerhard Bager og hustru Helene Christine Jensen.

Bosat: Oxford Allé 25, København S.

Cecilie Birte Nielsen gik i skole i Grønhøj samt i Frederiks, hvor hun i 1964 bestod realeksamen. Efter i 1 aar at have været telefonistinde begyndte hun i 1965 paa Herning Seminarium, hvorfra hun dimitteredes i 1970. Hun har siden været lærer ved St. Magleby Skole paa Amager.

Mogens Flemming Bager gik 8 aar i skole i Rønne. Indtil 1968 var han portør ved De bornholmske Jernbaner, og efter at have været lagerarbejder i Herning har han siden 1970 været lokalarbejder ved Post- og Telegrafvæsenet i Kastrup Lufthavn.

I.A.9.b.

Gudrun Bertel Nielsen er født den 31. august 1951 i Kjellerup.

Hun gik i skole i Frederiks samt i Viborg, hvor hun i 1971 bestod studentereksamen, og hun læser nu medicin ved Aarhus Universitet.

I.B.

Laust Christian Bertel er født den 22. maj 1873 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og han døde den 20. juni samme aar.

I.C.

Laust Christian Bertel er født den 7. juli 1874 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og han døde den 16. maj 1875 samme sted.

I.D.

Niels Christian Bertel er født den 6. august 1875 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og han døde den 5. oktober samme aar.

I.E.

Laust Christian Bertel er født den 1. september 1876 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og han døde den 28. oktober samme aar.

I.F.

Susanne Lavrine Kirstine Bertel er født den 26. april 1878 i Ll. Kongens-

hus, Resen sogn. Hun blev gift den 6. februar 1903 i Frederiks med Georg Frederik Morratz, der er født den 28. september 1871 i Frederikshede Mark, Frederiks sogn, som søn af boelsmand Jacob Morratz og hustru Susanne Margrethe Bitsch.

I.G.

Maria Katrine Bertel er født den 15. december 1879 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og hun døde den 30. august 1880 samme sted.

I.H.

Kristian Martin Berthel er født den 28. november 1880 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og han døde den 24. december samme aar.

I.I.

Anine Marie Berthel er født den 12. marts 1882 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og hun døde den 14. oktober 1956. Hun blev gift den 23. december 1902 i Resen med Jens Christian Jensen, der da var enkemand efter Dorthe Marie Christensen, der døde den 23. december 1901 i Resen. Han er født den 2. maj 1874 i Vroue som søn af gaardmand Christen Jensen og hustru Ane Thomasen, og han døde i 1947.

Om forældrene skriver sønnen Osvald bl.a.:

"Anine Berthel og Jens Christian Jensen begyndte i 1902 paa en ejendom i Koldkur. Der levede de deres liv i 44 aar. Ejendommen var paa 43 tdr. land, deraf lidt hede og eng, hvori bækken Sejlbæk gennemløber. Markerne blev beplantet med læhegn og bakkerne med træer, som i dag staar som en lille skov. Besætningen bestod af 4 køer, 3 heste, 4 kalve, 11 grise og nogle faar. - Jens Christians arbejde bestod ikke alene af at drive ejendommen; der maatte en ekstra indtægt til. Han kørte fragtrute fra Skive og ud til købmændene i de omkringliggende landsbyer. Jens Christian kørte ligeledes en mælkerute fra Resenholm ind over Koldkur gaarde, Sdr. Resen til Faarbæk Mejeri, en strækning paa ca. 30 km. ialt. Betalingen var ca. 4 kr. pr. dag. Ligeledes leverede han grus til kommunens veje. Alt dette foregik med hestevogn, som man dengang kaldte "styvvogn". - Der blev ogsaa tid til lidt fiskeri samt jagt. Sidstnævnte var dog Jens Christians største lyst. Han lavede selv patronerne til en pris af 2 øre pr. stk., og havde han skudt noget, gik det hjemad henover bakkerne med et lunt glimt i øjet. Jens Chri-

stian var en mand af faa ord, men derimod kunne han fryde sig, naar en vellykket dags arbejde var endt.

Anine maatte foruden at passe sit hjem og en stor børneflokk ogsaa hjælpe til med at passe landbruget. Der var ikke mange bekvemmeligheder dengang. Brønden laa nede i dalen, saa alene det at faa slæbt vandet op ad bakken og hjem til det daglige forbrug var et slid. Selvom arbejdsdagen var lang, blev der ogsaa tid til at feste. Der var 14 børn i hjemmet, som skulle have mad og klæder, og for nutids øjne er det jo ikke nemt at se, hvorledes dette kunne lade sig gøre, men ved fælles hjælp og dygtighed fik de saaledes efter mange aars slid ejendommen drevet frem, saa der var en besætning paa 25 kreaturer, 30 svin og 3 heste."

I ægteskabet er børnene I.I.1.-I.I.15.

I.I.1.

Marinus Jensen er født den 23. marts 1903 i Resen Nørrehede, Resen sogn. Han blev gift den 9. december 1928 i Gimsing med Karen Marie Hansine Nielsen, der er født den 20. september 1905 i Gimsing som datter af arbejdsmand Anders Nielsen og hustru Nicoline Hansen.

Bosat: Skovbakken 20, Skive.

Marinus Jensen gik i skole i Sdr. Resen og Grønhøj. Han lærte landbruget og var beskæftiget ved dette i forskellige pladser, afbrudt af militærtjeneste 1923 i Viborg. Siden 1928 har han været murerarbejdsmand i Skive.

Karen Marie Hansine Nielsen gik i skole i Gimsing. Efter at have været stuepige paa 3 forskellige gaarde var hun i 3 aar hjemmehjælper indtil giftermålet. Fra 1942 til 1965 arbejdede hun som rengøringsassistent paa kommunekontoret.

I.I.1.a.

Willy Jensen er født den 15. februar 1929 i Skive. Han blev gift den 26. marts 1950 i Skive med Gunver Karoline Jensen, der er født den 8. december 1924 i Olsker som datter af landmand Hans Otto Valdemar Jensen og hustru Johanne Eline Martine Kaas.

Bosat: Gilbertstræde 5, Allinge.

Willy Jensen udlærtes som gartner og er nu beskæftiget som saadan.

Gunver Karoline Jensen udlærtes som manufakturekspeditrice.

I.I.1.a.1) Flemming Jensen, der er postassistent, er født den 22. februar 1952 i Skive.

I.I.1.a.2) Annette Jensen er født den 19. februar 1957 i Olsker.

I.I.1.b.

Svend Jensen er født den 21. februar 1931 i Skive. Han blev gift den 20. februar 1965 i Skive med Else Marie Hansen, der er født den 7. marts 1942 i Randers som datter af kok Magnus Børge Hansen og hustru Grethe Britta Jensen.

Bosat: Bygmarksvej 9, Tjørring, Herning.

Svend Jensen gik i skole i Skive. Efter at have været beskæftiget ved forskellige gartnere i Skive samt i tørvemosen var han landbrugsmedhjælper paa Falster samt i Norge, hvor han desuden arbejdede paa en mink- og sølv-rævefarm. I 1950 begyndte han at sejle som dæksdreng fra Rotterdam, hvor-paa han sejlede forskellige steder, bl.a. med et ekspeditionsskib til Ant-artis. I 1955 aftjente han sin værnepligt ved Søværnet, og fra 1958 til 1965 var han ansat paa Skive Slagteri. En tid drev han nu slagterforretning i kompagniskab med en søster og svoger, hvorefter han selv havde slagterforretning i Tjørring, og han er nu beskæftiget paa Herning Svineslagteri.

Else Marie Hansen gik i skole i Randers. Hun tjente som husassistent og var bl.a. kokkepige samt smørrebrødsjomfru i Randers. Efter at have arbejdet 1 aar paa en fabrik i Odense var hun ekspeditrice i Ulfborg samt smørrebrødsjomfru i en smørrebrødsforretning i Skive. Indtil giftermålet var hun derpaa syerske i Randers.

I.I.1.b.1) Lisbeth Jensen er født den 17. marts 1966 i Vordingborg.

I.I.1.b.2) Thomas Jensen er født den 31. august 1970 i Herning.

I.I.1.c.

Irma Viola Jensen er født den 4. august 1935 i Skive. Hun blev gift den 14. maj 1954 i Skive med Povl Katballe, der er født den 18. juni 1931 i Kjellerup, Hørup sogn, som søn af kreaturhandler Henry Peter Katballe og hustru Gertrud Kristine Marie Nielsen.

Bosat: Nyraad Hovedgade 36, Nyraad.

Irma Viola Jensen gik i skole i Skive og havde desuden et ophold paa Taarupgaard Kostskole. Hun tjente $\frac{1}{2}$ aar som husassistent og var derefter

beskæftiget paa kontor samt som ekspeditrice i møbelforretning i Skive. Efter at have været husbestyrerinde hos en skolelærer i Karup har hun siden 1962 været medhjælper i slagterforretningen.

Povl Katballe gik i skole i Levring samt i Kjellerup, hvor han i 1946 bestod realeksamen. I 1949 udlærtes han som slagter i Skive, hvorpaa han var beskæftiget som svend. Sin værnepligt aftjente han 1951-1952 i Viborg samt i Itzehoe, og efter at have været beskæftiget paa Skive Slagteri var han i 2½ aar bestyrer af en slagterforretning i Ballerup. Siden 1965 har han haft selvstændig slagterforretning i Nyraad.

I.I.l.c.1) Margit Katballe er født den 21. oktober 1954 i Skive.

I.I.l.d.

Paula Irene Jensen er født den 11. februar 1940 i Skive. Hun blev gift den 20. august 1963 i København med Claus Holger Børsting, der er født den 11. april 1940 i København som søn af præst Arne Børsting og hustru Laura West.

Bosat: Johan Skjoldborgs Vej 5, Holstebro.

Paula Irene Jensen bestod i 1957 realeksamen i Skive. Hun udlærtes i 1960 som ekspeditrice i Skive og var derefter beskæftiget som saadan i København.

Claus Holger Børsting bestod i 1957 realeksamen i København. I 1961 udlærtes han som tandtekniker, og efter at have aftjent sin værnepligt i Hillerød arbejdede han 1 aar i København samt 7 aar i Holstebro som tandtekniker. Siden 1970 har han drevet et dentallaboratorium i Holstebro.

I.I.l.e.

Ruth Ingfried Jensen er født den 23. juli 1943 i Skive. Hun er gift med Peder Rømer.

Bosat: Hirsevænget 23, Holstebro.

Ruth Ingfried Jensen gik i skole i Skive. I 1960 udlærtes hun som bogbinderske i Skive, hvor hun var beskæftiget i 4 aar. Hun har siden været ansat som bogbinderske i Holstebro.

Peder Rømer er glarmester.

I.I.l.e.1) Poul Frank Rømer er født den 17. juli 1972 i Holstebro.

I.I.1.f.

Kaj-Aage Jensen er født den 9. april 1947 i Skive. Han blev gift den 20. januar 1973 med Britta Kirstine Christensen, der er datter af fabriksarbejder Hilmer Christensen og hustru Ketty.

Bosat: Elmevej 5, Nr. Søby, Højslev.

Kaj-Aage Jensen gik 8 aar i skole. Han udlærtes som elektriker og aftjente sin værnepligt ved Søværnet, hvorpaa han siden har været beskæftiget som elektriker. Han har desuden haft forskellige orkestre og været lærer i en ungdomsklub.

Britta Kirstine Christensen tjente en tid som husassistent, hvorpaa hun gennemgik uddannelse til ekspeditrice. Efter at have taget eksamen som dekoratør er hun nu sygehjælper.

I.I.2.

Christian Jensen er født den 26. maj 1904 i Resen Nørrehede, Resen sogn. Han blev gift den 27. maj 1930 med Kristine Petrea Pedersen, der er født den 1. september 1907 i Snesere som datter af Lars Chr. Pedersen og hustru Ane Kerstine Andersen.

Bosat: Nørreallé 6, Skive.

Christian Jensen gik i skole i Sdr. Resen. Han lærte landbruget og var beskæftiget som medhjælper i forskellige pladser indtil 1927, hvorpaa han i 24 aar var arbejdsleder ved Skive Kulcompagni.

Kristine Petrea Pedersen gik i skole i Sdr. Lem samt i Hvidemose. Hun lærte husgerning og tjente som husassistent i forskellige pladser indtil giftermålet.

I.I.2.a.

Elly Kirstine Jensen er født den 17. juni 1930 i Rønbjerg. Hun blev gift den 4. marts 1951 i Skive med Knud Helsted Nielsen. Han er født den 30. april 1928 paa Frederiksberg som søn af grossist Johan Helsted Nielsen og hustru Gefion Ega Dambmann, og han døde den 4. april 1968 i Skive.

Bosat: Holstebrovej 64, Skive.

Elly Kirstine Jensen gik i skole i Skive. I 1950 udlærtes hun som damefrisør hos Inger Jensen, Skive, hvor hun var beskæftiget indtil giftermålet. Fra 1959 til 1962 havde hun egen salon, og fra 1968 til 1970 gennemgik hun uddannelse til sygehjælper, med hvilket hun siden har været beskæftiget.

Knud Helsted Nielsen gik i skole i Valby, hvor han bestod realeksamen. Han var beskæftiget en tid i faderens købmandsforretning og stod fra 1946 til 1950 i lære som kedelsmed i København. I 1961 fik han autorisation som gas- og vandmester i København, hvorpaa han indtil sin død havde forretning i Skive.

I.I.2.a.1)

John Helsted Nielsen er født den 18. juli 1951 paa Frederiksberg.

Han bestod realeksamen i Skive, hvorpaa han gennemgik uddannelse til elektroniktekniker, bl.a. paa Metalindustriens Fagskole paa Frederiksberg samt ved B&O, Skive Afd. Han er nu elektroniktekniker paa Deif Fabrikken, Skive.

I.I.2.a.2)

Susanne Helsted Nielsen er født den 18. september 1954 i Valby.

Hun er elev i 3.G.

I.I.3.

Arne Jensen er født den 8. august 1905 i Resen sogn, og han døde den 28. februar 1970 i Simmelkær. Han blev gift den 18. juli 1930 i Grove med Mary Marie Pedersen, der er født den 17. september 1912 i Grove som datter af gaardejer Peder Jensen Pedersen og hustru Kirstine Jensine Kristensen.

Bosat: Simmelkær.

Arne Jensen arbejdede efter skolegangen ved landbruget og var elev paa Roskilde Højskole. I 1928 nedsatte han sig som vognmand i Simmelkær med en brugt lastbil, og der arbejdede han gennem aarene en solid forretning op, der inden hans død talte 10 lastvogne, hvoraf en del er kølevogne. Foruden vognmandsforretning drev Arne Jensen ogsaa kartoffelcentral.

Mary Marie Pedersen gik i skole i Grove. Hun uddannedes ved husgerning og var beskæftiget ved dette indtil giftermålet. Hun videredriver nu vognmandsforretningen.

I.I.3.a.

Kristian Erik Jensen er født den 9. august 1930 i Grove. Han blev gift den 5. september 1953 i Torup ved Ulstrup med Asta Johanne Blaabjerg, der er

født den 8. november 1934 i Nustrup som datter af lærer Niels Blaabjerg og hustru Sigrid Sønderholm Pedersen.

Bosat: Sjællandsgade 146, Herning.

Kristian Erik Jensen gik i skole i Simmelkær og var desuden elev paa Haubro Ungdomsskole. Han uddannedes inden for handelsfaget, og var elev paa Handelshøjskolen 1950-1951 samt senere paa Den danske Købmandsskole i London og Hamborg. Sin værnepligt aftjente han 1951-1952 i Karup, og han har siden været ansat paa Herning Svineslagteri, hvor han nu er afdelingsleder i eksportafdelingen.

Asta Johanne Blaabjerg gik i skole i Sdr. Vinge og var desuden elev paa Vesterlund Ungdomsskole. Hun uddannedes ved husgerning og havde et ophold paa en højskole i Norge.

I.I.3.a.1) Arne Blaabjerg Jensen er født den 5. marts 1954 i Herning.

I.I.3.a.2) Anne Grethe Jensen er født den 4. juli 1956 i Herning.

I.I.3.a.3) Erik Blaabjerg Jensen er født den 19. marts 1965 i Herning.

I.I.3.b.

Henry Jensen er født den 7. juni 1932 i Simmelkær. Han blev gift den 9. juni 1962 i Haderup med Britta Solveig Lyngvig Pedersen, der er født den 22. maj 1943 i Feldborg som datter af Verner Pedersen og hustru Nora Christensen.

Bosat: Simmelkær pr. Sunds.

Henry Jensen har siden sit 18. aar været chauffør i sine forældres vognmandsforretning.

I.I.3.b.1) Flemming Jensen er født den 30. juni 1963 i Simmelkær.

I.I.3.b.2) Ole Jensen er født den 19. marts 1968 i Simmelkær.

I.I.3.c.

Børge Frode Jensen er født den 9. juni 1941 i Simmelkær. Han blev gift i Feldborg med Bente Fløjgaard Nielsen, der er født den 8. juli 1942 i Feldborg som datter af murer Sigurd Fløjgaard og hustru Marie Hansen.

Bosat: Simmelkær pr. Sunds.

Børge Frode Jensen er mekaniker.

I.I.3.c.1) Helle Fløjgaard Jensen er født den 13. februar 1966 i Simmelkær.

I.I.3.c.2) Gitte Fløjgaard Jensen er født den 14. oktober 1969 i Simmelkær.

I.I.3.d.

Jørgen Poder Jensen er født den 22. februar 1953 i Simmelkær.

I.I.4.

Emilie Marie Jensen er født den 20. februar 1907 i Koldkur, Resen sogn. Hun blev gift den 14. oktober 1932 i Resen med Johannes Madsen. Han er født den 18. februar 1905 i Flade som søn af uddeler Isak Madsen og hustru Marie, og han døde den 6. juni 1943.

Bosat: Adelgade 7, Skive.

Emilie Marie Jensen gik i skole i Resen. Hun tjente som husassistent indtil giftermålet.

Johannes Madsen gik i skole i Vroue. Han udlærtes som handelsekspedient i brugsen og var ansat ved FDB i Aarhus i 9 aar.

I.I.4.a.

Henning Elgaard Madsen er født den 19. januar 1933 i Viby. Han blev gift den 20. august 1955 i Resen med Jonna Dahl Andersen, der er født den 15. juli 1932 i Skive som datter af maskinarbejder Anders Peder Andersen og hustru Elna Dahl Jensen.

Bosat: Søndergade 2, Skive.

Henning Elgaard Madsen gik 8 aar i skole i bl.a. Aarhus og Skive. Han udlærtes i 1952 som møbelpolstrer hos møbelpolstrer Christensen, Skive, hvorpaa han siden har været beskæftiget ved faget, afbrudt af militærtjeneste 1953-1955 i Holstebro, København og Næstved.

Jonna Dahl Andersen gik 8 aar i skole i Skive. I 1951 tog hun handels-eksamen, og hun udlærtes som kontorassistent ved Baltica Forsikring, Skive. Efter at have været kontorassistent er hun nu bogholder.

I.I.4.a.1) Steen Elgaard Madsen er født den 4. marts 1956 i Skive.

I.I.5.

Frode Jensen er født den 28. september 1908 i Koldkur, Resen sogn, og han døde den 10. september 1936.

I.I.6.

Dagmar Jensen er født den 5. juni 1910 i Koldkur, Resen sogn. Hun blev gift den 2. juni 1934 i Vroue med Alfred Døssing, der er født den 11. november 1911 i Torup som søn af gaardejer Rasmus Johs. Døssing og hustru Inger Katrine Laursen.

Bosat: Hans Bojes Allé 26, Randers.

Dagmar Jensen gik i skole i Sdr. Resen og Grønhøj. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser indtil giftermålet.

Alfred Døssing gik i skole i Faarup. Fra 1932 til 1933 besøgte han Askov Højskole, og efter et ophold paa Ladelund Landbrugsskole forpagtede han i 1934 Torshøjgaard i Faarup, som han derpaa købte i 1937. Efter at have været lærer paa Jysk Teknologisk Institut er han nu forretningsfører ved D. L.A.M., Randers.

I.I.6.a.

Bodil Kirstine Døssing er født den 18. august 1936 i Faarup, Vindum sogn. Hun blev gift den 23. maj 1959 i Kristrup med Erik Pedersen, der er født den 30. juli 1935 i Odense som søn af svejser Karl Viggo Pedersen og hustru Esther Jensen.

Bosat: Kampmannsgade 20, Herning.

Bodil Kirstine Døssing gik bl.a. i skole i Bjerringbro og havde desuden et ophold paa Salling Ungdomsskole. Hun lærte husgerning og tjente som husassistent, bl.a. 4 aar i Herning.

Erik Pedersen gik i skole i Herning. Han udlærtes som skiltemaler og aftjente sin værnepligt i Holstebro, hvorpaa han købte Herning Skiltefabrik, som han siden har drevet.

I.I.6.b.

Inger Lise Poder Døssing er født den 2. juli 1940 i Faarup, Vindum sogn. Hun blev gift den 27. august 1961 i Kristrup med Eigil Kastrup, der er født den 22. februar 1939 i Sankt Markus sogn, Aarhus, som søn af murermeister Georg Kastrup og hustru Erna Elisabeth Nielsen.

Bosat: Vestergade 6, Hov.

Inger Lise Poder Døssing gik i skole i Bjerringbro. Hun tjente som husassistent i Odder, hvorpaa hun arbejdede i forretning, afbrudt af et ophold paa Silkeborg Husholdningsskole i 1958. Efter at have været bogbinderske

ved Koh I Noor, Odder, er hun nu deltidsbeskæftiget som kassedame hos en købmand i Hov.

Eigil Kastrup udlærtes som typograf og har siden været beskæftiget som saadan.

I.I.6.b.1) Henriette Kastrup er født den 19. oktober 1964 i Odder.

I.I.6.b.2) Marianne Kastrup er født den 23. marts 1967 i Odder.

I.I.6.c.

Frede Victor Døssing er født den 4. maj 1945 i Faarup, Vindum sogn. Han blev gift den 28. juni 1969 i Randers med Dorthe Gaarsvig Nielsen, der er født den 21. december 1944 i Vorup som datter af fabrikant Holger Nielsen og hustru Karen Marie Axelsen.

Bosat: Borgergade 22, Koldby, Snedsted.

Frede Victor Døssing er dyrlæge, og Dorthe Gaarsvig Nielsen er cand. pharm.

I.I.6.c.1) Trine Døssing er født den 9. april 1973 i Koldby, Hørdum sogn.

I.I.7.

Anna Jensen er født den 2. september 1911 i Koldkur, Resen sogn. Hun blev gift den 1. juni 1935 i Vroue med Ole Erik Jakobsen, der er født den 19. august 1903 i Resenholm, Resen sogn, som søn af gaardejer Niels Jakobsen og hustru Petrea Holtegaard.

Bosat: Resenholm, Sjørup, Viborg.

Anna Jensen gik i skole i Resen og Sjørup. Hun lærte husgerning hjemme samt som husassistent i Hvam, og tjente bl.a. i Smollerup og paa Resenholm samt som kokkepige paa Nybro Kro.

Ole Erik Jakobsen gik i skole i Sdr. Resen og Sjørup. Han lærte landbruget hjemme og var i 1½ aar fodermester, hvorpaa han besøgte St. Restrup Højskole i 1921. Sin værnepligt aftjente han 1922 i Viborg, og efter at have været landbrugsmedhjælper overtog han i 1934 sin fødegaard, der er paa 78 tdr. land. I 1958 tilkøbte han desuden 27 tdr. land.

I.I.7.a.

Maja Jakobsen er født den 4. maj 1936 i Resenholm, Resen sogn. Hun blev

gift den 29. juni 1957 i Resen med Lars Búlow Frandsen, der er født den 1. april 1928 i Solbjerg M. som søn af arbejdsmand Valdemar Búlow Frandsen og hustru Karen Johanne Jensen.

Bosat: Thorsvej 11, Kregme, Frederiksværk.

Maja Jakobsen gik i skole i Sjørup og havde desuden i 1959 et ophold paa Havbro Ungdomsskole. Hun lærte husgerning hjemme samt som husassistent i Frederiksværk.

Lars Búlow Frandsen gik i skole i Sundby og Solbjerg. Han var beskæftiget som landbrugsmedhjælper og arbejdede 3 aar i brunkulslejerne i Resen. Sin værnepligt aftjente han 1949-1950, hvorpaa han var beskæftiget forskellige steder. Han er nu kranfører paa Staalvalseværket i Frederiksværk.

I.I.7.a.1) Kirsten Búlow Frandsen er født den 21. juni 1958 i Frederiksværk.

I.I.7.a.2) Lars Búlow Frandsen er født den 19. februar 1966 i Frederiksværk.

I.I.7.b.

Niels Kristian Jakobsen er født den 13. august 1939 i Resenholm, Resen sogn.

I.I.7.c.

Gerda Jakobsen er født den 15. februar 1944 i Resenholm, Resen sogn. Hun blev gift den 17. april 1964 i Resen med Hauge Andersen, der er født den 27. august 1938 i Viborg som søn af arbejdsmand Chresten Andersen og hustru Nielsine Kristine Bak.

Bosat: Sdr. Resen, Karup.

Gerda Jakobsen gik i skole i Sjørup og Vroue. Hun opholdt sig en tid hjemme og tjente som husassistent samt $\frac{1}{2}$ aar som stuepige paa Silkeborg Kollektivhus. Efter at have været syerske paa Asani i Viborg var hun beskæftiget som syerske i Sverige, og hun er nu hjemmesyerske for en fabrik i Karup.

Hauge Andersen gik i skole i bl.a. Jelling og Resen. Han arbejdede en tid som landbrugsmedhjælper og udlærtes i 1958 som gartner hos gartner Carl Jepsen Foldby, Hinnerup. Sin værnepligt aftjente han 1959 i Fredericia, hvorpaa han var beskæftiget ved gartnerfaget forskellige steder, bl.a. i Trelleborg og Gøteborg, Sverige. I 1968 gennemgik han arbejdsteknisk skole, og han er nu selvstændig anlægsgartner i Resen.

I.I.7.c.1) Henny Annamarie Andersen er født den 13. november 1964 i Mønløkke, Sverige.

I.I.7.c.2) Annette Andersen er født den 14. august 1969 i Sdr. Resen, Resen sogn.

I.I.8.

Bodil Olga Jensen er født den 25. januar 1913 i Koldkur, Resen sogn. Hun blev gift den 26. oktober 1939 i Aarhus med Erik Møller, der er født den 22. maj 1909 i Vor Frue sogn, Aarhus, som søn af forretningsfører Peder Møller og hustru Marie.

Bosat: Randersvej 11, Aarhus N.

Erik Møller er postpakmester.

I.I.8.a.

Eigil Møller, der er overmontør, er født den 21. december 1939 i Aarhus.

Bosat: Arbogavej 8, Ebeltoft.

I.I.9.

Henry Jensen er født den 25. april 1914 i Koldkur, Resen sogn.

Bosat: Søbylund, Kølkær.

I.I.10.

Aage Martinus Jensen er født den 2. februar 1916 i Koldkur, Resen sogn.

Bosat: Hovedgaden 36, Kølkær.

Aage Martinus Jensen gik i skole i Resen og Grønhøj. Han var beskæftiget som medhjælper forskellige steder og arbejdede fra 1942 til 1956 i brunkulslejerne i Søby. Fra 1960 til 1968 var han ansat ved jernbanen, og han er nu vej- og kloakarbejder hos Søren Knudsen, Gjellerup.

I.I.11.

Villy Jensen er født den 25. oktober 1917 i Koldkur, Resen sogn, og han døde i 1949.

I.I.12.

Ingrid Jensen er født den 11. december 1918 i Koldkur, Resen sogn, og hun døde den 26. august 1961 i Lyngby Taarbæk Kommune. Hun blev gift i Løgstør

med Søren Marinus Villads Grøn, der er født den 19. marts 1911 paa Bislev Mark, Bislev sogn.

Søren Marinus Villads Grøn er kørelærer.

I.I.12.a.

Evan Grøn er født den 20. april 1937 i Bislev.

Bosat: Lundbæk, Nibe.

Evan Grøn gik i skole i Sdr. Resen. Han lærte landbruget, bl.a. hos bedsteforældrene samt i Bislev og overtog bedstefaderens ejendom paa ca. 20 tdr. land. Senere har han tilkøbt yderligere 5 tdr. land.

I.I.12.b.

Christian Poder Grøn er født den 15. august 1940 i Nibe.

Bosat: Ydunsvej 10, Helsingør.

Christian Poder Grøn gik i skole i Raadvad. I 1959 udlærtes han som automekaniker i Nærum, hvorpaa han indkaldtes til militærtjeneste ved Søværnet i Auderød. I 1959 blev han udstationeret til Grønland, hvorfra han hjemsendtes i 1960. Fra 1961 til 1964 var han ansat ved fyrdirektoratet paa Østgrønland, og efter at have levet ca. 1 aar som fanger paa Grønland vendte han i 1965 tilbage til Danmark. Fra oktober 1965 til 1970 var han mekaniker paa flyvepladsen Kulusuk paa Østgrønland, hvorpaa han vendte tilbage til Danmark og havde et ophold paa Kalø Landboskole. Han er nu vognmand.

I.I.12.b.1) Aldora Grøn er født den 11. maj 1965 i Isortoq, Østgrønland.

I.I.12.c.

Ketty Grøn er født den 30. oktober 1942 i Sdr. Resen, Resen sogn.

Bosat: Howitzvej 55, København F.

Ketty Grøn gik i skole i Raadvad. Hun udlærtes i 1961 som damefrisør i Nærum, og efter at have været beskæftiget 2 forskellige steder har hun siden 1965 drevet selvstændig frisørsalon i København.

I.I.13.

Osvald Jensen er født den 10. marts 1920 i Koldkur, Resen sogn. Han blev gift den 27. april 1945 i Simmelkær med Ida Lydia Nielsen, der er født den 7. april 1929 i Simmelkær som datter af rutebilejer Johannes Marinus Nielsen og hustru Helga Berglioth Jensen.

Bosat: Faksevej 12, Herning.

Osvald Jensen gik i skole i Sdr. Resen. Han arbejdede ca. 3 aar ved landbruget, og efter at have opholdt sig hjemme i 3 aar var han chauffør hos Arne Jensen, Simmelkær. En tid havde han derpaa lillebilforretning i Simmelkær, og siden 1952 har han været chauffør ved centralvaskeriet i Herning.

Ida Lydia Nielsen gik i skole i Simmelkær. Hun var beskæftiget dels som husassistent og dels som ekspeditrice hos bager Eskildsen i 1½ aar og var husassistent i forskellige pladser indtil giftermaalet.

I.I.13.a.

Anny Berglioth Jensen er født den 15. august 1945 i Simmelkær. Hun blev gift den 28. maj 1966 i Herning med Troels Nørskov Sørensen, der er født den 10. januar 1942 i Herning som søn af pedel Peder Ernst Johannes Nørskov Sørensen og hustru Anne Margrethe Christensen.

Bosat: Wagnersvej 6, Herning.

Anny Berglioth Jensen bestod i 1962 realeksamen i Herning. I 1965 udlæstes hun som kontorassistent paa en karrosserifabrik i Herning, hvorpaa hun senere har været beskæftiget forskellige steder, bl.a. ca. 3 aar paa centralvaskeriet i Herning.

Troels Nørskov Sørensen bestod i 1959 realeksamen i Herning. Han udlæstes som automekaniker i en automobilforretning, og efter at have gennemgaaet et kursus i smede- og maskinarbejde paa Jysk Teknologisk Institut læste han 1½ aar i Aalborg til maskintekniker. En tid var han beskæftiget paa Nordisk Kabel- og Traadfabrik i Middelfart, og han er nu produktionsleder ved Micha Tricotage A/S, Tjørring.

I.I.13.a.1) Hanne Nørskov Sørensen er født den 15. marts 1970 i Herning.

I.I.13.a.2) Lars Nørskov Sørensen er født den 29. september 1972 i Herning.

I.I.14.

Laurits Georg Jensen er født den 29. oktober 1923 i Koldkur, Resen sogn, og han døde den 15. februar 1943.

I.I.15.

Edith Agnete Jensen er født den 22. januar 1926 i Koldkur, Resen sogn, og hun døde den 21. maj samme aar.

I.J.

Agathe Marie Berthel er født den 18. april 1883 i Ll. Kongenshus, Resen sogn. Hun var gift med Karl Andersen.

I ægteskabet er børnene I.J.1.-I.J.2. (Se supplement).

I.K.

Johan Laurits Berthel er født den 30. december 1884 i Ll. Kongenshus, Resen sogn, og han døde den 8. november 1885 samme sted.

I.L.

Dødfødt dreng den 3. januar 1886 i Ll. Kongenshus, Resen sogn.

I.M.

Johan Jacob Bertel er født den 23. december 1886 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Han er gift med Minna Marie Josefine Andersen.

Bosat: Hvilehjemmet, Vinderslev, Kjellerup.

Johan Jacob Bertel er husmand.

I ægteskabet er adoptivsønnen I.M.1.

I.M.1.

Djan Trampedax Bärthel er født den 6. november 1928 i Hørup sogn.

Bosat: Revl, Kjellerup.

Djan Trampedax Bärthel gik i skole i Hauge samt i Kjellerup, hvor han i 1945 bestod realeksamen. Han arbejdede forskellige steder som landbrugsmedhjælper, afbrudt af militærtjeneste i 1949 i Viborg, hvorpaa han begyndte som chauffør. Siden 1956 har han været selvstændig vognmand.

I.N.

Daniel Marinus Bärthel er født den 20. januar 1888 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Han blev gift den 1. marts 1918 i Vinderslev med Karen Pedersen Nørskov. Hun er født den 18. juni 1892 i Pederstrup som datter af gaardjer Peder Pedersen Nørskov og hustru Maren Nielsen, og hun døde den 14. september 1961.

Bosat: Tøndborgvej, Pederstrup, Kjellerup.

Daniel Marinus Bärthel gik i skole i Grønhøj. Sin værnepligt aftjente han 1910-1911 i Randers med genindkaldelse i 1914. Han lærte landbruget og købte i 1917 en ejendom paa 17 tdr. land i Pederstrup, som han drev til 1954.

I ægteskabet er børnene I.N.1.-I.N.3.

I.N.1.

Henry Marius Bärthel er født den 5. februar 1924 i Pederstrup, Vinderslev sogn. Han blev gift med Anne Elise Krogh, der er født den 5. september 1916.

Bosat: Hovedgaden 6, Hørsholm.

Henry Marius Bärthel gik i skole i Mausing. Han udlærtes i 1946 som gartner i Kjellerup, og efter at have været anlægsgartner i Hørsholm har han siden 1951 drevet blomsterforretningen paa Hovedgaden i Hørsholm.

I.N.1.a.

Birgitte Bärthel er født den 29. december 1954 i Hørsholm.

I.N.2.

Elna Marie Bärthel er født den 24. januar 1926 i Pederstrup, Vinderslev sogn.

Bosat: Sønderparken 13, Ikast.

Elna Marie Bärthel lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser, afbrudt af et ophold paa Hoptrup Højskole i 1946. Siden 1953 har hun været syerske ved Tekstilindustrien i Ikast.

I.N.3.

Vagner Bärthel er født den 6. juli 1936 i Pederstrup, Vinderslev sogn. Han blev gift den 25. maj 1954 i Tjørring med Dorthe Anna Sivebæk Lodahl, der er født den 1. oktober 1924 i Sikær, Tjørring sogn, som datter af gaardjer Graves Skole Lodahl og hustru Laura Sivebæk Lodahl.

Bosat: Bytoften 103, Tjørring, Herning.

Vagner Bärthel gik i skole i Mausing. Han lærte landbruget og var beskæftiget ved dette i forskellige pladser, afbrudt af militærtjeneste 1951-1952 ved Den danske Brigade i Itzehoe. Efter et ophold paa en landbrugsskole købte han fødehjemmet i Pederstrup, som han drev til 1962. Indtil 1970 var han beskæftiget ved bilservice, og han er nu montør ved Herning Eludstyr.

Dorthe Anna Sivebæk Lodahl gik i skole i Tjørring. Hun lærte husgerning hjemme og tjente derefter forskellige steder som husassistent. I 1944 begyndte hun som syerske paa en tricotagefabrik i Herning, hvor hun har været beskæftiget i en aarrække, afbrudt 1950 af et ophold paa Tommerup Højskole.

I.N.3.a. Hanne Lodahl Bårtel er født den 27. februar 1956 i Pederstrup, Vinderslev sogn.

I.N.3.b. Kirsten Lodahl Bårtel er født den 28. februar 1957 i Pederstrup.

I.N.3.c. Helle Lodahl Bårtel er født den 23. april 1964 i Tjørring.

I.O.

Dødfødt pige den 25. januar 1889 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn.

I.P.

Ane Marie Danie Bertel er født den 19. oktober 1890 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Hun blev gift med Elias Marinus Olesen. Han er født den 14. februar 1884 i Hvidbjerg, og han døde den 24. december 1969.

I ægteskabet er børnene I.P.1.-I.P.6.

I.P.1.

Arne Olesen er født den 20. juni 1910, og han døde den 18. oktober 1935. Han var gift med Gundhild Bach Jensen. Hun er født den 25. juni 1913, og hun døde den 18. oktober 1935.

Arne Olesen var savskærer.

I.P.1.a.

Rosa Ella Irena Marie Olesen er født den 2. november 1933 i Pindstrup. Hun blev gift den 12. juli 1955 med Anders Vagn Andersen, der er frisørmester. Ægteskabet blev ophævet i 1963.

Bosat: Dalstrøget 16, Silkeborg.

Rosa Ella Irena Marie Olesen bestod mellemskoleeksamen i Silkeborg. Hun udlærtes i 1954 hos Peter Christensen, Silkeborg, hvorpaa hun arbejdede ca. 2 maaneder hos Carlo Møller, Herning. Fra 1963 til 1971 var hun kontor-assistent ved Følsgaard, Silkeborg.

I.P.1.a.1) Arne Stig Andersen er født den 25. marts 1955 i Silkeborg.

I.P.1.a.2) Marianne Andersen er født den 12. oktober 1956 i Silkeborg, og hun døde samme aar.

I.P.1.a.3) Dan Stig Andersen er født den 11. august 1958 i Aarhus.

I.P.1.a.4) Anette Andersen er født den 16. februar 1960 i Aarhus.

I.P.2.

Gunnar Olesen er født den 15. juli 1916 i Daugbjerg. Han blev gift den 29. maj 1937 i Silkeborg med Ingeborg Virgy Elvira Jensen, der er født den 26. september 1915 i Frederiksdal, Kragelund sogn, som datter af Severin Jensen og hustru Ane Katrine Jensen.

Bosat: Amaliegade 1A, Silkeborg.

Gunnar Olesen gik i skole i Engelsborg og Alderslyst. Han udlærtes som maskinsnedker og var beskæftiget som saadan i 18 aar, hvorpaa han i 1952 blev skolebetjent i Silkeborg.

Ingeborg Virgy Elvira Jensen gik i skole i Frederiksdal og Alderslyst. Hun tjente som husassistent.

I.P.2.a.

Henny Benthe Olesen er født den 31. august 1937 i Alderslyst. Hun blev gift den 7. september 1957 i Silkeborg med Harald Kristensen, der er født den 2. juni 1933 i Gullev som søn af murermester Laurids Kristensen og hustru Karoline Madsen.

Bosat: Realskolevej 4, Bjerringbro.

Henny Benthe Olesen er syerske, og Harald Kristensen er værkfører.

I.P.2.a.1) Lene Susanne Kristensen er født den 3. marts 1958 i Silkeborg.

I.P.2.a.2) Helle Kristensen er født den 19. september 1961 i Bjerringbro.

I.P.2.a.3) Asbjørn Kristensen er født den 2. februar 1969 i Bjerringbro.

I.P.2.b.

Gurli Inger Olesen er født den 20. oktober 1938 i Alderslyst. Hun er gift med Asgar Mikkelsen, der er salgschauffør.

Bosat: Vedbæks Allé 4, Torsted, Horsens.

I.P.2.c.

Ole Arne Olesen er født den 17. november 1947 i Alderslyst. Han blev gift den 2. maj 1969 i Skjern med Irma Bak Pedersen, der er født den 18. januar 1942 i Ølgod som datter af skotøjshandler Hans Peder Madsen Pedersen og hustru Birtha Elisabeth Bak.

Bosat: Sensommervej 133, Silkeborg.

Ole Arne Olesen bestod i 1965 realeksamen i Silkeborg. Han bestod han-

delsskoleeksamen i Silkeborg og udlærtes i 1968 som kommuneassistent ved Silkeborg Kommune. Efter endt militærtjeneste er han nu kommuneassistent i Silkeborg.

Irma Bak Pedersen gik i skole i Ølgod samt i Skjern, hvor hun i 1959 bestod realeksamen. Hun bestod handelsskoleeksamen i Skjern og udlærtes i 1962 som kommuneassistent ved Skjern Kommune, hvor hun var ansat. Siden 1963 har hun været kommuneassistent ved Silkeborg Kommune.

I.P.2.c.1) Marianne Olesen er født den 6. februar 1970 i Silkeborg.

I.P.3.

Aage Dahlgaard Olesen er født den 16. januar 1919 i Daugbjerg. Han blev gift den 29. juni 1941 i Lemming med Andrea Jensine Pedersen, der er født den 5. september 1922 i Lemming som datter af gaardejer Ansgar Pedersen og hustru Sofie Lassen.

Bosat: Lundevej 9, Hørsholm.

Aage Dahlgaard Olesen gik i skole i Silkeborg og Knudsgaard. Han var beskæftiget som landbrugsmedhjælper forskellige steder og aftjente i 1939 sin værnepligt i Randers, hvorpaa han i 1943 købte en ejendom i Linaa, som han havde i 2 aar. Siden 1954 har han været beskæftiget paa den militære klædefabrik i Hørsholm, hvor han er udlært som tømrer.

Andrea Jensine Pedersen gik i skole i Lemming. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser indtil giftermålet.

I.P.3.a.

Tonny Dahlgaard Olesen er født den 6. august 1941 i Silkeborg. Han blev gift den 4. august 1973 med Winni Pedersen.

Bosat: Østergaarden 31, Ishøj, Taastrup.

Tonny Dahlgaard Olesen gik i skole i Nivaa. Han arbejdede en tid som bybud og var konstabel i 3 aar, hvorpaa han sejlede som matros for A.P. Møller med forskellige skibe. I 1967 blev han jord- og betonarbejder, og efter at have gennemgaaet specialarbejderskolen er han nu arbejdsformand.

I.P.3.b.

Asger Preben Dahlgaard Olesen er født den 16. september 1942 i Silkeborg. Han blev gift den 3. september 1966 i Rønne med Hanne Lise Lund, der er

født den 13. maj 1942 i Lindevang sogn, København, som datter af købmand Jacob A. Lund og hustru Anne Marie Pedersen.

Bosat: Grønvangen 15, Rønne.

Asger Preben Dahlgaard Olesen bestod i 1957 realeksamen i Rungsted. Han gennemgik kontoruddannelse i et forsikringsselskab og aftjente 1961-1963 sin værnepligt ved Flyvevaabnet, hvorfra han hjemsendtes som sergent. Efter at have været disponent i et en gros firma i Rønne var han fra 1968 til 1970 beskæftiget i svigerfaderens købmandsforretning, og han er nu salgskonsulent for A/S Dansk Shell paa Bornholm.

Hanne Lise Lund bestod i 1960 realeksamen i Rønne. Hun gennemgik bankuddannelse, og efter et ophold paa Mariaforbundets Husholdningsskole har hun siden 1964 været bankassistent.

I.P.3.b.1) Claus Dahlgaard Olesen er født den 19. februar 1969 i Rønne.

I.P.3.b.2) Susanne Dahlgaard Olesen er født den 28. februar 1972 i Rønne.

I.P.3.c.

Erik Steen Dahlgaard Olesen er født den 10. maj 1944 i Linaa. Han blev gift den 30. juni 1973 med Anne Maanson.

Bosat: H.C. Ørums Gade 16, København Ø.

Erik Steen Dahlgaard Olesen gik 8 aar i skole i Nivaa. Han var beskæftiget som telegrafbud i Helsingør og aftjente sin værnepligt paa Bornholm, hvorpaa han blev postbud i Helsingør. Efter at have været beskæftiget paa Espergærde Posthus var han i 18 maaneder FN-soldat paa Cypern, og han er nu lastvognschauffør for Strandmøllen, København.

I.P.3.d.

Poul Verner Dahlgaard Olesen, der er mekaniker, er født den 9. december 1945 i Hørning. Han blev gift den 10. december 1966 i Hørsholm med Kirsten Gjessing, der er født den 7. august 1946 i Hørsholm.

Bosat: Blomstermarken 9, Espergærde.

I.P.3.e.

Lis Ingrid Dahlgaard Olesen er født den 12. september 1947 i Ormslev.

Bosat: Højmosevænget 3, Hørsholm.

Lis Ingrid Dahlgaard Olesen gik 8 aar i skole i Usserød. Hun syede 8 maaneder paa en fabrik og udlærtes i 1967 som dameskrædder i Rungsted, og

efter ½ aar som syerske i Odense gennemgik hun et direktricekursus paa Københavns Tilskærerakademi. Fra 1968 til 1970 var hun beskæftiget i Jylland, og hun er nu beskæftiget paa Elvstrøm Sejl, Hørsholm.

I.P.3.e.1) Marianne Dahlgaard Olesen er født den 1. november 1970 i Usse-rød, Hørsholm sogn.

I.P.3.f.

Kirsten Birthe Dahlgaard Olesen er født den 22. december 1948 i Nivaa, Karlebo sogn. Hun blev gift den 15. maj 1971 i Hørsholm med Erik Bartholdy Mathiesen, der er født den den 24. februar 1943 i Faaborg som søn af tømrer Svend Aage Mathiesen og hustru Gertrud Marie Bartholdy Pedersen.

Bosat: Alsvej 4C, Hørsholm.

Kirsten Birthe Dahlgaard Olesen gik i skole i Nivaa samt i Usse-rød og bestod i 1966 realeksamen. Hun tjente 1 aar som husassistent og udlærtes i 1971 som sygeplejerske paa Rigshospitalet i København, hvorpaa hun nu er sygeplejerske paa Usse-rød Sygehus.

Erik Bartholdy Mathiesen gik i skole i Astrup samt i Faaborg, hvor han i 1959 bestod realeksamen. Han udlærtes i 1963 som ekspedient i en herre-ekviperingsforretning i Faaborg, og efter militærtjeneste i Farum var han ekspedient forskellige steder, bl.a. i Grenaa og København. Siden 1968 har han været beskæftiget som assurandør i forsikringsbranchen.

I.P.4.

Mandrup Christen Olesen er født den 12. april 1921 i Daugbjerg. Han blev gift den 11. oktober 1942 i Vammen med Erna Magrethe Nielsen. Hun er født den 23. november 1922 i Vammen, og hun døde den 1. november 1963 i Holbæk.

Bosat: Munkholmvej 50, Holbæk.

Mandrup Christen Olesen gik i skole i Silkeborg. Han gennemgik slagteri-uddannelse paa Silkeborg Andelsslagteri, hvor han var reservetilsynsassistent. Siden 1953 har han været veterinærtilsynsassistent ved Holbæk Amts Andelsslagteri. Han har desuden gennemgaaet et veterinærkursus paa slagteriskolen i Roskilde.

I.P.4.a.

Bjarno Ib Olesen er født den 25. marts 1943 i Alderslyst. Han blev gift den 21. november 1964 i Alderslyst med Birthe Toustrup, der er født den 18.

december 1946 i Silkeborg som datter af kommis Hans Toustrup og hustru Anna Kathrine Konradsen.

Bosat: Bakkebo, Vammen, Viborg.

Bjarno Ib Olesen gik i skole i Silkeborg og Holbæk. Han udlærtes som baker og aftjente sin værnepligt ved gardehusarregimentet i Næstved fra 1961 til 1963. I 1964 begyndte han som væver ved Scanlace i Viborg, hvor han siden 1969 har været montør.

Birthe Toustrup gik i skole i Silkeborg, hvor hun bestod mellemskoleeksamen. Hun blev handelsuddannet og var beskæftiget som ekspeditrice indtil giftermålet.

I.P.4.a.1) Mette Magrethe Olesen er født den 25. april 1965 i Viborg.

I.P.4.a.2) Anne Birgitte Olesen er født den 5. maj 1971 i Vammen.

I.P.4.b.

Bruno Ole Olesen er født den 23. september 1944 i Alderslyst. Han blev gift den 12. august 1967 i Brønderslev med Ilse Kellberg Nielsen, der er født den 12. april 1945 i Sankt Johannes sogn, Aarhus, som datter af modelsnedker Karl Viggo Nielsen og hustru Sonja Kellberg Olesen.

Bosat: Haslegaardsvej 19, Aarhus V.

Bruno Ole Olesen er snedker, og Ilse Kellberg Nielsen er kontorassistent.

I.P.4.b.1) Jacob Olesen er født den 12. maj 1971 i Aarhus.

I.P.4.c.

Jan Erik Olesen, der er væver, er født den 25. september 1951 i Alderslyst.

Bosat: Fredensgade, Viborg.

I.P.4.d.

Chris Olesen er født den 5. maj 1960 i Holbæk.

I.P.5.

Anna Magdalene Olesen er gift med Georg Fretter, der er værkfører.

Bosat: Ahlsestrasse 39, Günthersblum, Tyskland.

I.P.6.

Maja Irena Olesen er født den 20. august 1929 i Alderslyst. Hun blev gift den 31. juli 1948 i Alderslyst med Poul Hansen, der er født den 21. juni 1926 i Silkeborg som søn af vognmand Anders Hansen og hustru Emilie Petersen.

Bosat: Strynøvej 15, Næstved.

Maja Irena Olesen gik i skole i Alderslyst. Hun tjente ca. 5 aar som husassistent hos cykelhandler Pedersen, Silkeborg, hvorpaa hun gennemgik sykursus og tilskærerkursus i Silkeborg og Aarhus. Siden 1970 har hun været montrice ved G.N.T. Automatic, Næstved.

Poul Hansen gik i skole i Alderslyst og Silkeborg, hvor han i 1943 bestod realeksamen. I 1946 udlærtes han som kontorassistent paa Kappmanns Svineslagteri i Silkeborg, og efter at have aftjent sin værnepligt ved Søværnet blev han ansat paa svineslagteriet i Næstved, hvor han avancerede til fuldmægtig. Siden 1956 har han været fuldmægtig paa Nordisk Ventilatorkompagni, Næstved. I 1960 bestod han desuden engelsk korrespondenteksamen.

I.P.6.a. Anders Bloch Hansen er født den 27. september 1954 i Næstved.

I.P.6.b. Henrik Bloch Hansen er født den 26. juni 1958 i Næstved.

I.Q.

Nielsine Kathrine Bertel er født den 22. maj 1892 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Hun blev gift den 25. januar 1918 i Frederiks med landmand Hans Henrik Hansen, der er født den 24. februar 1889 i Asnæs som søn af husmand Frederik Hansen og hustru Ane Kirstine Nielsen.

I.Q.1.

Aksel Dahlgaard Hansen er bosat Knarrebjerg, Ollerup.

I.R.

Jenny Jacobine Bertel er født den 22. februar 1894 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 11. august 1936 i Daugbjerg. Hun blev gift den 15. august 1934 i Daugbjerg med Hans Kristian Laursen Damgaard, der er født den 22. maj 1891 i Daugbjerg som søn af gaardejer Laust Laursen Damgaard og hustru Ane Magr. Nielsen.

Bosat: Damgaard, Daugbjerg, Viborg.

Jenny Jacobine Bertel gik i skole i Grønhøj. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser indtil giftermålet.

Hans Kristian Laursen Damgaard gik i skole i Daugbjerg. Han lærte land-

bruget og besøgte fra 1913 til 1914 Krabbesholm Højskole, hvorpaa han overtog faderens ejendom Damgaard.

I.S.

Niels Peter Bertel er født den 30. oktober 1895 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Han blev gift første gang den 27. juni 1919 i Lysgaard med Dortha Marie Eriksen. Hun er født den 16. december 1896 i Dollerup som datter af husmand Adolf Martin Eriksen og hustru Ane Jensen, og hun døde den 28. oktober 1934. Han blev derpaa gift anden gang med Magda Sørensen, der er datter af Niels Sørensen og hustru Maria.

Bosat: Sønderallé 44, Viborg.

Niels Peter Bertel gik i skole i Grønhøj. Han arbejdede 3 aar som hyr-dedreng og lærte landbruget i forskellige pladser, bl.a. i Daugbjerg samt som staldkarl paa Asmildkloster Hovedgaard. I 3 aar var han ansat ved Viborg Arretshus, og i 1920 begyndte han som vægter i Viborg, hvorpaa han fra 1923 til 1927 var leder af vagtselskabet. Han blev derefter ansat som vægter ved De forenede Vagtselskaber, hvor han i 1944 blev overvagtimester. - Niels Peter Bertel har desuden drevet hundekennelen Falkehøj.

I Niels Peter Bertels to ægteskaber er børnene I.S.1.-I.S.5.

I.S.1.

Anna Ethly Bertel er født den 6. september 1917 i Lysgaard. Hun blev gift den 25. oktober 1941 i Viborg med Poul Prebensgaard Lauritsen, der er født den 4. november 1919 i Hurup som søn af urmager Cornelius Lauridsen og hustru Andrea Andersen.

Bosat: Bredgade 19, Hurup Thy.

Anna Ethly Bertel gik i skole i Viborg. Hun opholdt sig hjemme paa grund af moderens tidlige død og tjente som husassistent i København indtil giftermålet.

Poul Prebensgaard Lauritsen bestod realeksamen i Hurup. Han stod i lære som urmager hjemme samt i Ebeltoft og var elev paa urmagerskolen i København. Efter at være blevet udlært i 1939 arbejdede han i ca. 2 aar i faderens forretning, som han overtog i 1947.

I.S.1.a.

Steen Lauritsen er født den 25. november 1943 i Hvidbjerg. Han blev gift den 25. november 1967 i Hjørring med Inge Lise Absalonsen, der er født den

6. maj 1946 i Hjørring som datter af mekaniker Jens Frederik Absalonsen og hustru Karen Marie Winther.

Bosat: Vilhelmsminde, Bedsted.

Steen Lauritsen bestod mellemskoleeksamen. Han stod 4 aar i lære som optiker og fortsatte paa fagskolen, hvorpaa han indkaldtes til militærtjeneste ved Flyvevaabnet. Han hjemsendtes som sergent og er nu optiker.

Inge Lise Absalonsen bestod realeksamen og udlærtes som teknisk assistent.

I.S.l.a.l). Susanne Sook er født den 2. juni 1972 i Seoul, Korea.

I.S.l.b.

Lise Lotte Lauritsen er født den 11. december 1944 i Hvidbjerg. Hun blev gift den 28. juni 1969 i Boddum med Henning Overgaard Nielsen, der er født den 25. januar 1946 i Bedsted som søn af lærer Carl Overgaard Nielsen og hustru Dorteia Margrethe Bredahl Christensen.

Bosat: Barthsgade 7, Aarhus N.

Lise Lotte Lauritsen bestod realeksamen i Hurup og i 1964 studentereksamen i Thisted. I 1970 dimitteredes hun som tandlæge fra Tandlægehøjskolen i Aarhus, og hun er nu tandlæge i Brabrand.

Henning Overgaard Nielsen gik bl.a. i skole i Bedsted samt i Thisted, hvor han i 1964 bestod studentereksamen. Han læste til læge paa Aarhus Universitet, hvorfra han dimitteredes i 1971, og han har siden været reservelæge ved Aarhus Kommunehospital.

I.S.l.c.

Inge Lauritsen er født den 10. februar 1948 i Koldby, Hørdum sogn. Hun blev gift den 29. juni 1968 i Boddum med Mads Toft-Jensen, der er født den 21. januar 1946 i Vestervig som søn af dyrlæge Harry Toft-Jensen og hustru Maren Lauritsen Agergaard.

Bosat: Brendstrupvej 25, Aarhus N.

Inge Lauritsen bestod i 1965 realeksamen i Hurup. Hun tjente 10 maaneder som husassistent og gennemgik derefter uddannelse til sygeplejerske paa Aarhus Kommunehospital, hvorpaa hun nu er ansat paa radiumstationen.

Mads Toft-Jensen bestod mellemskoleeksamen i Vestervig og havde derefter et ophold paa en ungdomsskole. Han udlærtes i 1966 som maskinarbejder paa Sjørring Maskinfabrik og var derefter i 3 aar elev paa Aarhus Teknikum. I

1971 dimitteredes han som maskintekniker fra Randers Tekniske Skole, og efter militærtjeneste fra 1972 til 1973 ved Jyske Telegrafregiment i Aarhus er han nu tekniker paa Sabroe, Aarhus.

I.S.1.c.1) Stine Toft-Jensen er født den 1. marts 1971 i Aarhus.

I.S.2.

Egon Carlo Bertel er født den 19. maj 1920 i Viborg. Han blev gift den 15. juni 1947 i Viborg med Aase Lydia Petersen, der er født den 12. november 1922 i Højslev som datter af Anders Peder Pedersen og hustru Karen Marie.

Bosat: Herningsholmvej 21, Herning.

Egon Carlo Bertel gik i skole i Viborg. Han udlærtes i 1938 som slagter hos Carl Pedersen, Viborg, hvorpaa han aftjente sin værnepligt i Randers. Efter at have været bestyrer af et slagteriudsalg arbejdede han 7 aar som svend, og siden 1952 har han været selvstændig slagtermester.

Aase Lydia Petersen gik i skole i Viborg. Hun passede børn og tjente et par aar som husassistent, hvorpaa hun senere arbejdede paa fabrik i Herning. Hun er nu medhjælper i slagterforretningen.

I.S.2.a.

Niels Bo Bertel er født den 3. juli 1948 i Herning. Han blev gift den 3. juli 1971 med Kirsten Fibæk, der er født den 1. november 1947 i Skive som datter af tømmermester Broder Fibæk og hustru Emmy Pedersen.

Bosat: Gjældvej, Sevel, Vinderup.

Niels Bo Bertel bestod i 1967 præliminæreksamen i Herning. Han stod i lære som ekspedient og aftjente sin værnepligt ved Nørrejyske Artilleriregiment i Aarhus, hvorpaa han nu er ekspedient.

Kirsten Fibæk bestod i 1965 realeksamen i Braarup. I 1968 tog hun studentereksamen i Viborg, og i 1971 dimitteredes hun som lærer fra Herning Seminarium.

I.S.2.b.

Susanne Bertel er født den 6. august 1952 i Herning. Hun er gift med Kaj Jørgen Hansen.

Bosat: Sjøllandsgade 55, Herning.

Susanne Bertel bestod i 1970 realeksamen i Herning og er nu laborantelev.

Kaj Jørgen Hansen er elektriker.

I.S.2.c.

Hanne Bertel er født den 29. maj 1958 i Herning.

I.S.2.d.

Klaus Bertel er født den 30. juni 1963 i Herning.

I.S.3.

Inger Lise Bertel er født den 29. oktober 1936 i Viborg. Hun blev gift den 5. juli 1958 i Viborg med Flemming Kjellberg, der er født den 2. februar 1937 i Rønne som søn af Edvind Kjellberg og hustru Inger Jensen.

Bosat: Udriddervej 1, Hillerød.

Inger Lise Bertel er kontorassistent, og Flemming Kjellberg er salgsdirektør.

I.S.3.a. Mark Kjellberg er født den 8. september 1960 i København.

I.S.3.b. Lars Kjellberg er født den 25. maj 1972 i København.

I.S.4.

Birta Bertel er født den 18. juli 1939 i Viborg. Hun blev gift den 24. oktober 1964 i Viborg med Sven Worsøe Mogensen, der er født den 21. oktober 1941 i Viborg som søn af fuldmægtig Carl Laurids Mogensen og hustru Ellen Christensen.

Bosat: Midgaardsvej 47, Viborg.

Birta Bertel bestod i 1955 realeksamen i Viborg. I 1960 udlærtes hun som defektrice, og efter at have været beskæftiget 2 forskellige steder i København er hun nu kontorassistent i Sparekassen.

Sven Worsøe Mogensen bestod i 1958 realeksamen i Viborg. Han gennemgik handelsuddannelse og aftjente sin værnepligt ved Den kongelige Livgarde, hvorpaa han siden har været salgskonsulent ved Shell.

I.S.4.a. Peter Worsøe Mogensen er født den 18. februar 1966 i København.

I.S.4.b. Thommas Worsøe Mogensen er født den 4. marts 1968 i Viborg.

I.S.5.

Finn Bertel er født den 26. februar 1941 i Viborg. Han blev gift den 24. november 1961 i Viborg med Bente Havn, der er født den 14. juli 1939 i As-mild som datter af tømrmester Aage Havn og hustru Kamma Trangbæk.

Bosat: Søndermarksvej 1, Viborg.

Finn Bertel bestod i 1958 realeksamen i Viborg. Han aftjente sin værnepligt i Aalborg, Sønderborg samt i Viborg, og efter et ophold paa Krabbesholm Højskole gennemgik han bankuddannelse i Viborg. Senere gennemgik han det 2-aarige bankkursus, og siden 1970 har han været bankfuldmægtig i Privatbanken i Viborg. - Finn Bertel har siden 1970 været medlem af Viborg Byraad.

Bente Havn gik i skole i Viborg. Hun tjente 1 aar som husassistent og blev i 1954 elev paa Svaneapoteket, hvor hun i 1958 udlærtes som defektrice og siden har været beskæftiget.

I.S.5.a. En pige, født 1964 i Viborg, død som lille.

I.S.5.b. Søren Bertel er født den 3. september 1966 i Viborg.

I.T.

Johan Georg Bertel er født den 31. marts 1898 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 14. maj 1960 i Viborg. Han blev gift den 13. august 1918 i Karup med Mathilde Marie Nielsen, der er født den 19. november 1894 i Mønsted som datter af Jørgen Nielsen og hustru Kirsten.

Bosat: H.C. Andersensvej 34, Viborg.

I ægteskabet er børnene I.T.1.-I.T.6.

I.T.1.

Elly Marie Danie Bertel er født den 11. september 1918 i Karup. Hun blev gift den 26. april 1947 i København med Robert Baumann. Han er født den 1. februar 1890 i Berlin som søn af stentrykker Karl Baumann og hustru Johanne Marie Walter, og han døde den 2. marts 1957 i København.

Bosat: Sankt Kjeldsgade 27, København Ø.

Elly Marie Danie Bertel gik i skole i Viborg. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser, bl.a. i Viborg samt i København. Fra 1951 til 1955 drev hun en tobaksforretning i København.

Robert Baumann gik i skole i Berlin. Han udlærtes som metaltrykker og deltog i 1. Verdenskrig fra 1914 til 1918, hvorpaa han var metaltrykker

forskellige steder i København. Fra 1938 og til sin død i 1957 drev han selvstændig værksted i København.

I.T.2.

Henning Bertel er født den 1. oktober 1922 i Resen. Han blev gift den 11. marts 1949 i København med Jenny Agnethe Holst, der er født den 24. juni 1923 i Asnæs som datter af boelsmand Thorkild Holst og hustru Laura Nielsen Larsen.

Bosat: Helstedvej 3, Randers.

Henning Bertel gik 8 aar i skole i Viborg. Han udlærtes i 1942 som maler hos malermester Jensenius Jacobsen, Viborg, hvorpaa han var beskæftiget som svend. Efter at have været selvstændig malermester i Helsted har han siden 1960 haft eget autolakeringsværksted.

Jenny Agnethe Holst gik 8 aar i skole i Asnæs. Hun var beskæftiget i bagerforretning forskellige steder indtil giftermålet.

I.T.2.a.

Lillian Bertel er født den 22. september 1948 i København. Hun blev gift den 4. december 1970 i Randers med Per Levin Nielsen, der er født den 28. maj 1946 i Faarvang, Tvillum sogn, som søn af arbejdsmand Ludvig Levin Nielsen og hustru Edith Marie Magdalene Christensen.

Bosat: Odinsvej 2, Silkeborg.

Lillian Bertel gik i skole i Helsted, Bjergby og Randers. Hun opholdt sig 1 aar hjemme og arbejdede ca. 1 aar paa Helsted Vaffelbageri samt 2 aar i brugsen i Randers. Senere har hun bl.a. været beskæftiget som fabriksarbejder paa papirfabrikken i Silkeborg.

Per Levin Nielsen gik i skole i Faarvang. Han arbejdede 3 aar som landbrugsmedhjælper og var bl.a. specialarbejder paa en trillebørfabrik, hvorpaa han aftjente sin værnepligt i Haderslev og Holstebro. Siden har han været beskæftiget ved forskelligt, og han er nu ansat paa Lysbro-fabrikken.

I.T.2.a.1) Gitte Levin Nielsen er født den 26. august 1971 i Silkeborg.

I.T.2.b.

Hans Erik Bertel, der er autolakerer, er født den 17. november 1950 i Karstrup.

I.T.2.c.

Hanne Bertel, der er fabriksarbejderske, er født den 4. december 1951 i Kastrup.

I.T.2.d.

Anette Bertel er født den 15. december 1955 i Helsted, Borup sogn.

I.T.2.e.

Jørgen Holst Bertel er født den 27. maj 1957 i Vorup.

I.T.3.

Ida Bertel er født den 3. juli 1925 i Viborg. Hun blev gift den 7. juli 1948 med Ejgil Jakobsen, der er født den 13. november 1917 som søn af postbud Rasmus Christian Jakobsen og hustru Marie Eleonora Hansine Pedersen.

Bosat: Foldbyvej 50, Kastrup.

Ida Bertel gik 8 aar i skole i Viborg. Hun udlærtes i 1947 som kontorassistent og var beskæftiget i Varedirektoratet i København indtil giftermålet.

Ejgil Jakobsen gik i skole i Frørup. Han udlærtes i 1939 som maler i Svinninge og ernærede sig derefter som musiker og kunstmaler. Han har bl. a. været paa turné med Det kongelige Teater og spillet i symfoniorkester. Siden ca. 1965 har han mest været beskæftiget med maling.

I.T.3.a.

Vivi Jacobsen er født den 21. juni 1944 i Odense. Hun blev gift den 7. juli 1963 i Taarnby med Allan Sjøberg, der er født den 20. marts 1941 i Sankt Markus sogn, København, som søn af Gudrun Elisabeth Sjøberg.

Bosat: Hollændervej 26, København V.

Vivi Jacobsen gik i skole i Taarnby, hvor hun i 1960 bestod mellemsko-leeksamen. Efter 1 aar paa kontor stod hun i lære som slagterekspeditrice i H.B., og indtil giftermålet var hun beskæftiget som ekspeditrice. Senere har hun været deltidsbeskæftiget.

Allan Sjøberg gik i skole i København. Han udlærtes i 1960 som maler, og efter at have været truckfører i Kastrup Lufthavn i ca. 3 aar begyndte han som aspirant paa Frederiksberg Hospital, hvor han nu er portør.

I.T.3.a.1) Stig Allan Sjøberg er født den 9. januar 1965 i Solbjerg sogn, København.

I.T.3.a.2) Bo Sjøberg er født den 22. juni 1966 i Sions sogn, København.

I.T.3.b.

Grethe Bertel Jacobsen er født den 28. februar 1955 i Taarnby.

I.T.4.

Hans Jørgen Nielsen Berthel er født den 4. april 1927 i Viborg. Han blev gift den 9. oktober 1949 i Lyngsaa med Elin Elise Jensen, der er født den 20. oktober 1924 i Brønderslev.

Bosat: Lokesvej 12, Spentrup.

Hans Jørgen Nielsen Berthel gik i skole i Viborg. Efter at have været beskæftiget ved forskelligt, bl.a. som mælkedreng, udlærtes han i 1948 som bager. Sin værnepligt aftjente han ved Søværnet, hvorpaa han var bagersvend forskellige steder, bl.a. i Aarhus. Siden 1971 har han været ansat ved Thomas Busk Rasmussen, Randers.

Elin Elise Jensen gik i skole i Brønderslev. Hun tjente som husassistent forskellige steder, og efter at have været servitrice 5 aar i Viborg var hun syerske paa Asani. I 7 aar drev hun derpaa en rulleforretning i Aarhus.

I.T.5.

Greta Bertel er født den 24. august 1932 i Viborg. Hun blev gift den 28. maj 1955 i Viborg med Bjarne Bech, der er født den 12. februar 1929 i Viborg som søn af boghandler Viggo Bech og hustru Signe Christiansen.

Bosat: Vestervangsvej 21, Viborg.

Greta Bertel gik 8 aar i skole i Viborg. Hun udlærtes i 1950 som kontorassistent, hvorpaa hun var beskæftiget som saadan forskellige steder, bl. a. ved Karl Bedsted, kartoffel en gros.

Bjarne Bech bestod i 1946 realeksamen i Viborg. Han gennemgik uddannelse til automekaniker og indkaldtes i 1950 til militærtjeneste ved Flyvevaabnet, hvorfra han hjemsendtes i 1954 som oversergent. I ca. 9 aar var han beskæftiget som redder, og i 1963 var han stationsleder, hvorpaa han bl.a. i ca. 2 aar har været vagtmester ved vagtselskabet i Aarhus. Siden 1966 har han været distributør ved Jyllands-Posten.

I.T.5.a. Inge Karin Bech er født den 24. februar 1956 i Viborg.

I.T.5.b. Niels-Ole Bech er født den 27. juni 1962 i Allingaabro, Vejlbysogn.

I.T.5.c. Birgitte Bech er født den 5. december 1967 i Viborg.

I.T.6.

Kirsten Bertel er født den 20. september 1937 i Viborg. Hun blev gift den 11. oktober 1958 i Viborg med Flemming Borath Sørensen, der er født den 6. maj 1937 i Hørup som søn af forsikringsinspektør Aage Chresten Sørensen og hustru Anna Sofie Vistesén.

Bosat: Strynøvej 9, Hammerum.

Kirsten Bertel bestod i 1954 realeksamen i Viborg. Hun udlærtes som kontorassistent i 1957 hos revisor Therkildsen, Viborg, hvor hun derefter var beskæftiget indtil giftermålet.

Flemming Borath Sørensen bestod mellemskoleeksamen i Viborg. Han udlærtes i 1957 hos Kalhave, Viborg, og aftjente sin værnepligt i Padborg, hvorpå han blev ansat ved Asani. De sidste 8 år har han været repræsentant ved Asanis afdeling i Hammerum.

I.T.6.a. Erik Georg Sørensen er født den 12. februar 1959 i Viborg.

I.T.6.b. Claus Borath Sørensen er født den 15. november 1962 i Viborg.

I.T.6.c. Michael Borath Sørensen er født den 13. november 1969 i Hammerum.

I.U.

Dødfødt pige den 18. juli 1900 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn.

I.V.

Bolette Marie Bærtel er født den 27. juli 1902 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 8. juni 1929 i Viborg. Hun blev gift den 9. september 1921 i Frederiks med Laurits Christian Nielsen. Han er født den 27. april 1896 i Resen som søn af gaardejer Simon Nielsen og hustru Kathrine Kirstine Laursen, og han døde i 1952 i Karup. Han giftede sig anden gang den 27. januar 1934 med Ella Katrine Skytte, med hvem han har børnene Ella og Tage.

Laurits Christian Nielsen aftjente sin værnepligt fra 1917 til 1918 ved sikringsstyrken, hvorfra han hjemsendtes som korporal. Efter at have dre-

vet en ejendom i ca. 3 aar havde han forskelligt arbejde, hvorpaa han var gaardejer og handelsmand.

I Bolette Marie Bårtel og Laurits Christian Nielsens ægteskab er børnene I.V.1.-I.V.3.

I.V.1.

Harry Rabis Nielsen er født den 9. juni 1922 i Høgild, Resen sogn. Han blev gift den 16. februar 1952 i Grathe, Vinderslev sogn, med Edith Marianne Hansen, der er født den 15. september 1928 i Stenrøgel, Torning sogn, som datter af Johannes Hansen og hustru Marie Kusk.

Bosat: Graamose, Engesvang.

Harry Rabis Nielsen gik i skole i Graamose. Han lærte landbruget og blev i 1958 forpagter af en ejendom, som han derpaa købte i 1965 og siden har drevet.

Edith Marianne Hansen gik i skole i Graamose. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser paa landet, bl.a. i Graamose samt paa Bøgildgaard i 6 aar.

I.V.1.a.

Karin Nielsen er født den 12. juli 1952 i Graamose, Torning sogn.

Hun bestod realeksamen i Torning og tog handelseksamen i Silkeborg. Hun gennemgik bankuddannelse i Jyske Bank i Kjellerup, hvor hun siden har været beskæftiget.

I.V.1.b.

Ketty Nielsen er født den 20. december 1953 i Graamose, Torning sogn.

Hun bestod statskontrolleret prøve for 9. klasse i Torning og blev derefter elev i Fastrups Papirhandel i Kjellerup.

I.V.1.c.

Mitha Nielsen er født den 25. juni 1959 i Graamose, Torning sogn.

I.V.1.d.

Lene Nielsen er født den 1. november 1969 i Graamose.

I.V.2.

Gunnar Rabis, der i 1964 fik navneændring fra Rabis Nielsen, er født den 12. oktober 1924 i Høgild, Resen sogn. Han blev gift den 31. august 1951 i Vi-

borg med Hedvig Sørensen, der er født den 7. februar 1930 i Viborg som datter af murer Jens Sørensen og hustru Eleonora Birthe Kirstine Kallestrup.

Bosat: Arildsvej 33, Viborg.

Gunnar Rabis bestod præliminæreksamen i Viborg. Han arbejdede en tid hjemme og var beskæftiget som landbrugsmedhjælper forskellige steder, hvorpaa han i 1945 indkaldtes til militærtjeneste i Viborg. Han fortsatte indenfor militæret og blev i 1963 premierløjtnant ved Prinsens Livregiment. - Gunnar Rabis har bl.a. faaet hæderstegn for god tjeneste ved hæren i 25 aar.

Hedvig Sørensen gik i skole i Rødding. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser, bl.a. som kokkepige hos stabslæge Hartvig Møller samt som kokkepige hos brandinspektør Nauntofte, Viborg.

I.V.2.a. Bente Rabis er født den 6. december 1952 i Viborg.

I.V.2.b. Jens Rabis er født den 1. juni 1955 i Viborg, og han døde 3 dage gammel.

I.V.3.

Milton Rabis Nielsen er født den 3. juli 1926 i Frederiks sogn. Han blev gift den 3. oktober 1947 i Viborg med Elise Kathrine Lauth, der er født den 11. februar 1928 i Grønhøj, Frederiks sogn, som datter af husmand Thomas Lauth og hustru Ane Marie Selma Augusta Pedersen.

Bosat: Fallesgaardevej 14, Grønhøj, Karup.

Milton Rabis Nielsen gik i skole i Grønhøj. Han arbejdede 3 aar som landbrugsmedhjælper og aftjente 1947-1948 sin værnepligt i Aalborg, hvorpaa han var beskæftiget i tørvemosen samt som traktorfører. I 1963 begyndte han i grusgraven i Fallesgaarde, hvor han siden 1969 har været arbejdsleder.

Elise Kathrine Lauth gik i skole i Grønhøj. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser, bl.a. som stuepige i Hald Ege.

I.V.3.a.

Anni Nielsen er født den 14. februar 1948 i Grønhøj, Frederiks sogn. Hun blev gift den 14. februar 1970 i Frederiks med Bjarne Bent Jensen, der er født den 10. december 1947 i Fallesgaarde, Dollerup sogn, som søn af husmand Sigurd Emanuel Richard Jensen og hustru Frida Olsen.

Bosat: Granvej 7, Frederiks, Karup.

Anni Nielsen gik i skole i Grønhøj og Frederiks. Hun begyndte som medhjælper i Viborg, hvor hun siden ca. 1965 har været beskæftiget som syerske.

Bjarne Bent Jensen gik i skole i Dollerup. Han lærte landbruget hjemme og var derefter beskæftiget ved forskelligt, bl.a. ca. 2 aar paa et gartneri samt hos en entreprenør i Viborg. Siden 1971 har han været civilarbejder paa flyvestation Karup.

I.V.3.b.

Nancy Nielsen er født den 1. november 1949 i Grønhøj, Frederiks sogn. Hun blev gift den 18. november 1967 i Frederiks med Egon Davidsen, der er født den 29. juli 1948 i Vroue som søn af husmand Anders Marinus Davidsen og hustru Kathrine Jakobsen.

Bosat: Mønstedvej 20, Grønhøj, Karup.

Nancy Nielsen gik i skole i Grønhøj og Frederiks. Hun tjente $\frac{1}{2}$ aar som husassistent i Karup, og efter at have været beskæftiget paa Asani i Viborg i 1 aar var hun syerske paa en tricotagefabrik i Karup.

Egon Davidsen gik i skole i Sdr. Resen og havde fra 1964 til 1965 et ophold paa Jebjerg Ungdomsskole. Han lærte landbruget i forskellige pladser og begyndte i 1967 som gravemester hos Carlo Ragner, Frederiks, hvor han siden har været beskæftiget, afbrudt af et ophold paa et aars tid i Viborg.

I.V.3.b.1) Conny Davidsen er født den 23. marts 1968 i Grønhøj, Frederiks sogn.

I.W.

Johan Bärtel Bärtel er født den 20. oktober 1903 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Han blev gift den 4. juni 1929 i Sdr. Rind med Johanne Catrine Christensen, der er født den 6. oktober 1908 i Bælum.

Bosat: Ilskov, Sunds.

Johan Bärtel Bärtel lærte landbruget hjemme og var beskæftiget paa forskellige gaarde. Efter at have haft en ejendom i Sdr. Rind købte han i 1935 sin nuhavende ejendom i Ilskov.

Johanne Catrine Christensen tjente paa forskellige gaarde.

I ægteskabet er børnene I.W.1.-I.W.3.

I.W.1.

Hans Christensen Bärtel er født den 25. oktober 1928 i Aarhus, og han døde den 6. april 1964 i Glostrup.

Hans Christensen Bårtel gik i skole i Ilskov. Han tjente en kort tid ved landbruget og gennemgik derpaa uddannelse til frisør i Aarhus, hvorpaa han arbejdede som svend i København. Indtil sin død drev han en frisørforretning i Ll. Værløse.

I.W.2.

Oda Christensen Bårtel er født den 24. februar 1933 i Sdr. Rind, og hun døde den 14. juni 1962 i Herning.

Oda Christensen Bårtel gik i skole i Ilskov. Hun tjente ca. 1 aar som husassistent og var derefter beskæftiget paa en fabrik, hvorpaa hun rejste til Canada med sin tilkommende mand. Hun vendte 10 aar senere tilbage til Danmark.

I.W.3.

Vitta Bårtel er født den 2. juli 1941 i Ilskov. Hun blev gift den 11. juni 1962 i Ilskov med Mathias Pedersen Christensen, der er født den 27. januar 1935 i Sommersted som søn af radioforhandler Toje Christensen og hustru Dortehea Pedersen.

Bosat: Toftegaardsvej 6, Hammerum.

Vitta Bårtel gik i skole i Ilskov. Hun var beskæftiget 2 aar ved husgering, hvorpaa hun var syerske til giftermålet.

Mathias Pedersen Christensen gik 8 aar i skole i Sommersted. Han stod i købmandslære hos faderen samt i Lunderskov Brugsforening, hvor han udlærtes og arbejdede 1 aar som kommis. Sin værnepligt aftjente han i Odense, Haderslev samt i Itzehoe, hvorefter han blev kommis i Herning, hvor han i ca. 10 aar var beskæftiget paa kontor. Han gennemgik nu uddannelse paa arbejdslederskolen, og er nu beskæftiget som bogholderiassistent.

I.W.3.a. Steffen Christensen er født den 7. august 1967 i Hammerum.

I.W.3.b. Louise Christensen er født den 29. maj 1971 i Herning.

I.X.

Frederikke Margrethe Bårtel er født den 22. marts 1905 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Hun blev gift den 12. februar 1929 i Viborg med Thorvald Niels Peter Nielsen, der er født den 2. december 1901 i Viborg som søn af murer Morten Nielsen og hustru Maren Nielsen.

Bosat: Røddingvej 1, Viborg.

Frederikke Margrethe Bårtel gik i skole i Grønhøj. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser, bl.a. i Viborg, ligesom hun i 1 aar var beskæftiget i en bagerforretning paa Sjælland.

Thorvald Niels Peter Nielsen gik i skole i Viborg. Han udlærtes som murer hos faderen og begyndte som 18-aarig som selvstændig murermester.

I ægteskabet er børnene I.X.1.-I.X.2.

I.X.1.

Poul Erik Bårthel Nielsen er født den 18. september 1929 i Viborg. Han blev gift den 30. november 1957 i Limhamn, Sverige, med Ellen Graver, der er født den 9. januar 1937 i Viborg som datter af konditor Peter Gustav Borresmidt Graver og hustru Amalie Sørine Margrethe Christensen.

Bosat: Holstebrovej 159, Ravnstrup, Viborg.

Poul Erik Bårthel Nielsen gik i skole i Viborg. Han lærte landbruget i forskellige pladser, bl.a. i Holland og Sverige. Sin værnepligt aftjente han 1950-1951 i Randers, og efter at have været traktorfører i bl.a. Norge samt opholdt sig 1 aar paa Island stod han i lære som skibsbygger i Sverige. Siden 1968 har han været beskæftiget som smed- og maskinarbejder, fra 1970 ved Frigor Køleanlæg, Viborg.

Ellen Graver gik i skole i Overlund og havde desuden i 1952 et ophold paa Taarupgaard Ungdomsskole. Hun tjente som husassistent, bl.a. 1 aar paa Rindsholm Mølle, og var i 3 aar sygemedhjælper paa Folkekuren i Hald. Efter at have arbejdet 2 aar paa en tekstilfabrik i Sverige er hun nu hjemmehjælper.

I.X.1.a. Susanne Nielsen er født den 28. december 1959 i V. Klagstorp, Sverige.

I.X.1.b. Mikael Jan Nielsen er født den 31. oktober 1961 i V. Klagstorp.

I.X.2.

Svend Aage Bårthel Nielsen er født den 22. april 1931 i Viborg. Han blev gift den 16. februar 1957 i Odense med Ingrid Elisabeth Brandt, der er født den 13. juli 1937 i Lindved, Stenløse sogn, som datter af skibsværftsarbejder Peter Christian Jensen Brandt og hustru Mathilde Kathrine Nielsen.

Bosat: Svendsgade 4, Odense.

Svend Aage Bårthel Nielsen gik i skole i Viborg. Han udlærtes som gart-

ner i Viborg og arbejdede ca. 1 aar som gartner i Norge. Sin værnepligt aftjente han 1952-1953 i Aalborg og Tyskland hvorpaa han var beskæftiget forskellige steder, bl.a. i Karup og Broby. Fra 1958 til 1961 var han kirkegaardsgartner, og han er nu ansat ved Odense Kommunes Kirkegaardsforvaltning.

Ingrid Elisabeth Brandt gik i skole i Bolbro, hvor hun i 1955 bestod realeksamen. Hun tjente ca. 2 aar som husassistent indtil giftermålet.

I.X.2.a. Bo Bärthel Nielsen er født den 12. august 1957 i Odense.

I.X.2.b. Marianne Bärthel Nielsen er født den 19. oktober 1959 i Odense.

I.Y.

Anton Marinus Bärtel er født den 12. april 1906 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Han blev gift den 7. juli 1934 i Vorde med Karla Marie Jensen, der er født den 27. august 1916 i Fiskbæk som datter af Jens Jensen og hustru Dortehea Jensen.

Bosat: Klostervænget 12, Viborg.

Anton Marinus Bärtel gik i skole i Grønhøj. Han tjente ved landbruget, afbrudt af militærtjeneste 1927 i Viborg, hvorpaa han arbejdede 10 aar ved dræning. Senere blev han ansat ved fjernvarmen i Viborg.

Karla Marie Jensen gik i skole i Fiskbæk. Hun tjente som husassistent forskellige steder indtil giftermålet.

I ægteskabet er børnene I.Y.1.-I.Y.2.

I.Y.1.

Tage Bärtel, der er taxivognmand, er født den 12. december 1934 i Viborg. Han er gift med Anni.

Bosat: Skolegade 17, Valby.

I.Y.2.

Doris Bärtel er født den 3. november 1936 i Viborg. Hun blev gift den 24. april 1954 i Tapdrup med Kristen Odsgaard Nielsen, der er født den 25. oktober 1928 i Tapdrup.

Bosat: Vammen, Viborg.

Kristen Odsgaard Nielsen er gaardejer.

I.Y.2.a. Bodil Laura Odsgaard Nielsen er født den 30. august 1954 i Tapdrup.

I.Y.2.b. Helle Irene Odsgaard Nielsen er født den 24. september 1961 i Grauballe, Svostrup sogn.

I.Z.

Emilie Kristence Danie Bärtel er født den 7. juli 1907 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Hun blev gift den 28. august 1933 i Viborg med Kristian Stefanus Pedersen, der er født den 17. oktober 1905 i Grinderslev som søn af Peder Kristian Pedersen og hustru Karen Steffensen.

Bosat: Mønsted, Viborg.

Emilie Kristence Danie Bärtel gik i skole i Grønhøj. Hun tjente som husassistent, bl.a. 7 aar hos Johs. Nielsen, Viborg.

Kristian Stefanus Pedersen gik i skole i Mogenstrup. Han lærte landbruget hjemme og købte en ejendom i Mønsted, som han drev i 40 aar.

I ægteskabet er børnene I.Z.1.-I.Z.2.

I.Z.1.

Anny Pedersen er født den 8. februar 1934 i Viborg. Hun blev gift den 21. maj 1956 i Mønsted med Peder Ove Bregendahl Dalsgaard, der er født den 12. februar 1924 i Toftum, Mønsted sogn, som søn af murer Peder Bregendahl Dalsgaard og hustru Kirstine Mulvad Olsen.

Bosat: Mønsted, Viborg.

Anny Pedersen gik i skole i Mønsted. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser indtil giftermålet.

Peder Ove Bregendahl Dalsgaard gik i skole i Mønsted. Han lærte landbruget i forskellige pladser og aftjente fra 1946 til 1947 sin værnepligt i Viborg, hvorpaa han i 1956 købte sin nuhavende ejendom i Mønsted. Fra 1954 til 1970 havde han desuden en ornecentral.

I.Z.1.a. Eilif Bregendahl Dalsgaard er født den 26. august 1956 i Mønsted.

I.Z.1.b. Bodil Bregendahl Dalsgaard er født den 28. juni 1958 i Mønsted.

I.Z.1.c. Jørgen Bregendahl Dalsgaard er født den 10. december 1959 i Mønsted.

I.Z.1.d. Jonna Bregendahl Dalsgaard er født den 1. november 1963 i Mønsted.

I.Z.2.

Bente Marie Pedersen er født den 28. november 1945 i Mønsted. Hun blev gift den 26. februar 1966 i Mønsted med Ib Henriksen, der er født den 11. februar 1940 i Stoholm som søn af slagter Henrik Henriksen og hustru Klara Kirstine Olivia Jensen.

Bosat: Mønsted, Viborg.

Bente Marie Pedersen gik 8 aar i skole i Mønsted og Viborg. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser og har været syerske paa Eden Skjortefabrik i Viborg, ligesom hun har været beskæftiget i Roskilde.

Ib Henriksen gik i skole i Stoholm. Han udlærtes i 1959 som maler i Viborg og arbejdede 10 aar som svend, bl.a. 4½ aar i Roskilde. Sin værnepligt aftjente han 1959-1960 i Padborg, og siden 1969 har han været selvstændig maler i Mønsted.

I.Z.2.a. René Henriksen er født den 29. juni 1966 i Mønsted.

I.Z.2.b. Mogens Henriksen er født den 29. juni 1970 i Mønsted.

I.Æ.

Ejnar Bårtel er født den 11. april 1909 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn. Han blev gift den 17. marts 1936 i Hersom med Mary Asta Kristine Nielsen, der er født den 14. september 1912 i Hærup, Klejtrup sogn.

Bosat: Batum Nørhede, Viborg.

Ejnar Bårtel gik i skole i Grønhøj. Han lærte landbruget og var beskæftiget forskellige steder indtil giftermålet, hvorpaa han i 8 aar havde en ejendom paa Vindum Hede. Fra 1946 til 1956 drev han en ejendom ved Hvidding, samtidig med at han havde mælkekørsel til Hammershøj Mejeri. Efter at have været beskæftiget ved forskelligt har han siden 1969 været murerarbejdsmand.

Mary Asta Kristine Nielsen gik i skole i Hersom. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser indtil giftermålet, og fra 1962 til ca. 1969 var hun ansat ved Randers Reb. Efter 1 aar paa Folkekuren i Hald Ege har hun siden 1970 været beskæftiget paa Søndermarkens Plejehjem.

I ægteskabet er børnene I.Æ.1.-I.Æ.5.

I.Æ.1.

Elly Bårtel er født den 7. maj 1936 i Hersom. Hun blev gift den 5. novem-

ber 1955 i Vorning med Svend Erik Carlsen, der er født den 5. oktober 1927 i Jelstrup, Havbro sogn, som søn af husmand Kresten Carlsen og hustru Aino Emilie Leino.

Bosat: Vorning, Hammershøj.

Elly Bårtel gik i skole i bl.a. Vindum og Hvidding. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser indtil giftermålet og begyndte senere paa en systue i Viborg. Efter at have arbejdet 2½ aar ved Randers Reb har hun siden 1969 været ansat paa Randers Fjerkræslagteri.

Svend Erik Carlsen gik i skole i Havbro. Han var landbrugsmedhjælper forskellige steder, afbrudt af militærtjeneste 1948 i Slagelse, hvorpaa han i 3 aar var fodermester paa Lundagergaard. Fra 1958 til 1966 drev han en ejendom paa 19 tdr. land i Vorning, og efter at have været murerarbejdsmand er han nu specialarbejder paa Ørum Maskinfabrik.

I.Æ.1.a. Benny Carlsen er født den 10. februar 1956 i Vorning.

I.Æ.2.

Erik Bårtel er født den 16. oktober 1937 i Overlund, Asmild sogn. Han blev gift den 17. april 1965 i Faarup med Tove Kramer Kristensen, der er født den 9. november 1943 i Faarup som datter af teglbrænder Kresten Nørholm Kristensen og hustru Jenny Kramer.

Bosat: Parkvej 42, Køge.

Erik Bårtel gik bl.a. i skole i Vindum og Hvidding. Han var beskæftiget som landbrugsmedhjælper forskellige steder, og efter ca. 1 aar som hestepasser i Oslo, Norge, aftjente han 1957-1958 sin værnepligt i Viborg. I 2 aar arbejdede han paa en trævarefabrik i Langaa, og fra 1960 til 1967 var han ansat ved Nordisk Kabel- og Traadfabrikker, Glostrup. Han er nu betonarbejder ved Larsen & Nielsen, Glostrup.

Tove Kramer Kristensen gik i skole i Faarup. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser og var fra 1960 til 1969 ansat paa en systue i København.

I.Æ.2.a. Helle Kramer Bårtel er født den 10. juni 1969 i Køge.

I.Æ.3.

Inga Helene Bårtel er født den 1. juli 1942 i Vindum. Hun blev gift den 30.

juli 1960 i Vorning med Evind Verner Kristensen, der er født den 13. april 1935 i Mundelstrup, Faarup sogn, som søn af pottemager Jens Karl Kristensen og hustru Julie Kathrine Elisabeth Knudsen. Ægteskabet blev ophævet i 1972.

Bosat: Brobergparken 47, Egaa.

Inga Helene Bårtel gik i skole i Hvidding. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser og har derefter været beskæftiget ved forskelligt, bl.a. 1½ aar paa en maskinfabrik. I 1971 tog hun erhvervskørekort til hyrevogn, hvorpaa hun i ca. 3 maaneder var taxichauffør. Hun har siden været selvstændig taxivognmand.

Evind Verner Kristensen gik i skole i Faarup. Han udlærtes i 1955 som maskinarbejder ved H. Agerskov, hvor han siden har været beskæftiget, afbrudt af militærtjeneste 1956-1958 i Karup.

I.E.3.a. Susanne Elisabeth Kristensen er født den 30. november 1960 i Mundelstrup, Faarup sogn.

I.E.3.b. Lars Erik Kristensen er født den 26. april 1962 i Mundelstrup.

I.E.3.c. Majbrit Solvej Kristensen er født den 1. december 1964 i Røved, Ødum sogn.

I.E.3.d. Dorthe Lise Kristensen er født den 10. marts 1967 i Røved.

I.E.4.

Henning Bårtel er født den 24. juli 1948 i Hvidding, Vorning sogn, og han døde den 18. maj 1949.

I.E.5.

Jette Kirsten Bårtel er født den 18. september 1952 i Hvidding, Vorning sogn.

Bosat: Gravene 41, Viborg.

Jette Kirsten Bårtel gik 8 aar i skole i bl.a. Hvidding, Vorning og Hammershøj. Fra 1967 til 1968 var hun elev paa Vivild Ungdomsskole, hvorpaa hun dels var husassistent og dels ekspeditrice hos bager Svend Aa. Nielsen, Krstrup. Efter at have været husassistent i Spentrup var hun ekspeditrice hos købmand Aarup Jørgensen, Randers, og hun er nu ekspeditrice i en manufakturforretning i Viborg.

I.Ø.

Erik Bårtel er født den 6. juni 1910 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 13. januar 1911 samme sted.

I.AA.

Philip Frederik Bertel er født den 26. marts 1912 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 12. november 1971 i Viborg. Han blev gift den 21. juli 1935 i Sdr. Rind med Mary Mathilde Christensen Lund, der er født den 12. oktober 1912 i Vindum som datter af gaardejer Niels Chr. Christensen Lund og hustru Madssine Sørensen.

Bosat: Niels Bugges Vej 9, Hald Ege, Viborg.

Philip Frederik Bertel gik i skole i Frederiks. Han lærte landbruget i forskellige pladser, bl.a. hos sin tilkommende svigerfader, og aftjente 1931-1932 sin værnepligt i Næstved. Efter at have været arbejdsmand var han beskæftiget ved forskelligt.

Mary Mathilde Christensen Lund gik i skole i Sdr. Rind. Hun lærte husgerning hjemme, hvor hun opholdt sig indtil giftermålet.

I ægteskabet er børnene I.Aa.1.-I.Aa.2.

I.AA.1.

Niels Lund Bertel er født den 1. november 1935 i Middelhede, Sdr. Rind sogn. Han blev gift den 27. august 1966 i Hasseris med Helga Ingelise Jensen, der er født den 31. oktober 1943 i Hjedsbæk, Suldrup sogn, som datter af fabriksarbejder Rich. Peder Jensen og hustru Kristine Laurenze Pedersen.

Bosat: Valmuevej 4, Kaas, Aabybro.

Niels Lund Bertel gik i skole i Dollerup. Han var beskæftiget ved landbruget forskellige steder, hvorpaa han i 1955 aftjente sin værnepligt i Aalborg. Efter at have været beskæftiget 2½ aar paa en tricotagefabrik i København samt bl.a. 3 aar paa cementfabrik i Aalborg havde han forskelligt arbejde, og han er nu maskinfører paa Standard Sækkefabrik.

Helga Ingelise Jensen gik i skole i Skalborg. Hun tjente 1 aar som husassistent og var derefter beskæftiget 5½ aar i forretning, bl.a. købmandsforretning og blomsterforretning. Senere arbejdede hun 2½ aar ved C.W. Obel, og hun er nu fabriksarbejder i Kaas.

I.AA.1.a. Marianne Lund Bertel er født den 20. oktober 1966 i Kaas, Jetsmark sogn.

I.AA.1.b. Torben Lund Bertel er født den 22. marts 1969 i Kaas.

I.AA.2.

Kurt Lund Bertel er født den 10. december 1936 i Stanghede, Dollerup sogn. Han blev gift den 8. november 1958 i Viborg med Birgit Laursen, der er født den 13. februar 1939 som datter af Gustav Laursen og hustru Hilda Larsen.

Bosat: Hindbærvej, Viborg.

Kurt Lund Bertel gik i skole i Dollerup. Han var beskæftiget ved landbruget og aftjente 1955 sin værnepligt i Viborg, hvorpaa han siden har været beskæftiget som trædrejer.

Birgit Laursen gik i skole i Viborg. Hun tjente en tid som husassistent og var derefter beskæftiget som ekspeditrice og kassedame.

I.AA.2.a. Jette Lund Bertel er født den 11. februar 1959 i Viborg.

I.AA.2.b. Ryan Lund Bertel er født den 4. december 1960 i Viborg.

II. Ane Margrethe Berdel

er født den 17. februar 1848 i Sandkjær gaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 5. september 1941. Hun blev gift den 17. februar 1874 med Jacob Hermann. Han er født den 17. maj 1848 som søn af landmand i Firehuse Andreas Hermann og hustru Marie Philbert, og han døde den 9. november 1908.

Jacob Hermann var murer og landmand i Frydendal, Viborg Vestermark.

I ægteskabet er børnene II.A.-II.E.

II.A.

Marie Hermann er født den 5. juli 1874, og hun døde den 1. april 1940 i København.

II.B.

Susanne Georgine Hermann er født den 29. januar 1877, og hun døde den 2. oktober 1957. Hun blev gift den 5. december 1909 med Christian Alfred Christensen. Han er født den 24. september 1880 i Nørresundby, og han døde den 9. december 1953.

Christian Alfred Christensen var urmager og bosat St. Annagade 9, København.

I ægteskabet er børnene II.B.1.-II.B.2.

II.B.1.

Heda Margrethe Hermann Christensen er født den 1. november 1910, og hun døde den 18. april 1930.

II.B.2.

Benny Tage Hermann Christensen er født den 21. juli 1912, og han døde den 1. december 1929.

II.C.

Andreas Hermann er født den 24. april 1880. Han blev gift den 21. april 1910 med Oline Marie Olesen. Hun er født den 26. februar 1884 i København, og hun døde den 11. juli 1964.

Andreas Hermann, der har været afdelingschef, har udarbejdet en stamtav-

le for efterkommere efter Philip Hermann, der i 1760 indvandrede til Danmark fra Pfalz.

I ægteskabet er sønnen II.C.1.

II.C.1.

Leo Hermann er født den 21. oktober 1913. Han blev gift den 14. juni 1939 med Grethe Bergsøe, der er født den 12. juni 1914 i København.

Bosat: Ingolfs Allé 57, København S.

Loe Hermann er læge.

II.C.1.a.

Jesper Hermann er født den 14. januar 1941 i Gentofte. Han blev gift den 11. august 1970 i Svaneke med Karen Wraae, der er født den 29. august 1935 i Køge som datter af skotøjshandler Emil Wraae og hustru Lonny Agnethe Cramer Frølick.

Bosat: Korinthvej 7, København S.

Jesper Hermann gik i skole i Sundby og bestod i 1960 studentereksamen. I 1967 dimitteredes han som læge fra Københavns Universitet, og han indkaldtes til militærtjeneste ved Søværnet, hvorfra han hjemsendtes som søløjtnant af 2. grad. Efter at have været læge ved Sundby Hospital har han siden 1972 været kredslege i København.

Karen Wraae bestod i 1955 studentereksamen i Roskilde. Hun gennemgik uddannelse til lægesekretær, og efter i 2 aar at have været ansat ved Aarhus Amts Sygehus var hun i 12 aar lægesekretær paa Sundby Hospital.

II.C.1.a.1) Jakob Hermann er født den 29. oktober 1971 i København.

II.C.1.b.

Mikkel Hermann er født den 24. august 1945 i Munke-Bjergby. Han blev gift i København med Dorrit Garde Jørgensen, der er født den 6. november 1946 i Sankt Markus sogn, København.

Bosat: Gyldenlundsvej 14, Charlottenlund.

Mikkel Hermann bestod i 1964 studentereksamen fra Østre Borgerdyd Skole, København. Han gennemgik uddannelse til læge paa Københavns Universitet og er nu beskæftiget som saadan.

Dorrit Garde Jørgensen er fritidspædagog.

II.C.1.c.

Mette Hermann er født den 1. marts 1947 i Munke-Bjergby. Hun er gift med Lars Mikael Ivarsson, der er født den 8. november 1944 i Sankt Johannes sogn, København, som søn af pibemager Karl Ingvar Sixten Ivarsson og hustru Ruth Signe Persson.

Bosat: Taastrup Overdrev, Klippinge.

Mette Hermann er børnehavepædagog, og Lars Mikael Ivarsson er pibemager.

II.C.1.c.1) Camilla Ivarsson er født den 29. april 1972 i Fakse sogn.

II.D.

Johan Georg Jacob Hermann er født den 4. januar 1883. Han blev gift den 9. november 1909 med Ane Johanne Nielsen. Hun er født den 3. juli 1888 i Vroue, og hun døde den 29. januar 1971 paa Viborg Sygehus.

Bosat: Solbakken, Viborg Vestermark.

Johan Georg Jacob Hermann lærte landbruget og overtog i 1909 faderens gaard Frydendal paa Viborg Vestermark. Denne drev han til ca. 1919, da han overtog svigerfaderens gaard Marthinesminde, som han havde til 1942, hvorpaa den blev overdraget til sønnen Christen.

I ægteskabet er børnene II.D.1.-II.D.4.

II.D.1.

Jacob Hermann er født den 6. august 1910 i Viborg. Han blev gift første gang den 23. maj 1937 med Margrethe Larsen, der er født den 27. oktober 1912 i Viborg som datter af snedkermester Lars Larsen og hustru Mette Marie. Ægteskabet opløstes, og han giftede sig anden gang den 18. april 1953 med Catharina Plass, der er født den 1. oktober 1921 i Stockholm.

Bosat: Svollinggaard, Husby, Ulfborg.

Jacob Hermann gik i skole i Viborg, hvor han desuden havde ophold paa ungdomsskole. Han udlærtes som møbelsnedker i Viborg og gennemgik derefter Kunsthaandværkerskolen i København samt kunstakademiskolen. Efter at have været møbelarkitekt i København var han snedkermester i Viborg og lærer paa Teknisk Skole, ligeledes i Viborg. En tid var han nu lærer paa Kunsthaandværkerskolen i København, og han begyndte derefter en eksport af træskulpturer. Siden 1966 har han haft værksted og udstilling af træskulpturer og malerier i Husby.

Margrethe Larsen er laboratorieassistent.

II.D.1.a.

Kirsten Hermann er født den 16. marts 1942 i Viborg. Hun blev gift den 25. august 1963 i Asmild med Jørn Barentzen, der er født den 25. januar 1940 i Sankt Johannes sogn, Aarhus, som søn af værkfører Herman Barentzen og hustru Karla Larsen Christiansen.

Bosat: Saralyst Allé 14, Højbjerg.

Kirsten Hermann bestod i 1961 studentereksamen i Viborg. I 1967 dimitteredes hun som cand. scient. fra Aarhus Universitet, og efter at have været amanuensisvikar ved Aarhus Universitet har hun siden 1968 været adjunkt ved Marselisborg Gymnasium.

Jørn Barentzen bestod i 1958 studentereksamen i Aarhus. Han dimitteredes i 1963 som mag. scient. fra Aarhus Universitet med astronomi som hovedfag. Efter at have været amanuensis i astronomi samt lektor ved Aarhus Universitet har han siden 1971 været adjunkt ved Aarhus Statsgymnasium og lektor i astronomi ved Aarhus Universitet.

II.D.1.a.1) Lars Barentzen er født den 9. november 1967 i Højbjerg.

II.D.1.a.2) Steen Barentzen er født den 5. marts 1971 i Aarhus.

II.D.1.b.

Eva Hermann er født den 25. april 1954 i Ørslevkloster.

II.D.2.

Ellen Marie Hermann er født den 6. august 1910 i Viborg, og hun døde den 5. februar 1968 i Viborg. Hun blev gift den 25. september 1932 i Viborg med Mads Jensen, der er født den 8. juni 1896 i Ravnstrup som søn af gaardejer Mads Jensen og hustru Jensine Jensen.

Bosat: Vesterbrogade 22, Viborg.

Ellen Marie Hermann var elev paa Teknisk Skole, Handelsskolen samt en højskole.

Mads Jensen lærte landbruget og var fra 1923 til 1965 ejer af Transigaard paa Viborg Vestermark, hvorefter den afstodes til sønnen Johannes.- Han har været medlem af menighedsraadet samt bl.a. medlem af bestyrelsen for Viborg Andelsmejeri.

II.D.2.a.

Johannes Jensen er født den 31. august 1933 i Viborg. Han blev gift den 20. juli 1960 i Redsted med Jytte Spanggaard Kristensen, der er født den 30.

september 1941 i Redsted som datter af gaardejer Karl Spanggaard Kristensen og hustru Signe Riis Kristensen.

Bosat: Transiggaard, Viborg.

Johannes Jensen gik i skole 8 aar i Viborg. Han lærte landbruget hjemme og havde i 1950 et ophold paa Vestbirk Højskole. Sin værnepligt aftjente han fra 1953 til 1954 i Aarhus, og i 1956 var han elev paa Asmildkloster Landbrugsskole. I 1965 overtog han faderens ejendom, der er paa 75 tdr. land.

Jytte Spanggaard Kristensen gik i skole i Redsted og var fra 1956 til 1957 elev paa Salling Ungdomsskole. Hun tjente som husassistent i Vejer-slev og Fly, hvorpaa hun fra 1959 til 1960 besøgte Viborg Gymnastikhøjskole.

II.D.2.a.1) Anette Jensen er født den 30. december 1960 i Transiggaard, Viborg søndre sogn.

II.D.2.a.2) Karen Jensen er født den 7. april 1964 i Transiggaard.

II.D.2.a.3) Flemming Jensen er født den 10. februar 1967 i Transiggaard.

II.D.2.b.

Inger Jensen er født den 27. september 1936 i Viborg. Hun blev gift den 9. september 1961 i Viborg med Aage Braae, der er født den 31. januar 1935 i Mellerup som søn af gaardejer Gunner Braae og hustru Bertha Sørensen.

Bosat: Ommestrupgaard, Mørke.

Inger Jensen bestod i 1952 præliminæreksamen i Viborg. I 1953 var hun elev paa Viborg Gymnastikhøjskole, i 1955 paa Lundbæk Landbrugsskole og i 1956 paa Søhus Husholdningsskole. Hun tjente som husassistent, og efter et ophold paa en landbrugsskole i 1958 var hun i 1959 lærer paa Støvring Højskole, hvorpaa hun i 1960 gennemgik et lærerkursus i Askov. Efter at have været lærer paa Gymnastikhøjskolen i Viborg var hun lærer paa Vestbirk Højskole.

Aage Braae gik i skole i Mellerup, hvor han desuden havde et ophold paa ungdomsskolen. Han lærte landbruget hjemme og var fra 1953 til 1954 elev paa Viborg Gymnastikhøjskole samt fra 1957 til 1958 elev paa Asmildkloster Landbrugsskole. Sin værnepligt aftjente han 1954-1955 som garder, og fra 1961 til 1967 havde han en ejendom i Støvring. Han har siden drevet Ommestrupgaard, der er paa 125 tdr. land.

II.D.2.b.1) Ellen Marie Braae er født den 4. marts 1965 i Støvring.

II.D.2.b.2) Birgitte Braae er født den 22. juli 1969 i Ommestrupgaard, Mørke sogn.

II.D.3.

Svend Jeppe Hermann er født den 17. november 1916 i Viborg. Han blev gift den 29. september 1940 i Viborg med Ruth Brinckmeyer Jensen, der er født den 8. juni 1908 i Frederikshavn som datter af kaptajn Anders Chr. Vilhelm Jensen og hustru Hilda Brinckmeyer.

Bosat: Christen Erichsøns Vej 15, Viborg.

Svend Jeppe Hermann gik i skole i Viborg. Han udlærtes i 1935 som urmager og var derefter svend forskellige steder, bl.a. i Magasin, København. I 1939 opholdt han sig i Italien, og i 1940 etablerede han forretning i Viborg, hvor han i 1943 paabegyndte en fabrikation af barometre. Denne virksomhed drev han til 1947, og siden 1948 har han haft specialforretning for optik og fabrikation af taarnure. I 12 aar har han desuden drevet Faller Skovhus, der er paa 106 tdr. land, heraf 42 tdr. land skov. Gaarden afstod i 1971 til sønnen Axel.

II.D.3.a.

Hans Hermann er født den 24. august 1941 i Viborg.

Bosat: Mathiasgade 36, Viborg.

Hans Hermann gik i skole i Viborg. Han udlærtes som urmager hos faderen og aftjente sin værnepligt i Varde samt i Nørresundby. Han har siden været medindehaver af urmagerforretningen Svend Hermann og Søn, Sct. Mathiasgade, Viborg.

II.D.3.b.

Jette Hermann er født den 29. juni 1943 i Hald Ege, Dollerup sogn. Hun blev gift den 27. december 1970 i Viborg med Kel Holm, der er født den 8. juni ca. 1927 paa Grønland. (Se supplement).

II.D.3.c.

Axel Hermann er født den 14. juli 1945 i Hald Ege, Dollerup sogn. Han blev gift den 15. januar 1972 i Bislev med Birgith Karoline Kristensen, der er født den 4. marts 1947 i Holmager, Bislev sogn, som datter af gaardejer

Edvard Kristensen og hustru Helga Bach.

Bosat: Falle Skovhus, Fallevej 62, Viborg.

Axel Hermann er gaardejer.

II.D.3.d.

Grethe Hermann er født den 17. april 1951 i Viborg.

Bosat: Helgenæsgade 15, Aarhus C.

Grethe Hermann bestod studentereksamen i Viborg og studerer nu jura ved Aarhus Universitet.

II.D.4.

Christen Hermann er født den 21. juni 1920 i Viborg. Han blev gift den 20. september 1942 i Viborg med Vera Mathine Olesen, der er født den 11. januar 1914 som datter af baneformand Martin Olesen og hustru Herta Hartvigsen.

Bosat: Marthinesminde, Vennershaabvej, Viborg.

Christen Hermann gik i skole i Viborg. Han lærte landbruget forskellige steder og var i 1938 elev paa Vallekilde Højskole. Sin værnepligt aftjente han i Kompedallejren, og i 1942 overtog han sin fødegaard, der er paa 30 tdr. land.

Vera Mathine Olesen gik i skole i Vejle og Grejs. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser, afbrudt af et ophold paa Hadsten Husholdningsskole. Hun var desuden ekspeditrice i Vejle Frøhandel.

II.D.4.a.

Georg Hermann, der er atomfysiker, er født den 9. juni 1943 i Viborg.

II.D.4.b.

Carsten Hermann, der er lærer, er født den 30. januar 1946 i Viborg.

II.D.4.c.

Hanne Hermann, der er teknisk tegner, er født den 25. december 1949 i Viborg.

II.D.4.d.

Else Hermann, der er elev i 3.G., er født den 12. januar 1952 i Viborg.

II.E.

Jacob Christoffer Frederik Hermann er født den 20. marts 1885 i Viborg, og han døde den 4. juni 1971 i Aalborg. Han blev gift den 1. marts 1912 i Viborg med Anna Frederiksen, der er født den 1. marts 1890 i Viborg.

Jacob Christoffer Frederik Hermann var elektromekaniker.

I ægteskabet er børnene II.E.1.-II.E.6.

II.E.1.

Anna Margrethe Hermann er født den 19. januar 1913 i Aalborg. Hun blev gift den 23. maj 1942 i Aalborg med William Lauridsen, der er født den 2. december 1914 i Ringsted som søn af sporvejsfunktionær William Hans Konrad Jacobinius Lauridsen og hustru Rose Kristine Margrethe Pedersen.

Bosat: Tofteledet 5, Herlev.

Anna Margrethe Hermann gik i skole i Vejgaard. Hun tjente som husassistent forskellige steder indtil giftermålet.

William Lauridsen gik i Hans Tausens Gades Skole i København. Han udlærtes i 1933 som baker og var beskæftiget ved dette 1 aar, hvorpaa han indtil 1963 var havnearbejder, afbrudt af militærtjeneste i Holbæk 1940. Han blev derefter specialarbejder i smedeb Branchen.

II.E.1.a.

Lisbeth Lauridsen er født den 15. august 1942 i Sankt Markus sogn, København. Hun blev gift den 20. oktober 1962 i Hvidovre med Niels Ejvin Fæster, der er født den 28. juni 1937 paa Frederiksberg som søn af civilingeniør Arne Chr. Wilhelm Fæster og hustru Grete Ørsnes.

Bosat: Ludvig Hegners Allé 37, Taastrup.

Lisbeth Lauridsen bestod i 1959 realeksamen i Hvidovre. Hun tog handels-eksamen fra Frederiksberg Handelsgymnasium, og efter at have været kontor-assistent var hun indtil 1966 advokatsekretær forskellige steder.

Niels Ejvin Fæster bestod i 1953 realeksamen i Sorø. Han udlærtes i 1956 ved Ø.K. og aftjente sin værnepligt i bl.a. Høvelte og Tyskland. Efter at have været ansat ved Ø.K. blev han overflyttet til Ø.K.s medicinfirma Du-mex, hvor han var fuldmægtig indtil 1965. En tid drev han en gros virksomhed, hvorpaa han startede Fæster Offset som han nu er direktør for.

II.E.1.a.1) Birgitte Fæster er født den 3. maj 1967 i Glostrup.

II.E.1.a.2) Martin Fæster er født den 3. januar 1969 i Glostrup.

II.E.1.b.

Gert Lauridsen er født den 26. november 1944 i Frederiksholm sogn, København. Han blev gift den 20. december 1969 i Glostrup med Helga Babette Schwedler, der er født den 11. februar 1947 i Hilden Rhinland, Tyskland, som datter af brygger Fritz Schwedler og hustru Barbara Kaalb.

Bosat: Ole Rømers Vej 34, Taastrup.

Gert Lauridsen bestod i 1961 realeksamen i Hvidovre. Han stod i handelslære ved Ø.K. og aftjente fra 1964 til 1965 sin værnepligt i Høvelte, hvorpaa han besøgte Middelfart Højskole. Efter et ophold i Tyskland blev han elev paa Blaagaard Seminarium, hvorfra han i 1971 dimitteredes som lærer, og han er nu ansat som lærer i Herstederne.

Helga Babette Schwedler bestod realeksamen i Solinge, Tyskland. Hun udlærtes i 1967 som sygeplejerske og havde et ophold paa en højskole, hvorpaa hun i 1 aar var sygeplejerske i Düsseldorf. I 1968 kom hun til Danmark, hvor hun tog autorisation som sygeplejerske, og hun er nu operationssygeplejerske i Glostrup.

II.E.1.b.1) Ragna Lauridsen er født den 3. marts 1970 i Glostrup.

II.E.1.c.

Svend Lauridsen er født den 2. marts 1946 i Frederiksholm sogn, København.

Bosat: Hvissingevej 59, Glostrup.

Svend Lauridsen bestod realeksamen i Hvidovre. Han udlærtes i 1968 som klejnsmed i Vanløse og blev i 1969 elev paa Københavns Teknikum, hvorfra han i 1972 dimitteredes som maskiningeniør. Han har siden været ansat i firmaet Odin Clorius A/S.

II.E.1.d.

Edith Lauridsen er født den 14. marts 1949 i Sankt Stefans sogn, København. Hun blev gift den 9. maj 1970 i Herlev med Poul Christian Bruun, der er født den 13. august 1948 i Avedøre som søn af købmand Svend Aage Bruun og hustru Ebba Mathilde Petersen.

Bosat: Lindelundsvej 9, Hvidovre.

Edith Lauridsen gik i skole i Hvidovre samt i Herlev, hvor hun i 1966 bestod realeksamen. I 1968 udlærtes hun som kontorassistent ved forsikrings-selskabet Nordisk Ulykke, hvor hun var ansat indtil 1971. Hun har siden været kontorassistent i et entreprenørfirma i Hvidovre.

Poul Christian Bruun gik i skole i Avedøre. I 1964 udlærtes han som kommis hos faderen, hvor han var beskæftiget indtil 1971, afbrudt af militærtjeneste 1968-1969 paa Falster. Han har siden været salgschauffør ved Tørborg Depot.

II.E.2.

Asta Kirstine Hermann er født den 24. august 1914 i Aalborg.

Bosat: Karnersvej 13, Vejgaard, Aalborg.

Asta Kirstine Hermann gik i skole i Vejgaard, hvor hun i 1930 bestod præliminæreksamen. I 1931 tog hun handelsskoleeksamen i Aalborg, hvorpaa hun i 20 aar var beskæftiget paa kontor i Aalborg, heraf 10 aar som bogholderske. I 1951 blev hun elev paa Ranum Seminarium, hvorfra hun dimitteredes som lærer i 1955, og hun har siden været ansat ved Alléskolen.

II.E.3.

Evan Frede Hermann er født den 16. december 1917 i Nørre-Tranders. Han blev gift den 6. maj 1943 paa Frederiksberg med Grethe Gundhild Nielsen, der er født den 13. maj 1920 i Valby som datter af konservator Kaj Nielsen og hustru Laurentze Frost.

Bosat: Helmsvej 3, Bagsværd.

Evan Frede Hermann gik i skole i Vejgaard samt i Aalborg, hvor han i 1936 bestod studentereksamen. I 1941 dimitteredes han som cand. mag. fra Københavns Universitet, og han er nu ansat ved Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelse.

Grethe Gundhild Nielsen gik i Grøndalsvænge Skole. Hun var beskæftiget som laboratorieassistent ved Charlottenlund Slot.

II.E.3.a.

Georg Hermann, der er finmekaniker, er født den 6. december 1944 i Sankt Thomas sogn, København.

II.E.3.b.

Peter Hermann, der er systemplanlægger, er født den 4. september 1946 paa Frederiksberg.

II.E.3.c.

Eva Hermann er født den 29. maj 1949 paa Frederiksberg. Hun er gift med Flemming Thomsen.

Bosat: Toftekørsvej 101, Søborg.

Eva Hermann er hospitalslaborant, og Flemming Thomsen er maskinarbejder.

II.E.4.

Inge Margit Hermann er født den 1. oktober 1922 i Vejgaard. Hun blev gift den 30. juli 1944 i Vejgaard med Ejnar Gramkow. Han er født den 21. marts 1918 i Aalborg som søn af maskinmester Eduard Gramkow og hustru Elise Schmitt, og han døde den 23. maj 1971.

Bosat: Nørholmvej 32, Herning.

Inge Margit Hermann bestod i 1939 realeksamen i Vejgaard. I 1940 tog hun handelseksamen, hvorpaa hun i 4 aar var beskæftiget paa kontor i Aalborg, bl.a. ved F.L. Smith. Senere havde hun bogholderi som hjemmearbejde, og i 1959 blev hun ansat som bogholder ved Aksel Sørensen, Kjolefabrik, Herning.

Ejnar Gramkow bestod realeksamen i Aalborg. Han tog handelseksamen og gennemgik statsautoriseret ejendomsmægler-skole. Efter at have været beskæftiget ved regnskab forskellige steder havde han fra 1949 til 1951 selvstændig virksomhed i Aalborg, og i ca. 7 aar var han derpaa ansat ved F.L. Smith. Fra 1958 til sin død var han bogholder ved Sander, Herning.

II.E.4.a.

Erik Gramkow er født den 3. marts 1943 i Vejgaard. Han blev gift den 9. oktober 1965 i Vejgaard med Tove Hansen, der er født den 7. februar 1944 i Frederikshavn som datter af arbejdsmand Poul Hansen og hustru Agnes Nielsen.

Bosat: Lindalsbakken 5, Hadsund.

Erik Gramkow gik i skole i Aalborg og Herning, hvor han i 1959 bestod realeksamen. Han udlærtes som maskinarbejder i Herning og blev i 1962 elev paa Aalborg Teknikum, hvorfra han i 1965 dimitteredes som maskiningeniør. Sin værnepligt aftjente han i Holbæk samt i København, og siden 1967 har han været ingeniør ved cementfabrikken Dania, Aalborg.

Tove Hansen gik i skole i Frederikshavn samt i Vejgaard, hvor hun bestod realeksamen i 1961. Hun gennemgik læreruddannelse paa Aalborg Seminarium, og efter at have været ansat i Nørre-Uttrup har hun siden 1967 været lærer ved Hadsund Skole.

II.E.4.a.1) Lone Gramkow er født den 10. september 1968 i Terndrup, Lyngby sogn.

II.E.4.a.2) Søren Gramkow er født den 25. april 1972 i Terndrup.

II.E.4.b.

Leo Gramkow er født den 26. december 1945 i Herning, og han døde ca. 1 måned gammel.

II.E.4.c.

Susanne Gramkow er født den 20. marts 1947 i Herning, og hun døde i 1948.

II.E.4.d.

Ellen Gramkow er født den 7. januar 1949 i Herning, og hun døde i december 1950.

II.E.4.e.

Agnete Gramkow er født den 6. juli 1951 i Esbjerg.

II.E.5.

Egil Georg Hermann er født den 20. august 1924 i Vejgaard. Han blev gift den 24. april 1948 i København med Grethe Elisabeth Larsen, der er født den 3. april 1922 i Roskilde som datter af tømrer Otto Larsen og hustru Marie Nielsen.

Bosat: Salamandervej 10, Bagsværd.

Egil Georg Hermann bestod mellemskoleeksamen i Vejgaard og i 1943 studentereksamen i Aalborg. I 1950 dimitteredes han som cand. polyt., hvorpaa han aftjente sin værnepligt ved Søværnet. Efter at have været ansat ved postvæsnet i ca. 3 aar har han siden 1954 været civilingeniør ved Alex Grossmann, elektroteknisk fabrik, Herlev.

Grethe Elisabeth Larsen gik bl.a. i skole i Ejby. I 1943 udlærtes hun som barneplejerske og i 1948 som børnehavelærerinde.

II.E.5.a.

Lise Lotte Hermann er født den 24. november 1948 i Hellig Kors sogn, København. Hun blev gift den 4. juli 1970 i København med John Anthony Dillon,

der er født den 2. oktober 1945 i Sheffield, England, som søn af John Dillon og hustru Nellie Walker.

Bosat: 10 Alezander Close, Metherringham, Lincs., England.

Lise Lotte Hermann bestod i 1965 realeksamen i Galdsaxe. Hun var elev paa Silkeborg Husholdningsskole og tjente som husassistent i Nordjylland samt i England. Indtil giftermaalet var hun elev paa Holte Børnehaveseminarium.

John Anthony Dillon er R.A.F. officer.

II.E.5.a.1) Karina Dillon er født den 4. januar 1972 i Lincoln, England.

II.E.5.b.

Jette Hermann er født den 21. november 1950 i København.

Hun bestod i 1967 realeksamen og gennemgik uddannelse til teknisk assistent. Efter et studieophold i Frankrig uddannedes hun i 1973 til EDB-programmør.

II.E.6.

Ragna Elisabeth Hermann er født den 15. juli 1927 i Vejgaard. Hun blev gift den 11. september 1948 paa Frederiksberg med Thorvald Axelgaard, der i 1949 fik navneændring fra Axelgaard Jensen. Han er født den 13. september 1922 i Tistrup som søn af gaardejer Jens Sørensen Jensen og hustru Ingrid Axelgaard Jensen.

Bosat: Stutterigaarden, Serup, Lemming.

Ragna Elisabeth Hermann bestod i 1944 realeksamen i Vejgaard. I 1946 tog hun højere handelseksamen fra Aalborg Handelsgymnasium, og efter at have været korrespondent paa Pedershaab Maskinfabrik var hun i 1 aar sygepasser i England. Fra 1948 til 1949 var hun korrespondent ved Red Barnet og fra 1949 til 1951 i firmaet Janus Polack, København. Siden 1971 har hun været skolesekretær ved Kjellerup Skole.

Thorvald Axelgaard gik i skole i Tistrup og havde fra 1937 til 1938 et ophold paa Skibelund Efterskole. Han lærte landbruget og var fra 1940 til 1941 elev paa Ladelund Landbrugsskole samt fra 1944 til 1945 elev paa Lyngby Landboskole. I 1949 dimitteredes han som kandidat fra Landbohøjskolen, hvorpaa han i 2 aar var videnskabsmand ved Statens Planteavlslaboratorium. Efter at have haft en ejendom paa 35 tdr. land i Bode var han forpagter af

forskellige gaarde, og i 1969 købte han Stutterigaarden, hvor han driver hestestutteri og skoleridning.

II.E.6.a. Jens Axelgaard er født den 23. marts 1949 paa Frederiksberg.

II.E.6.b. Jane Axelgaard er født den 16. januar 1954 i Ørsted.

II.E.6.c. Tove Axelgaard er født den 22. juli 1958 i Hyltgaarden, Skelund sogn.

III. Marie Cathrine Bertel

er født den 13. maj 1850 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 14. marts 1859 samme sted.

IV. Marie Christine Bertel

er født den 21. juni 1852 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 21. marts 1853 samme sted.

V. Conradt Berthel

er født den 17. februar 1854 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 27. juni 1857 samme sted.

VI. Johan Georg Berdel

er født den 16. oktober 1856 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 7. august 1905 i Havredal Hede, Frederiks sogn. Han blev gift den 21. juli 1885 i Frederiks med Christiane Lauth. Hun er født den 16. april 1867 paa Frederikshøj Mark, Frederiks sogn, som datter af boelsmand Johannes Lauth og hustru Ellen Maria Christine Bitsch, og hun døde den 9. februar 1943 i Kjellerup, Hørup sogn.

I ægteskabet er børnene VI.A.-VI.E.

VI.A.

Johan Jacob Bertel er født den 21. september 1885 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og han døde den 30. april 1971 i Kjellerup, Hørup sogn. Han blev gift den 29. december 1914 i Frederiks med Maren Mette Marie Kur Sørensen. Hun er født den 14. maj 1893 i Karup, og hun døde den 21. februar 1948 i Kjellerup.

Ved Johan Jacob Bertels 70-aars fødselsdag skrev avisen bl.a.:

"Johan Bertel blev født i Sandkjærgaarde i den ejendom, som nu ejes af fætteren Erik Bertel. Siden købte forældrene en mindre ejendom paa Frederiks Vestermark. I hjemmet var der 5 brødre, som tidligt maatte ud at tjene; bl.a. var Johan Bertel en tid i Frederiks Præstegaard hos daværende pastor Østergaard. Da faderen døde i 1905, kun 49 aar gammel, maatte Johan Bertel som den ældste af sønnerne hjem for at hjælpe moderen med at passe bedriften. - I 1914 blev Johan Bertel gift med Mette Sørensen fra Karup Mark; det første aars tid var han hestepasser og mælkekusk paa Randrup Hovedgaard, men derefter købte ægteparret en landejendom paa Havredal Mark. Den var paa 12-14 tdr. land, men hertil købte Bertel et par aar senere 15 tdr. land uopdyrket hede, der laa en halv times kørsel fra ejendommen. Ved en stor arbejdsindsats fik han heden forvandlet til agerjord, og efter et stykke tid solgte han den og købte i stedet 12 tdr. land, som laa ved hans ejendom. I 1949 afstod han ejendommen til sønnen Ejner."

I ægteskabet er børnene VI.A.1.-VI.A.3.

VI.A.1.

Gunnar Bertel er født den 28. marts 1916 i Randrup, Vinkel sogn, og han døde den 29. oktober 1971. Han blev gift den 28. juni 1942 i Lysgaard med E-

dith Glud Hansen, der er født den 7. oktober 1921 i Lysgaard som datter af Marinus Hansen og hustru Johanne Glud.

Bosat: Lysgaard, Viborg.

Gunnar Bertel gik i skole i Havredal. Han var beskæftiget ved landbruget og aftjente i 1938 sin værnepligt i Viborg. I en aarrække var han beskæftiget paa fabrikken Hedeboflid i Frederiks, hvorpaa han købte svigermoderens ejendom paa 13 tdr. land. Efter at have kørt mælk i en aarrække var han foderstofuddeler i Lysgaard.

VI.A.1.a.

Egon Glud Bertel er født den 13. april 1943 i Havredal, Frederiks sogn.

Bosat: Egevej 3, Viborg.

Egon Glud Bertel gik i skole i Lysgaard. Han arbejdede som landbrugsmedhjælper paa bl.a. Marsvinslund og havde fra 1957 til 1958 et ophold paa Nr. Nissum Højskole. I 1962 udlærtes han som maskinsnedker, hvorpaa han aftjente sin værnepligt ved Nordjyske Civilforsvarsskolonne, og han er nu maskinsnedker i et firma i Viborg.

VI.A.1.b.

Hilmar Svenning Glud Bertel er født den 9. april 1946 i Lysgaard. Han blev gift den 2. juli 1966 i København med Helga Gudrun Eleonora Triebel, der er født den 14. maj 1945 i Nordheim, Meiningen, Tyskland, som datter af værkfører Poul Triebel og hustru Hanne Estrid Ingeborg Christensen.

Bosat: Nordre Røse Vej 8, København S.

Hilmar Svenning Glud Bertel gik i skole i Lysgaard og havde desuden fra 1961 til 1962 et ophold paa Nr. Nissum Efterskole. Han var beskæftiget som landbrugsmedhjælper forskellige steder og begyndte i 1964 som glasværksarbejder paa Kastrup Glasværk, hvor han siden 1969 har været overmaskinpasser. Sin værnepligt aftjente han fra 1967 til 1968 ved Sjællandske Trænregiment.

Helga Gudrun Eleonora Triebel gik i Ørresundsvejens Skole, København, og havde desuden fra 1959 til 1960 et ophold paa Mern Efterskole. I 1966 udlærtes hun som ekspeditrice i moderens legetøjsforretning, hvor hun stadig er beskæftiget.

VI.A.1.b.1) Poul Erik Glud Bertel er født den 17. marts 1968 i Hellig Kors sogn, København.

VI.A.1.b.2) Ole Glud Bertel er født den 16. april 1971 i Hellig Kors sogn.

VI.A.1.c.

Irene Glud Bertel er født den 19. juni 1948 i Lysgaard. Hun blev gift den 11. marts 1967 i Lysgaard med Svend Erik Jensen, der er født den 23. september 1941 som søn af Søren Jensen og hustru Anna Olsen.

Bosat: Finderup, Viborg.

Irene Glud Bertel gik i skole i Lysgaard og havde i 1965 et ophold paa Nr. Nissum Ungdomsskole. Hun tjente som husassistent.

Svend Erik Jensen gik i skole i Finderup. Han tjente ved landbruget og har siden 1965 været opsynsmand i Morville Plantage.

VI.A.1.c.1) Morten Henrik Jensen er født den 23. august 1967 i Hvam.

VI.A.1.c.2) Mona Hanne Jensen er født den 2. juli 1970 i Finderup.

VI.A.1.d.

Rita Lilian Glud Bertel er født den 30. oktober 1959 i Lysgaard.

VI.A.2.

Ejner Bertel er født den 9. februar 1919 i Havredal, Frederiks sogn. Han blev gift den 10. juli 1949 med Rosa Kristine Smedegaard, der er født den 24. marts 1919 i Harboør som datter af Laurids Jensen Smedegaard og hustru Sisel Marie Katrine Pedersen.

Bosat: Johs. Jensens Vej 47, Frederiks, Karup.

Ejner Bertel gik i skole i Havredal. Han lærte landbruget og var beskæftiget ved dette.

Rosa Kristine Smedegaard gik i skole i Vrist.

VI.A.2.a.

Anna Maria Bertel er født den 20. december 1944 i Lemvig. Hun blev gift den 7. maj 1964 i Frederiks med Kaj Benny Majgaard Jensen, der er født den 18. september 1939 i Karup som søn af Jens Peder Majgaard Jensen og hustru Asta Frandsen.

Bosat: Pilevej 9, Karup.

Kaj Benny Majgaard Jensen er arbejdsmand.

VI.A.2.a.1) Linda Monica Majgaard Jensen er født den 29. oktober 1964 i Karup.

VI.A.2.a.2) Erik Børge Majgaard Jensen er født den 10. september 1965 i Karup.

VI.A.2.b.

Kathrine Smedegaard Bertel er født den 22. maj 1947 i Lemvig.

Bosat: Peder Madsens Vej 19, Ruds-Vedby.

Kathrine Smedegaard Bertel gik i skole i Frederiks og havde fra 1963 til 1964 et ophold paa Gylling Efterskole. Hun er nu montrice ved Carmen, Karlundborg.

VI.A.2.c.

Inga Agnete Bertel er født den 14. februar 1951 i Frederiks.

Bosat: Viborgvej 9, Karup.

Inga Agnete Bertel gik i skole i Havredal og Frederiks. Hun tjente 1 aar som husassistent og har siden været syerske paa en fabrik.

VI.A.2.d.

Johan Laurids Bertel er født den 5. maj 1953 i Havredal, Frederiks sogn.

VI.A.3.

Erna Kirstine Bertel er født den 29. november 1923 i Havredal, Frederiks sogn. Hun blev gift den 29. november 1944 i Frederiks med Johannes Frode Madsen, der er født den 28. december 1920 i Lysgaard som søn af Mads Chr. Madsen og hustru Inger Kristiansen, og han døde den 26. oktober 1971 i Viborg.

Bosat: Skelhøje, Viborg.

Erna Kirstine Bertel gik i skole i Havredal. Hun tjente som husassistent og er nu syerske paa en fabrik i Dollerup.

Johannes Frode Madsen gik i skole i Skelhøje. Han lærte landbruget og overtog ved giftermålet sin faders ejendom paa 18 tdr. land. Han kørte desuden i 16 aar mælk til Skelhøje Mejeri. - Johannes Frode Madsen var i 8 aar medlem af Lysgaard Sogneraad.

VI.A.3.a.

Henning Bernhard Madsen er født den 1. januar 1946 i Over-Testrup, Lysgaard sogn. Han blev gift den 6. november 1965 i Almind med Birgit Bente Klausen,

der er født den 18. august 1946 i Ø. Vandet som datter af husmand Vagn Hans Klausen og hustru Ketty Sigrid Justesen.

Bosat: Irisvej 1, Toftlund.

Henning Bernhard Madsen gik i skole i Skelhøje og havde fra 1961 til 1962 et ophold paa Levring Efterskole. Han arbejdede ca. 1½ aar som landbrugsmedhjælper og udlærtes i 1966 som maskinsnedker ved J.N. Kjærsgaard Tømmerhandel, Viborg. Efter at have været beskæftiget i Silkeborg samt i Svejlbæk arbejdede han ca. 1 aar ved Brdr. Henningsen, Toftlund, og han har siden 1970 været maskinsnedker ved Høegh Inventar, Toftlund.

Birgit Bente Klausen gik i skole i Elsborg, Almind samt i Viborg, hvor hun i 1964 bestod realeksamen. Hun var beskæftiget som husassistent samt paa fabrik og blev elev paa Th. Langs Seminarium, Silkeborg, hvorfra hun i 1969 dimitteredes som lærer. Hun har siden været lærer ved Toftlund Skole.

VI.A.3.a.1) Poul-Erik Madsen er født den 24. januar 1965 i Viborg.

VI.A.3.a.2) John Charles Madsen er født den 6. februar 1967 i Silkeborg.

VI.A.3.b.

Ingrid Metha Madsen er født den 3. oktober 1947 i Lysgaard. Hun blev gift den 5. april 1969 i Lysgaard med Henning Schubert, der er født den 11. marts 1947 i Fredericia som søn af rangermester Hans Georg Schubert og hustru Rigmor Sand Kristensen.

Bosat: Solbakken 207, Munkebo.

Ingrid Metha Madsen gik i skole i Lysgaard. Hun besøgte i 1966 Hadsten Højskole, og efter 1 aar i en vuggestue gennemgik hun uddannelse til sygemedhjælper, hvorpaa hun var beskæftiget som saadan til 1969.

Henning Schubert gik i skole i Fredericia. Han udlærtes i 1968 som rørsmed i Kolding og aftjente fra 1969 til 1970 sin værnepligt ved Civilforsvaret i Haderslev, hvorpaa han nu er rørsmed paa Lindø-Værftet.

VI.A.3.b.1) Karsten Schubert er født den 9. oktober 1969 i Fredericia.

VI.A.3.c.

Kristian Bent Madsen er født den 9. november 1957 i Lysgaard.

VI.B.

Georg Martin Bertel er født den 21. juni 1887 i Havredal, Frederiks sogn, og han døde den 2. december 1962 i Frederiks. Han blev gift den 13. april 1912 i Lysgaard med Martine Kirstine Nielsen, der er født den 21. september 1892 i Vattrup, Torning sogn, som datter af Søren Sørensen og Marie Nielsen.

Georg Martin Bertel var landmand.

I ægteskabet er børnene VI.B.1.-VI.B.3.

VI.B.1.

Vagner Sigvald Bertel er født den 21. september 1912 i Skrå, Torning sogn.

Bosat: Kongemosevej 8, Frederiks.

Vagner Sigvald Bertel gik i skole i Hvøm og Frederiks. Han lærte landbruget og har været beskæftiget ved dette.

VI.B.2.

Elna Mary Bertel er født den 10. februar 1916 i Skrå, Torning sogn, og hun døde den 16. juni 1917 samme sted.

VI.B.3.

Elna Mary Bertel er født den 9. maj 1919 i Skrå, Torning sogn, og hun døde den 18. juli samme aar.

VI.C.

Johannes Filip Bertel er født den 26. september 1889 i Frederikshede, Frederiks sogn. Han er gift med Ane Marie Jensen, der er født den 27. oktober 1895.

Johannes Filip Bertel har været tømrermester i Frederiks.

I ægteskabet er børnene VI.C.1.-VI.C.3.

VI.C.1.

Niels Erik Bertel er født den 14. juni 1922 i Frederiks. Han blev gift den 29. december 1962 i Hemmet med Ester Katrine Nielsen, der er født den 3.

februar 1926 i Hemmet som datter af gaardejer Milter Nielsen og hustru E-leonora Kristine Thorstensen.

Bosat: Grundtvigsvej 43, Herning.

Niels Erik Bertel gik i skole i Frederiks. I 16 aar var han savskærer paa Skærbæk Savværk, og han er nu arbejdsmand paa Herning Beholderfabrik.

Ester Katrine Nielsen gik i skole i Hemmet. Hun er beskæftiget som hjem-mehjælper.

VI.C.1.a. Anna Leonora Bertel er født den 19. april 1964 i Herning.

VI.C.1.b. Morten Johannes Bertel er født den 11. november 1965 i Herning.

VI.C.2.

Karen Margrethe Bertel er født den 14. januar 1925 i Frederiks. Hun er gift med Poul Madsen.

Bosat: Poppelallé 13, Roskilde.

VI.C.3.

Elna Kristiane Bertel er født den 27. december 1936 i Frederiks. Hun er gift med Jens Andersen.

Bosat: Vestergade 8, Roskilde.

VI.D.

Jens Peter Bertel er født den 13. september 1891 i Frederikshede, Frede-riks sogn, og han døde den 22. juni 1971. Han blev gift den 26. november 1915 med Anne Jensine Jensen, der er født den 24. august 1894 i Hejlskov, Ørslevkloster sogn.

Bosat: Frederiks, Karup.

Jens Peter Bertel gik i skole i Havredal. Han lærte landbruget og tjen-te ved dette i forskellige pladser. Ved giftermålet overtog han en lille ejendom, som han drev, samtidig med at han kørte mælk til Frederiks Mejeri, og i 24 aar arbejdede hos broderen Johannes Bertel, der havde et lille sav-værk. I 1949 solgte han ejendommen og flyttede til Frederiks.

Anne Jensine Jensen gik i skole i Lund. Hun tjente som husassistent, bl. a. hos pastor Østergaard, Frederiks Præstegaard.

I ægteskabet er børnene VI.D.1.-VI.D.7.

VI.D.1.

Gerda Kristine Bertel er født den 25. marts 1916 i Frederiks. Hun blev gift den 21. maj 1936 i Frederiks med Anders Dalsgaard Johansen, der er født den 12. december 1910 i Grønhøj, Frederiks sogn, som søn af landmand Johan Georg Johansen og hustru Mette Marie Dalsgaard.

Bosat: Grønhøj, Karup.

Gerda Kristine Bertel gik i skole i Havredal. Hun lærte husgerning og var beskæftiget som husassistent til giftermålet.

Anders Dalsgaard Johansen drev ejendommen Fløjgaard paa 16 tdr. land, samtidig med at han kørte mælketur. Senere købte han 20 tdr. land hede, og efter 2 aar solgte han ejendommen og flyttede ud paa den tilkøbte jord. I 1941 opførte han et stuehus, og i 1949 blev der bygget stald. Han har desuden tilkøbt 17 tdr. land.

VI.D.1.a.

Kaj Dalsgaard, der har faaet navneændring fra Dalsgaard Johansen, er født den 22. januar 1937. Han blev gift den 8. juli 1962 i Aagerup med Tove Ellemann Knudsen, der er født den 13. august 1944 i Østrup som datter af arbejdsmand Orla Ellemann Knudsen og hustru Inger Elisabeth Jensen.

Bosat: Aagerupvej 7, Aagerup, Roskilde.

Kaj Dalsgaard gik i skole i Grønhøj. Han arbejdede ved landbruget i forskellige pladser, afbrudt af militærtjeneste 1957 i Padborg samt af et ophold paa Asmildkloster Landbrugsskole fra 1959 til 1960. Siden 1962 har han været gulvlægger ved Roskilde Gulvbelægning.

Tove Ellemann Knudsen gik i skole i Østrup samt i Gundsøllille. Hun arbejdede 1 aar paa en telefoncentral og var de sidste 3 aar inden giftermålet ekspeditrice i en tricotageforretning. Senere har hun været deltidsbeskæftiget.

VI.D.1.a.1) Jan Dalsgaard er født den 30. oktober 1962 i Aagerup.

VI.D.1.a.2) Eva Dalsgaard er født den 5. maj 1966 i Roskilde.

VI.D.1.b.

Anna Marie Dalsgaard Johansen er født den 21. april 1939 i Finderup. Hun blev gift den 11. juli 1959 i Frederiks med Henning Tage Bertel, der er født den 21. oktober 1935 i Havredal, Frederiks sogn, som søn af skovarbejder Johan Phillip Bertel og hustru Nielsine Kirstine Pedersen.

Bosat: Klintevænget 4, Tjørring, Herning.

Anna Marie Dalsgaard Johansen gik i skole i Grønhøj. Hun tjente som hus-assistent i forskellige pladser og havde i 1957 et ophold paa Ry Husholdningsskole. Efter at have været bagerekspeditrice var hun syerske paa en kjolefabrik i Herning indtil giftermålet.

Henning Tage Bertel gik i skole i Havredal. Han udlærtes i 1955 som mekaniker i Herning og var derpaa indtil 1962 svend hos Henry Bæk, hvorefter han siden har været mekaniker paa Tjørring Autoværksted.

VI.D.1.b.1) Inger Dalsgaard Bertel er født den 25. december 1959 i Herning.

VI.D.1.b.2) Susanne Dalsgaard Bertel er født den 20.marts 1962 i Tjørring.

VI.D.1.b.3) Kenn Dalsgaard Bertel er født den 2. oktober 1963.

VI.D.1.c.

Karl Dalsgaard, der har faaet navneændring fra Dalsgaard Johansen, er født den 24. marts 1946 i Grønhøj, Frederiks sogn.

Bosat: Grønhøj, Karup.

Karl Dalsgaard gik i skole i Grønhøj samt i Frederiks. Han tjente som landbrugsmedhjælper forskellige steder og havde desuden et ophold paa en landbrugsskole, hvorpaa han i 2 aar var kontrolassistent. I 1969 købte han en ejendom paa 42 tdr. land.

VI.D.2.

Jenny Bertel er født den 16. december 1917 i Frederiks. Hun blev gift den 31. januar 1937 i Frederiks med Harry Pedersen Skov. Han er født den 13. oktober 1913 i Demstrup, Sjørsløv sogn, som søn af murer Kristian Skov og hustru Kirstine Østergaard, og han døde den 28. april 1946 i Juelsminde.

Bosat: Fruerbakken 15, Randers.

Jenny Bertel er fabrikant, og Harry Pedersen Skov var slagter.

VI.D.2.a.

Tony Pedersen Skov er født den 23. oktober 1935 i Kjellerup, Hørup sogn. Han er gift med Birgit Hviid.

VI.D.3.

Edith Bertel er født den 12. juni 1920 i Frederiks. Hun er gift med Gorm Justesen.

Bosat: Vejporten 89, Hjortekær, Lyngby.

VI.D.4.

Svend Aage Bårtel er født den 12. januar 1923 i Frederiks. Han blev gift den 6. maj 1956 i Aarhus med Inga Rasmussen, der er født den 9. august 1920 i Faaborg ved Ribe som datter af gaardejer Hans Rasmussen og hustru Maren Nielsen. Ægteskabet blev ophævet i 1972.

Bosat: Laurvigsgade 23, Aarhus N.

Svend Aage Bårtel gik i skole i Havredal. Han arbejdede ved landbruget i forskellige pladser og aftjente 1945-1946 sin værnepligt ved Søværnet i København. I 1951 udlærtes han som tømrer hos Emil Nielsen, Fredericia, hvorpaa han var beskæftiget som svend forskellige steder, bl.a. 1 aar i København. Siden 1960 har han drevet selvstændig tømrervirksomhed.

VI.D.4.a. Britta Bårtel er født den 21. april 1952 i Aarhus.

VI.D.4.b. Bjarne Bårtel er født den 21. april 1952 i Aarhus.

VI.D.4.c. Kurt Ivan Bårtel er født den 23. november 1959 i Aarhus.

VI.D.4.d. Jørn Bårtel er født den 24. marts 1961 i Aarhus.

VI.D.5.

Holger Bårthel er født den 20. december 1926 i Frederiks. Han blev gift den 7. maj 1955 med Elva Bolette Christiansen. Hun er født den 17. juni 1922 i Tjæreby, Vor Frue sogn, Roskilde, som datter af husejer Laurids Christiansen og hustru Ella Johanne Larsen, og hun døde den 25. oktober 1970 i København.

Bosat: Ved Bellehøj 19B, Brønshøj.

Holger Bårthel gik i skole i Havredal og Grønhøj. Han arbejdede en tid ved landbruget i forskellige pladser og var beskæftiget som arbejdsmand. Sin værnepligt aftjente han ved civilbeskyttelsen, og i 1952 udlærtes han som automekaniker i København. Senere har han bl.a. i 3 aar haft selvstændig mekanikerværksted, hvorpaa han i 1958 blev mekaniker ved Motorgaardens Autoværksted, København.

VI.D.5.a. Anne Bårthel er født den 14. januar 1956 i Husum.

VI.D.6.

Emil Bårthel er født den 4. maj 1928 i Frederiks.

Bosat: Frederiks, Karup.

Emil Bårthel er murerarbejdsmand.

VI.D.7.

Esther Margrethe Bårtel er født den 24. juli 1930 i Frederiks. Hun blev gift den 26. marts 1963 i Gladsaxe med Erik Ambjørnsen, der er født den 8. maj 1926 i Fredensborg, Asminderød sogn.

Bosat: Havnevej 16, Skagen.

Esther Margrethe Bårtel er restauratrice, og Erik Ambjørnsen er restauratør.

VI.E.

Niels Kristian Bertel er født den 24. november 1893 i Frederikshede, Frederiks sogn. Han blev gift første gang den 20. juni 1916 i Dollerup med Karen Marie Jakobine Kristiane Madsen. Hun er født den 29. december 1894 i Dollerup som datter af husmand Christian Madsen og hustru Ane Kathrine Andersen, og hun døde den 27. december 1918 i Romalt, Kristrup sogn. Han giftede sig derpaa anden gang med Anna Kirstine Vilhelmine Andersen. Hun er født den 4. september 1891 i Voer som datter af gaardmand Vilhelm Andersen og hustru Christine Jensen, og hun døde den 12. oktober 1935 i Spentrup.

Niels Kristian Bertel var landmand forskellige steder.

I Niels Kristian Bertels 2 ægteskaber er børnene VI.E.1.-VI.E.4.

VI.E.1.

Gerhardt Kristian Berthel er født den 28. juni 1918 i Randers.

Bosat: Læsten, Hammershøj.

Gerhardt Kristian Berthel gik i skole i Spentrup. Han tjente forskellige steder ved landbruget, bl.a. i Hoven. Fra 1945 til 1946 havde han et ophold paa St. Restrup Husmandsskole, og i 1948 købte han en ejendom paa 11 tdr. land, som han drev til 1951. I 18 aar drev han derpaa en ejendom i Læsten paa 16 tdr. land, og han er nu beskæftiget paa Randers Fjerkræslagteri.

VI.E.2.

Svend Aage Berthel er født den 22. december 1922 i Lerbjerg. Han blev gift den 8. maj 1950 i Nørrebæk med Anna Margrethe Mortensen, der er født den 25. oktober 1930 i Nørrebæk som datter af Hulda Mortensen.

Bosat: Hvidsten, Spentrup.

Svend Aage Berthel gik i skole i Spentrup. Han var beskæftiget som landbrugsmedhjælper og startede i 1947 en vognmandsforretning. Siden 1970 har han desuden drevet UNO-X servicestation.

VI.E.2.a. Orla Steen Berthel er født den 15. marts 1951 i Spentrup.

VI.E.2.b. Jørgen Berthel er født den 13. november 1952 i Hvidsten, Gassum sogn.

VI.E.2.c. Per Berthel er født den 11. januar 1957 i Hvidsten.

VI.E.2.d. Gitte Berthel er født den 13. oktober 1964 i Hvidsten.

VI.E.3.

Ejgil Berthel er født den 21. maj 1924 i Assentoft, Essenbæk sogn. Han blev gift den 2. april 1966 i Sdr. Omme med Mary Kirstine Hyldgaard, der er født den 4. april 1924 i Sdr. Omme som datter af biavler og husmand Anders Hyldgaard og hustru Oktava Regina Christensen.

Bosat: Voldgade 14, Struer.

Ejgil Berthel gik i skole i Spentrup. Han tjente ved landbruget forskellige steder, bl.a. 2 aar i Hoven, og havde fra 1952 til 1953 et ophold paa St. Restrup Husmandsskole. Efter bl.a. at have haft en vognmandsforretning i Kastbjerg samt været fodermester i Romalt var han i 4 aar bestyrer paa Hvidsten Kro, og i ca. 1 aar arbejdede han derpaa ved en tømremester.

Mary Kirstine Hyldgaard gik i skole i Sdr. Omme. Hun tjente som husassistent i forskellige pladser.

VI.E.4.

Carlo Berthel er født den 21. maj 1924 i Assentoft, Essenbæk sogn. Han blev gift den 26. juni 1948 i Flemløse med Iverline Margrethe Jensen, der er født den 26. juni 1921 i Ruerne, Flemløse sogn, som datter af Niels Pedersen Jensen og hustru Johanne Hansine Jensen.

Bosat: Ruegyde 5, Flemløse.

Carlo Berthel gik i skole i Spentrup. Han var beskæftiget som landbrugsmedhjælper forskellige steder og var fra 1944 til 1945 elev paa Kerteminde Folkehøjskole. Fra 1945 til 1946 aftjente han sin værnepligt i København, og i 1948 overtog han svigerforældrenes ejendom, som han siden har drevet. Senere har han tilkøbt 7 tdr. land.

Iverline Margrethe Jensen gik i skole i Høed. Hun lærte husgerning og tjente ved dette i forskellige pladser, afbrudt 1943 af et ophold paa Ker-teminde Folkehøjskole samt i 1946 af et ophold paa Høng Husmandsskole.

VI.E.4.a. Iver Thormod Berthel, der er tømrerlærling, er født den 30. april 1952 i Ruerne, Flemløse sogn.

VII. Marie Cathrine Bertel

er født den 6. juli 1859 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 20. oktober 1867 samme sted.

VIII. Marie Christine Berthel

er født den 24. september 1862 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 24. april 1865 samme sted.

IX. Susanne Margrethe Bertel

er født den 8. april 1865 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 12. november 1867 samme sted.

X. Susanne Margrethe Bertel

er født den 25. april 1868 i Sandkjærgaarde, Frederiks sogn, og hun døde den 6. maj samme aar.

I.A.
Johan G. Bertel og
Silvie Marie Bertel

I.A.5.a.
Ernst Bårtel og Else T. Jacobsen

I.A.5.b.
Kristian Bertel og
Inge Lise Kløver

I.A.5.c.
Jenny Bertel og Villy Chr. Sørensen

I.A.5.d.
Martha Bårtel og Ole Jensen

I.A.6.
Valborg K.M. Bårtel og Jens Chr.
Pedersen

I.A.6.a.
Mary L. Pedersen og Svend B. Madsen

I.A.6.b.
Lilly Pedersen og
Harry B. Jensen

I.A.6.b.1)
Mona Jensen og Jens
Peter Mortensen

I.A.6.c.
Louise Pedersen og Peder N. Søgaard

I.A.9.
Emma C. Bertel og Ingvard M. Nielsen

I.F.
Susanne Bertel og
Georg Fr. Morratz

I.I.
Anine Marie Bertel og
Jens Chr. Jensen

I.I.1.
Marinus Jensen og Karen Marie Nielsen

I.I.1.b.
Svend Jensen og Else
Marie Hansen

I.I.1.c.
Irma V. Jensen og
Povl Katballe

I.I.1.e.
Ruth I. Jensen og
Peder Rømer

I.I.1.f.
Kaj-Aage Jensen og Britta K. Christensen

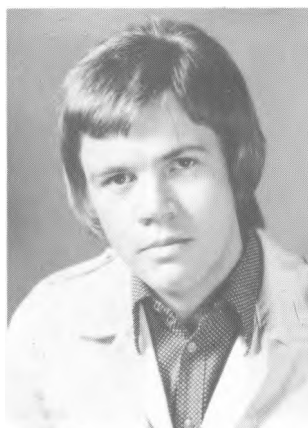
I.I.2.a.
Elly K. Jensen og Knud H. Nielsen

I.I.3.
Arne Jensen og Mary M. Pedersen

I.I.3.a.
Kristian E. Jensen og
Asta J. Blaabjerg

I.I.3.d.
Jørgen Poder Jensen

I.I.6.
Dagmar Jensen og Alfred Døssing

I.I.7.c.
Gerda Jakobsen og Hauge Andersen

I.I.12.
Ingrid Jensen og
Søren Grøn

I.I.12.b.
Christian Poder Grøn

I.I.13.
Osvald Jensen og
Ida L. Nielsen

I.N.
Daniel Marinus Bärthel og Karen Nørskov

I.N.2.
Elna Marie Bärthel

I.P.1.a.
Rosa Ella I.M. Olesen med børnene

I.P.3.
Aage D. Olesen og Andrea J. Pedersen

I.P.4.
Mandrup Chr. Olesen og Erna M. Nielsen

I.S.
Niels Peter Bertel

I.S.
Dorthea Marie Eriksen

I.S.
Magda Sørensen

I.S.2.
Egon Carlo Bertel og Aase L. Petersen

I.T.
Johan Georg Bertel og Mathilde Nielsen

I.T.1.
Elly Marie D. Bertel

I.T.3.
Ida Bertel og Ejgil
Jakobsen

I.V.
Bolette M. Bårtel og
Laurits Chr. Nielsen

I.V.1.
Harry R. Nielsen og Edith M. Hansen

I.V.2.
Gunnar Rabis og Hedvig Sørensen

I.V.3.
Milton R. Nielsen og Elise K. Lauth

I.W.
Johan B. Bårtel og Johanne C. Christensen

I.X.
Frederikke M. Bårtel og Thorvald N.P.
Nielsen

I.Y.
Anton M. Bårtel og Karla M. Jensen

I.E.
Ejnar Bårtel og Mary Asta Nielsen

I.E.1.
Elly Bårtel og Svend E. Carlsen

I.E.5.
Jette Kirsten Bårtel

I.AA.1.
Niels Lund Bertel og Helga I. Jensen

II.D.2.
Ellen M. Hermann og
Mads Jensen

II.D.2.a.
Johs. Jensen og Jytte S. Kristensen

II.E.4.a.
Erik Gramkow og Tove Hansen

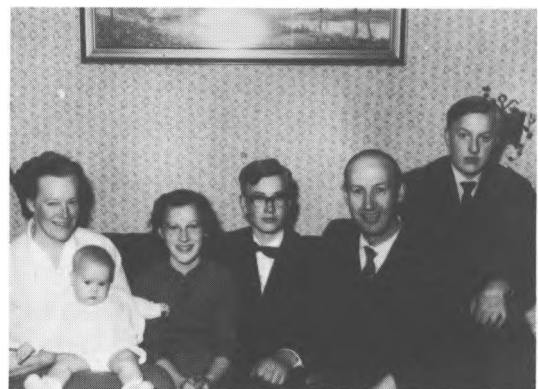
II.E.5.
Egil Georg Hermann og Grethe E. Larsen

VI.
**Christiane Berdel,
 født Lauth**

VI.A.
**Johan Jacob Bertel og Maren Kur
 Sørensen**

VI.A.1.
Gunnar Bertel og Edith G. Hansen

VI.A.1.b.
Hilmar S.G. Bertel og
Helga G. Triebel

VI.A.3.
Erna K. Bertel og Johs. F. Madsen

VI.A.3.b.
Ingrid M. Madsen og Henn. Schubert

VI.B.
Georg Martin Bertel og Martine K.
Nielsen

VI.D.
Jens Peter Bertel og Anne J. Jensen

VI.D.1.
Gerda K. Bertel og Anders D. Johansen

VI.E.
Niels Kristian Bertel

VI.E.
Karen Marie J.K. Madsen

VI.E.
Anna Kirstine V. Andersen

VI.E.1.
Gerhardt Kr. Berthel

VI.E.3.
Ejgil Berthel

VI.E.4.
Carlo Berthel og Iverline Margr. Jensen

*Supplement
til bogens
efterkommeroversigt*

Naturligvis er en slægtsbog ikke afsluttet, saalænge slægtens medlemmer stadig er i live, idet der jo hele tiden sker nye ting lige fra fødsler, giftermål og dødsfald, til stillings- og adresseændringer. Nærværende slægtsbog er da ogsaa kun ført up-to-date og vil i løbet af faa aar blive mangelfuld, saafremt fremtidige begivenheder indenfor slægten ikke tilføjes. Det anbefales derfor slægtens medlemmer at gøre brug af efterfølgende sider til nedskrivning af tilføjelser, efterhaanden som nye begivenheder indtræffer - i hvert fald indenfor ens egen gren af efterkommeroversigten. Det er en ting, der let lader sig udføre, og som vil være til stor hjælp sidenhen, ikke saa meget for Dem selv, som for de af slægtens efterkommere, der engang skal arve denne bog.

For overskuelighedens skyld bør De ved hver tilføjelse anføre det registreringsnummer, som den person, de omtaler, har i bogens tekst.

Supplement, indgaaet efter redigeringens afslutning.

I.J.

Agathe Marie Berthel døde i 1951 i Nakskov og blev begravet i Viborg. Hun var gift med Karl Andersen. Han er født den 17. november 1887, og han døde den 20. september 1929 i Viborg.

Agathe Marie Berthel var efter giftermålet beskæftiget en tid paa en fabrik.

Karl Andersen aftjente sin værnepligt i Viborg. Han var beskæftiget paa Viborg Andels Svineslagteri, hvor han i 1929 kom til skade, og han døde senere af blodforgiftning.

I.J.1.

Astrid Andersen er født den 22. oktober 1916 i Frederiks, og hun døde den 23. december 1970 i Vestervig sogn. Hun blev gift ca. 1945 i Viborg med Anders Christian Christensen, der er født den 29. marts 1914 i Aarup, Snedsted sogn.

Bosat: Ashøjgade 46, Hurup.

Anders Christian Christensen har været beskæftiget som kontrolassistent.

I.J.2.

Børge Andersen er født den 13. marts 1921 i Viborg. Han blev gift den 24. juli 1961 i Amsterdam, Holland, med Gerarda van Herwaarden, der er født den 1. december 1925 i Amsterdam som datter af Gerardus van Herwaarden og hustru Anna Maria Henriëtha Krom.

Bosat: Postjesweg 253/5, Amsterdam 1017, Holland.

Børge Andersen gik i skole i Viborg. Han gennemgik uddannelse hos installatør J. Christiansen i Vestervig, og 1941-1942 aftjente han sin værnepligt i Randers med genindkaldelse i 1945. I 4 aar var han beskæftiget paa Nakskov Skibsværft, og efter at have været 4 aar hos Lau Knudsen, København, sejlede han i udenrigsfart til 1966. Han er nu overmontør i firmaet Groenpol Amsterdam og fører tilsyn med montering af elektriske installationer paa skibe.

II.D.3.b.

Jette Hermann gennemgik uddannelse som lægesekretær paa Viborg Sygehus, og efter at have været beskæftiget ca. 2 aar i Silkeborg er hun nu lægesekretær i Godthaab.

Kel Holm blev udlært som offsettrykker i København. Han har arbejdet ved Godthaab Radio og er nu free-lance medarbejder ved Danmarks Radio, samtidig med at han læser til socialpædagog i Esbjerg.

Adresse: Postbox 27, Godthaab, Grønland.

II.D.3.b.1) Henrik Holm er født den 21. oktober 1971 i Godthaab.

